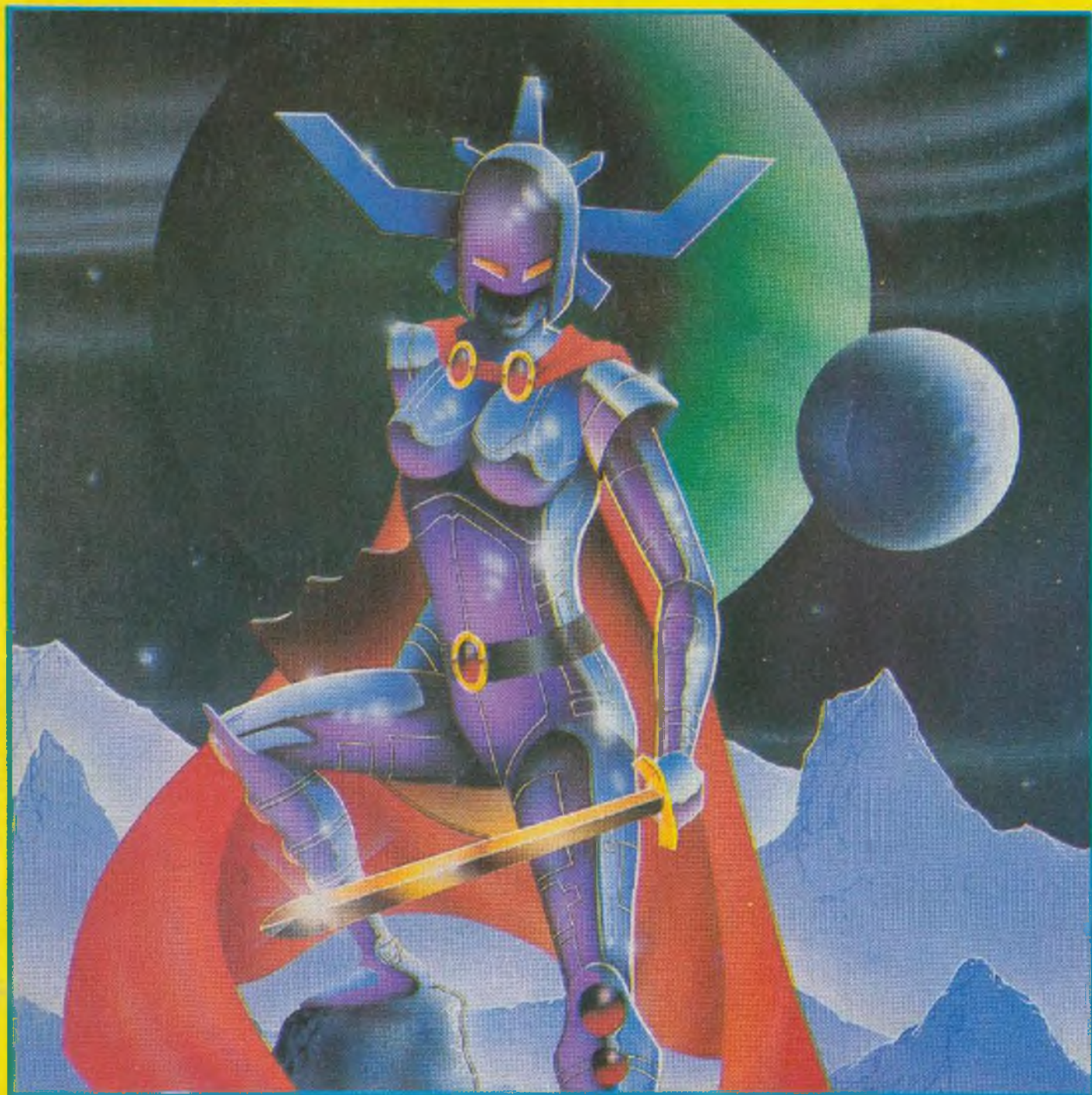

B
ROTO
BIBLIOTEKA
X-100
S F

GALAKTIČKA STAZA

Broj **4** ● 100 dinara

CH. A. BELL

NAUČNA FANTASTIKA X – 100
SVESKA 4/1985

B
ROTO
BIBLIOTEKA
X-100
S F

Ch. A. Bell

GALAKTIČKA STAZA

V. D. direktora NIŠRO »DNEVNIK«
JOVAN SMEDEREVAC

V. D. glavnog i odgovornog urednika
OOUR »IZDAVAČKA DELATNOST«
ILJA VOJNOVIĆ

Odgovorni urednik Redakcije književnih izdanja
MILORAD PREDOJEVIĆ

UREDNIK IZDANJA
GRADIMIR PAŠCANOVIĆ

Korektori:
DRAGINJA NASTASJEVIĆ
MARIJA LOVRIĆ – ČURČIĆ

Recenzent
Dr STEVAN MICIĆ

Tehnički urednik
SLAVKA BOŠNJAKOVIĆ

Tiraž 25.000 primeraka

Izdaje i štampa: Novinska, izdavačka i štamparska radna organizacija »DNEVNIK«, OOUR »IZDAVAČKA DELATNOST«, Bulevar 23. Oktobra 31, Novi Sad, Telefon (021) 621-555. Broj žiro računa 65700-603-6350

RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

GALAKTIČKA STAZA

1

Za malu porodičnu svečanost Mark je iznajmio planinsku kuću u Nepal. Podnožje Himalaja oduvek je bilo njegovo najomiljenije mesto i ispunjavalo ga je nekim posebnim osećanjem zadovoljstva. On je sam sebi tajio da se na tom mestu oseća pomalo uzvišeno.

Upravo su po obroncima planine cvetali rododendroni, a potoci su nabujali od istopljenog snega. Vazduh je bio kristalno prozračan i čist, kakav je možda bio samo u onim praistorijskim vremenima kad su ovde živele porodice Jetija. Svaki udisaj podmlađivao je čoveka.

Planinska kuća, koja nije imala više od tridesetak soba, bila je smeštena na vrhu jednog brda, oko koga su se, u polukrugu, dizale visoke planine. Sa njene terase videli su se najveći vrhovi Himalaja, ali oni Marka nisu nikada osobito privlačili. On zapravo nije bio ni na jednom od njih, iako je nekad i sam koristio jednu pećinu-apartman, negde visoko u snegovima. To nekad bilo je pre četiri ili pet godina njegova života, ali zato četrdeset ili pedeset zemaljskih godina, ili čak više. On je odavno izgubio računicu o godinama na Zemlji i trudio se da ih prenebregne. Česta putovanja i lutanja oko zvezda i po vremenu napravila su haos od njegova života i on je svesno nastojao da na to što manje misli. Trudio se da vodi svoj život, kao da mu se ništa nikad značajno ne događa.

Proslavljali su sada treći rođendan njegovog sina Petrusa. I, sem slavljenika, njegove majke i oca, sve-

čanosti su prisustvovali još i Markovi blizanci Mark Deveti, unuka Helen sa svojom decom i unuka Marta sa mužem Maldenom i čoporom unučića.

Kuća je odjekivala od dečje vriske i galame, jer ih je bilo tridesetak, a odraslih samo osmoro. Iako su se neka deca prvi put međusobno srela i prvi put bila na jednom ovakvom mestu, očigledno nije im mnogo trebalo da osete kako pripadaju jednom plemenu – plemenu Marka Silarda, sina Petrusa Velikog. Činilo se da će uskoro poći kuću u vazduh. Dok su dečaci svaki čas utrčavali i istrčavali iz kuće, ili se muvali po okolnim jarugama i jazbinama, igrajući se ratničkih igara ili se praveći da tražaju za Jetijem, jer je ta legenda ponovo bila u modi, devojčice su rascvetanim granama raznobojnih rododendrona ispunile sve vaze u kući.

Sve u svemu, bio je to prijatan izlet, i Mark je bio zadovoljan što su došli ovamo. Mali Petrus dobio je mnogo raznovrsnih poklona, ali od jednog se nije odvajao. Bio je to poklon koji mu je, još pre rođenja, namenio Mali Oposum, princ Mišolokih. Vanda i Mark odlučili su da na treći rođendan sinu predaju poklon, jer su smatrali da je već dovoljno odrastao za tako veliku i neobičnu, realistički napravljenu igračku, koja se ipak razlikovala od igračaka koje su bile u modi.

Bila je to lutka koja je predstavljala princa Mišolokih u punoj veličini (svih njegovih pedesetak santimetara), obučenog u najsvečanije odelo, sa ordenjem na reverima i zelenim lovačkim šeširom na glavi.

Za razliku od drugih igračaka, ova nije imala nikakav ugrađeni mehanizam, nije govorila, nije pevala, zviždala, hodala. Bila je to jednostavna igračka od krpa, kakve su deca čovečanstva već odavno zaboravila. Možda ju je dečak zato prigrabio i nije se više odvajao od nje.

Vanda se onda seti reći Malog Oposuma:

»Neka me vaš sin upozna i zavoli još pre nego što se sretnemo. Kada se budemo srela – bićemo stari poznanici. To bi me neobično radovalo!«

– Opsum je mudar mališa – reče Mark kad mu je žena to ponovila. – On zna mnogo više o našoj psihologiji nego mi o njegovoj, ako mi o njima uopšte nešto znamo. Dobro ga je imati za prijatelja. Da nije bilo njega, danas ovde ne bismo bili zajedno. Čudan je to stvor.

– Ko zna gde li je sada? – reče Vanda.

– To niko ne zna. Saznaće se kad on to odluči.

Posle ručka, žene su raspremile sto i velike količine posuda postavile na pokretnu traku koja je sve odnela u uređaje koji će to klasirati, oprati i vratiti na svoje mesto. Iako u divljini, kuća je imala puni komfor. Žene su zatim izašle na veliku terasu da posmatraju decu koja su se igrala na suncu po travnatim i rascvetalim padinama i livadama koje su se spuštale u pitomu dolinu.

Muškarci, malo otežali od hrane i pića, hteli su prvo da igraju bilijar, ali se onda odlučiše za karte, što im takođe nije polazilo za rukom. Učinilo im se najboljim da nastave sa kafom i konjakom i vide ima li šta na televiziji. Ispostavilo se da je uređaj za prijem tona pokvaren, a ni slika nije bila baš sjajna. Niko od njih nije hteo da se zabavi tim zastarelim sistemom, pa zato izabraše jedan program teleteksta, koji je donosio tekstove zvaničnog biltena Saveta Ujedinjenih svetova.

Vesti i kratki izveštaji bili su potpuno neinteresantni, bila je dosadna čak i rubrika sporta, ali ipak jedan skoro beznačajni podatak izazva među prisutnima malu raspravu. Bila je to kratka vest kako Ikarus 107, u orbiti oko Sunca, na samoj granici hromosfere, iznad severnog sunčevog pola, i dalje stoji skoro nepomičan ne dajući nikakvog znaka.

Velika stanica za ispitivanje Sunčevog pola bila je već odavno napuštena i pravo je čudo da nije nestala u vatrama zvezde.

Mark, koji je već nekoliko meseci bio zauzet pisanjem svojih uspomena o istraživanjima i ratovima, nije dobro pratio šta se događalo sa Ikarusom 107 i njegovom posadom. Ono što je čuo od svojih sinova probudi njegov interes.

Ikarus 107 pripadao je seriji orbitera namenjenih istraživanju Sunca, koji se oko Sunca vrte već čitava tri veka. Bila je to ogromna stanica koja je mogla da primi posadu od stotinjak ljudi, koliko je u njoj obično i boravilo, kad su se izvodili ključni eksperimenti. Zadatak ove stanice bio je da prati sva kretanja Sunčeve plazme, erupcije i pravce Sunčevih vetrova, čak je i energiju za svoj rad i suprotstavljanje silama zvezde uzimala od nje same. Sve što se radilo na Ikarusu bila je rutinska stvar, iako su se povremeno događale neke nerazumljive pojave. Naime, već nekoliko godina, oko Sunčevog pola primećuju se neke promene, kao da se tu plazma zgušnjava, postaje tamnija i pokušava da se probije napolje, pa onda opet tone u unutrašnjost. O tome su dugo raspravljali astrofizičari i specijalisti, ali nisu imali nikakvo rešenje. Nekoliko puta pokušavano je da se sondama zakači komadić te plazme ali su sonde nestajale u Suncu, što inače nije bio slučaj prilikom rutinskih pokušaja na drugim regionima Sunca. Jednostavno, kao da se sa

Suncem nešto dešavalo. Nekoliko meseci stanica je bila ispunjena stručnjacima, ali je onda sve prestalo, i na Ikarusu je ostalo samo petoro ljudi.

I onda su ne samo Sunce nego i sama stanica počeli da se neobično ponašaju, i ona je polako, u spirali, počela da tone ka Sunčevom polu. Ništa je nije moglo zadržati. Proračuni su govorili da će za dva do tri meseca Ikarus postati plen Sunca. Posadi su upućeni pozivi da napusti stanicu, ali ona je neprekidno tražila odlaganje, čak se oglašujući i o strogo naređenje. Očigledno, tamo se dogodilo nešto što se nije moglo razumeti. Posle kratkog vremena, čak se nisu mogle uspostaviti ni radio-veze, jer je iz tog regiona dolazio jak radio-šum, kakav nikada nije zabeležen.

Ikarus 107 bio je već otpisan, zajedno sa posadom, ali se onda dogodilo nešto neobično. Kontrolne stanice oko Venere ugledale su pet Sunčevih jedrilica kako raširenih jedara lete iz predela Sunca nekud prema slobodnom svemiru, mimoilazeći Veneru za čitavu milijardu kilometara. Sa njih se ništa nije moglo čuti ni posle stotinu poziva. Nekoliko velikih brodova lansirano je za njima i uspelo im je da ih uhvate na samom ulasku u orbitu oko Jupitera. U njima su bili brodolomnici sa Ikarusa, četvorica u stanju potpune apatije, a peti se brzo povratio. Njihova imena nisu saopštena.

Vest koja je večeras pročitana govorila je da je Ikarus zaustavljen iznad Sunčevog pola i da se sada sa njega mogu jasno čuti signali koji potvrđuju njegovu poziciju.

– Ima li načina da se spase stanica? – upita Mark.

– Ne, – reče jedan od blizanaca – ona će ipak za najmanje mesec dana pasti u Sunce. Odande je niko ne može povući. To ne bi bili u stanju čak ni Kiborzi, koji raspolažu

najboljom tehnikom osvajanja zvezda.

– Šteta za silnu dokumentaciju koju je Ikarus sakupio – reče Malden. – Koliko mi je poznato, brodolomnici nisu ništa poneli sa sobom.

– Da, – reče Mark – to je potpuno nerazumljivo, a ne verujem da je to bilo nemoguće učiniti, jer sve je moglo da stane na nekoliko kalemova i mnemo-kocki. Ima tu nečeg nejasnog.

– Ti bi mogao da dobiješ precizniji izveštaj, ako se zainteresuješ? – upita Mark Deveti.

– Pa, možda bih i mogao – reče Mark, ali mu onda pažnju privuče slavljenik, koji je upravo ušao u sobu i, ugledavši oca, zaletio se i skočio mu u krilo zajedno sa svojom egzotičnom igračkom.

Uskoro su u sobu stigla i ostala deca i žene, i deca zamoliše Marka da im ispriča nešto sa svojih putovanja. A šta bi za decu bilo lepše, pomisli on, nego nešto o Oposumu, pogotovu što ga imaju pred očima. Priče o malom princu Mišolikih oduševljavale su decu cele Galaksije, jer su prikazivane kao televizijske serije, kao hologramske projekcije, oživljeni su video-stripovi i slični oblici prikazivanja, ali ono što je pričao deda Mark, bila je živa istina. Kad je već kasno u noć završio priču o Oposumu, deca nisu otišla u krevet sve dok nisu pomilovala lutku koju je u zagrljaju držao mali Silard.

Bilo je to za sve lepo provedeno veče i teško im je bilo da se rastanu i da odu na spavanje. Kao i deca, i odrasli su ubrzo već sanjali i u njihovim snovima bilo je ponešto od neobičnih priča o zvezdama i doživljajima, što im je dočarao njihov otac.

Samo, Mark nije mogao da spava. Mučila ga je zagonetna priča o stanicama Ikarus 107. Znao je da u tome ima nečeg nejasnog i nepoznatog, a u isto vreme osetio je i kako se u njemu budi nagon za istraživanjem, što će ga uskoro potpuno zaokupiti.

Mark nije mogao da spava. Ležao je na leđima i osluškivao lako disanje svoje žene i dečaka. Njegove misli bile su sada negde u predelu severnog Sunčevog pola, gde je na ivici pakla Ikarus 107 čekao svoj konačni pad. Zaželeo je da odmah sazna nešto više o tome, a znao je i kome može da se obrati, jer je kroz prozore u spavaću sobu čak do njegove postelje prodiralo svetlo njegovog starog prijatelja Meseca.

Mesec je ove noći bio skoro u samom zenitu iznad himalajskih snegova, tako da je predeo izgledao potpuno nestvaran. Mark je izašao na terasu ispred sobe, a zatim se, po tom mlečnom svetlu, uspužio do svog broda Bel-Ami i polako se uvukao u njega. U komandnoj kabini treperilo je samo blago plavo kontrolno svetlo i on sede za pult. Već na prvi dodir pozivnih senzora, Mesec se veselo javi:

— Ovde sam, gospodaru!

Kao i uvek, stari moćni kompjuter voleo je da započne razgovor nekom šalom, a posebno je za Marka voleo da imitira duha iz Aladinove čarobne lampe.

— Vidim, — reče Mark — sijaš iznad naših glava i izazivaš vukodlake.

— A vi, šta je sa vama, zašto vi ne spavate? Šta vas to muči? Ne plašite se možda vukodlaka?

— Malo sam više pio, pa sam nervozan — počeo Mark. — I ne samo to. Jedna stvar počela je da me zanima... Šta je to sa Ikarusom?

— To je zaista tajanstvena priča. Zar zaista ništa niste znali o tome?

— Ne — reče Mark, — tek sam večeras od svojih dečaka čuo neke detalje.

— Budite sigurni da to nisu pravi detalji. Oni znaju ono što je pušteno u javnost. Stvar je mnogo složenija.

— Tako sam i mislio — reče Mark. — Koliko znam, ta sprava je tako savršeno građena da joj čak

ni zvezda veća od Sunca ne može ništa.

— Da, komandante, — reče Mesec — ali nemojte zaboraviti da je Sunce zvezda koja je inicirala život. Te zvezde su još uvek pune tajni i astrofizičkih zakona i teorije koje smo utvrdili za njih ne vrede neki put apsolutno ništa.

Mark je to dobro znao. To je nešto o čemu se raspravlja već čitava dva veka: zašto zvezde koje su u svom planetnom sistemu inicirale život ne podležu zakonima astrofizike, zašto se neki put ponašaju ne-normalno? Istina, Sunce se do sada nije tako neobično ponašalo, ali je izgleda došao njegov trenutak.

— Pa, zna li se zašto su ti momci pobegli odatle, i to na tako neobičan način: kao pravi brodolomnici u starim dobrim vremenima? I, ko su ti ljudi? — upita on.

— E to je tajna broj jedan. Njeno iznošenje u javnost predstavljalo bi izdaju Službe. Ali, naravno, vama bi rekli ko su da ste se zainteresovali za to. Zato mislim da vam to mogu reći.

— Slušam! — reče Mark.

— Neke od njih poznajete, možda i sve. To su doktor Žigmond Mor, Herman Grin, konstruktor Sunčevih sondi, a onda dva vaša čoveka: Gaston Molinaro i Major Averčenko.

— Gle, gle, zašto ljudi bezbednosti u specijalističkoj misiji?

— To je ono — reče Mesec, — ali ja bih vam skrenuo pažnju na poslednje ime — Žan Pol Kami.

— Žan Pol — zviznu iznenađeni Mark.

Bio je to njegov prijatelj iz mladosti, s kojim se, istina, decenijama nije susretao, u svoje vreme poznati astrofizičar i kosmolog, čije su teorije izazivale oduševljenje ali i bure smeha. Bio je neka vrsta ludog naučnika. Jedno-vreme čak je u kosmologiji postojao i pokret koji je on vodio, ali Mark se nije sećao o čemu se to radilo. Za Žan Pola bila

je vezana smešna priča da u svome životu nikad nije napustio Novi Pariz, a kamoli Zemlju. O nekom putovanju među zvezde nije moglo biti ni reči. Kako se on sada našao na domaku sunca? Mark se pitao kako je taj čovek još živ kad je neprekidno živio na Zemlji. To je značilo da ima već mnogo, mnogo godina.

— Zar je on još živ? — upita Mark. — I je li to baš onaj na koga ja mislim?

— Tačno. To je on. I ne samo da je živ, nego se i dobro drži. Iznenadićete se kada se budete sreli. Od njega ćete sigurno čuti sve što vas zanima. Jedini se vratio sasvim normalan ako se kod njega može govoriti o normalnosti. Njega Sunce nije dodirnulo.

— To ti je dobro — nasmeja se Mark. — I gde je on sada?

— U Elizijumu, na Marsu, tamo se sada održava kongres kosmologa i on je spremio izlaganje o fenomenima takozvanih zvezda roditelja. Svi smatraju da će to biti humoriistički hit sezone.

Mark je dobro znao te kongrese kosmologa, čak je u ranoj mladosti nekima prisustvovao, i to su bile prave seanse najčistijeg duha i uma, ali i apsurdnosti, verskih zanosia i gluposti. Žan Polu je tamo i bilo mesto, pomisli, ali ga je nešto zbunjivalo i nije se uklapalo u sliku koju je imao o svom starom prijatelju.

A gde su ostala četvorica? — upita on.

— Skrivaju ih — reče Mesec, — skrivaju ih i leče od šokova i trauma. Taj centar se, koliko znam, nalazi ovde kod mene, u Moru kriza i povremeno do mene stignu neki izvodi iz njegove svesti, ali tu se ne može naći nikakvog logičnog traga bilo čemu. Mislim da su to prazni mozgovi. Linija njihovog sećanja je zelena, a inteligencija žuta. Jedino linija opažanja pokazuje da može postati plava. To su mrtvi ljudi, iako možda pripadaju svetu

koji ja ne razumem. Komandante, ja sam samo mašina. Kad ih vi budete videli, možda ćete nešto pronaći.

— Lukava si ti mašina! — reče Mark smešeći se.

— Komandante, danas se ne može opstati bez lukavstva, zar niste to приметili?

— Da, da — reče Mark — tako govore ljudi još otkako su sišli sa drveta, a tu su pogrešili, dragi moj. A sad mi reci još nešto: Kako stoji stvar sa Ikarusom?

— Svi osmatrači sa Mera, Venere i njihovih stanica govore da se zadržava na ivici hromosfere, da kruži iznad pola i kao da sporo tone u vatra. Sunce ga nečim privlači ali i odbija, to je očigledno.

— Kakve su to sile u pitanju? — upita Mark.

— Ne znam. Takve sile mi nisu poznate. To je nešto sasvim novo ili toliko staro — da opet ne mogu znati.

— Bilo je to novo lukavstvo velikog kompjutera i Mark je znao da će mu Mesec, kad bude dobio bolje podatke, ipak reći celu istinu. Sad je i on u nedoumici, a nikad nije voleo da kazuje pretpostavke.

Mark se počea iza uha, zevnu i shvati da ni on sam ne može da poveže ništa od svega što je čuo. Činjenice koje mu je Mesec nabacio nisu bile povezane nikakvom logikom, i to je upravo govorilo da se radi o nečem sasvim neobičnom.

— Hvala ti, bledoliki! Nadam se da si mi pomogao. Idem sada da odspavam. Laku noć.

— Laku noć, komandante, nemojte sanjati mutne snove. I ne brinite: dok vi spavate, ja ću raditi za vašu stvar. Verujte, sada je ovo počelo i mene da interesuje.

To je ono što je Mark želeo — da zainteresuje moćnu mašinu, koja će sad početi da radi na prikupljanju činjenica i detalja iz svih ćelija svoga pamćenja. Počeće da prisluškuje, osluškuje, osmatra i preli-

stava gomile podataka, a onda će ih sažeti u kratku priču i izabrati sve što se uklapa u celinu, a s posebnim zadovoljstvom pružiće pred Marka sve nejasne stvari. A tu, među nejasnim detaljima, najčešće se nalazila istina.

3

Atlantis je bio sav u oblacima iz kojih su neprekidno tukli gromovi, puneći svojim pražnjenjima velike baterije grada. Na gornje platforme nije se moglo sletati malim brodovima, jer bi ih uraganski vetar bacio u okean, uprkos snažnim elektromagnetima piste. Zato Mark uključi automatsko sletanje i prepusti brigu kontroli leta. Znao je da će ga ona ubaciti u neku unutrašnju platformu ispod nivoa oblaka.

Uključen u automatsko vođenje, Bel-Ami počeo da se spušta kroz oblake čija je debljina iznosila čitava dva kilometra. Kada su ih probili, ugledaše crni zapenušani okean koji se divlje razbijao o metalne zidove zdanja. Mali brod se spusti skoro do stotog sprata i onda ulete u jedno od unutrašnjih službenih pristaništa.

Sletište je bilo prazno, bez ijedne letilice, samo su se u zidovima videla teška vrata velikih boksova u kojima su smešteni brodovi Saveta i samog Vrhovnog.

– Dobrodošli, komandante – začu se iz audija, dok su se Vanda i Mark spremali da napuste brod, pokušavajući da probude svoga dečaka koji je duboko spavao.

– Zdravo momci – javi se Mark, – lep ste nam doček priredili. Ne sećam se da je ikad bilo tako strašno i crno.

– Ovo je već peti dan – začu se mladi glas – ima čak i nekih kvarova na gradu, a ja se ne sećam da je toga ikad bilo.

– Ti mora da si onda mlad, momče – reče Mark.

– Pa i nisam – odgovori mladić, – imam već dvadeset i pet godina.

Mark se nasmeši za sebe i reče:

– Stvarno nisi tako mlad, a vidiš kada sam ja imao toliko godina, mislili smo da će nas odneti oluja.

Momak samo zviznu, jer je znao priču o strašnom potopu Atlantisa u vreme jedne oluje, ali to je bilo pre više od jednog veka. Onda mladić sa strahopoštovanjem reče:

– Možemo li nečim da vam pomognemo, komandante?

– Pa i mogli bi. Pošaljite mi jedno vozilo da se prebacim do kuće.

– Već ide – reče mladić posle nekoliko sekundi.

Dok su napuštali Bel-Ami, malo bešumno vozilo već ih je čekalo. Mark stavi dečaka na zadnje sedište, a on i Vanda sedošu napred. Na biraču otkuca šifru svoga apartmana i vozilo ih najkraćim putem poveze do stana.

Mark se nije dugo zadržavao u kući, samo koliko da se istušira i popije kafu, a onda požuri u centralu Službe. Nekoliko mladih ljudi koji su se motali po ulaznim prostorijama gotovo stadoše mirno kada su ga ugledali. Bila je to retka prilika da ga vide kako ulazi u Centralu, jer on sebe nikako nije smatrao čovekom bezbednosti, iako je obavljao neke poslove za njih. On se osećao kao specijalista u nekoliko nauka i veština, i to kao specijalista koji ima velika iskustva u poslovima bezbednosti Ujedinjenih svetova i nekoliko velikih pobeda u ratovima. Bio je, naravno, po tome slavan i posebno cenjen, ali do toga mu uopšte nije bilo stalo.

Nastavio je hodnikom, a zatim, bez kucanja, ude u jednu sobu, zatim u drugu, pa u treću, a tek u četvrtoj dočeka ga nasmejana plavuša, koja ustade i otvori mu vrata što su vodila u Jazbinu. Taj naziv kabinetu u kome je boravio Šef dao je njegov otac Petrus pre otprilike dva veka i otada su svi tako s ponosom, od mилоšte, ili s mržnjom, a ne retko i s podsmehom zvali tu sobu.

Dočeka ga je novi šef, Monti junior. Bio je to mladi unuk njegovog starog prijatelja Montija, s kojim je proveo sjajne dane, a dobio i rat za Andromedu. Naravno, stari Monti je davno umro, a ovaj mladić je savršeno podsećao na svoga pretka.

Dobrodošli, komandante – reče on ustajući sa svog mesta. – Radujem se da vas vidim u Jazbini. Otako sam ja ovde, vi niste dolazili.

Naslučivao je da starog vuka ovde dovodi neka važna stvar, i da ne bi tek tako došao.

– Eto, došao sam da vidim kako ti pristaje mesto šefa i ne brukaš li možda svoje stare. A hteo bih i da malo popričamo.

– Na usluzi, komandante. Jeste li za neko piće?

– Može – reče Mark, – ako imaš nešto dobro i ako su u životu čaše koje je imao tvoj stari.

Monti junior otvori bife i izvadi bocu i stare antičke čaše u koje usu konjak za Marka i sebe. Komandant je posmatrao kako to radi i pokuša da se seti pokreta svoga starog prijatelja, i onda shvati da nema razlike. Geni su u potpunosti prešli na ovog mladića, i jasno je da je tako brzo napredovao u službi. Postao je najmlađi šef obezbeđenja u istoriji Ujedinjenih svetova.

Uživajući u ukusu dobrog pića, Mark se zagleda kroz prozor u pobešnelo more, a onda se okrete i zagleda se u svetle i upitne oči mladića i iznenada oštro upita:

– Šta se to događa sa Ikarusom?

Monti junior ga je gledao zaprepašćen i malo se promeškoltio u fotelji. Videlo se da je zatečen, ali, naravno, brzo se snašao:

– Da, to je prilična nezgoda, ali, na svu sreću, posada je spasena.

– Čuo sam – reče Mark nabusito, – ako se uopšte mogu smatrati spašenim. Zar nisu potpuno izbezumljeni? Ne mogu da ih povrate k sebi. Moraš priznati da je to

potpuno neshvatljivo za današnje prilike.

– Pa i jeste – saglasi se Monti junior, – nikako ne mogu da uspostavim kontakt s njihovim duhovnim bićem.

– Sve je to mutna stvar – reče Mark. – Ali, mene zanima ko je bio nadležan za ovu misiju?

– Astrofizički centar u Singidumu, u načelu.

– A u stvari?

– Mi. U stvari, mi. Smatrali smo da je priroda posla takva – reče.

Tu smo, – reče Mark zadovoljno – otud su tamo i naši ljudi. A nećeš reći da su i ostala trojica naši. Pogotovu onaj ludi naučnik.

– Ne – odgovori šef, – dvojicu je stvarno dao astrofizički centar. Oni su zapravo dobrovoljci, a Žan Pol, ako na njega mislite, nanjušio je da se tamo gore nešto dešava i sam se ugurao. Nije bilo razloga da ga odbijemo.

– Zar Ikarus nije već bio napušten?

– Da, – reče Monti junior – i već su želeli da ga prepuste propasti, da jedna sonda nije slučajno snimila ovu fotografiju, a druga za njom još i ovu seriju.

On pruži Marku fotografije koje printer iz njegovog stola izbaci za nekoliko sekundi. Očigledno, bile su to fotografije napravljene na klasičan način, ali kompjuterski očišćene. Na njima se jasno ocrtavalo Sunce u pozadini, i to verovatno severni pol, na kome se videla tamna čvoruga. Međutim, na milion kilometara od Sunčevih vatri nekoliko neobičnih objekata, crnih ili u nekoj drugoj tamnoj boji, kao da je kružilo iznad tog mesta. Podsećali su na neke ogromne stene, ali isto tako mogli su da budu brodovi neke nepoznate civilizacije.

– Imaš li još toga? – upita Mark.

Monti klimnu glavom i pritisnu dugme printera koji izbaci još jednu seriju fotografija. Sada se

jasno video Ikarus, iza koga su stajali i veliki objekti, a zatim i Sunce. Položaj objekata bio je nešto izmenjen, čak ih je bilo i više nego na prethodnim fotografijama.

– Dakle, to je to – upita Mark. – I koliko to traje?

– Godinu dana, i nešto više!

– Što me niste zvali ranije?

– Nismo želeli da Vas uznemiravamo, a i verovali smo da se radi o gomili otpadaka iz svemira. Iako mi je kad dobro razmislim bilo jasno da se ne radi o tome. U pitanju su neke druge sile.

– I šta bi te sile tu tražile? – upita Mark.

– Mislim da ih interesuje ono što se događa sa Suncem.

– Šta se događa sa Suncem?

– Ta neobična aktivnost, pogledajte samo slike.

– Znam, – reče Mark – to se događa već prilično dugo.

Mark se onda seti da su specijalnost Žan Pola zvezde što iniciraju život i njihovo ponašanje.

– I šta na sve to kaže ljudi naučnik?

– Ništa – odgovori Monti, – jednostavno kaže da je spavao kad je sve počelo. Probudio se u sondi dok ih je Sunčev vetar nosio prema Jupiteru. Kune se da se ničega ne seća.

– Što ga ne pritisnete?

– Monti odmahnu rukom:

– To sa njim ne pali. On je suviše jak.

– Ne postoje tako jaki ljudi.

– Na žalost, postoje – reče mlađić. – On je jedan od tih. Protiv njega se ničim ne može.

To je za Marka bilo nešto sasvim novo, jer je Služba raspolagala takvim tehničkim i medicinskim sredstvima da je mogla iz čovekove svesti da izvuče sve što je želela, i to da ni on sam ne zna šta je sve iz njega izvučeno i čime zamenjeno. Jednostavno, tome se niko nije mogao odupreti. Prvi put čuje za ovako nešto.

– Stvarno ne razumem – reče on, – ali kako je on uopšte živ? Koliko ja znam, on je stariji od mene, a nije koristio međuzvezdana putovanja, sve vreme je proveo na Zemlji, i eto, sada čujem da je na Marsu. On je sigurno već super-starac, kako se usudio da se uputi u takvu avanturu?

– On nije starac – reče Monti junior. – To je sasvim mlad čovek, od najviše četrdeset godina. Možda ste ga s nekim zamenili?

– Izgleda, iako sam siguran da je to ipak čovek koga ja znam iz mladosti, koji mi je najzad bio drug. Uostalom, Mesec mi je to potvrdio, a on se ne vara.

– Sad ćemo odmah da vidimo – reče Monti, uključi kompjutersku vezu sa kartotekom i za nekoliko sekundi dobio je karton koji pruži Marku. Na kartonu je bila fotografija Markovog prijatelja i ispod nje tekst:

Žan Pol Kami V, klon četvrte generacije Žan Pol Kamiya astrofizičara...

Ono što je bilo glavno tek je sledilo:

Žan Pol Kami V ima ugrađeno iskustvo i znanje svih svojih prethodnika, kapacitet mozga iskorišćen oko 50%.

Sada mu je bilo jasno zašto je Žan Pol Kami bio V, i ne samo Peti već sva petorica u isto vreme, jer u njega nije bio ugrađen samo lik svih njegovih predaka već i njihov um, znanje i iskustvo, plus ono što je sam naučio i iskusio. Bilo je jasno zašto se do njegovog mozga ne može dopreti. On je bio nesavladiva mašina.

Mark ponovo usu sebi čašu pića i ozbiljno reče:

– Je li projekt obustavljen?

– Ne. Nismo ga obustavili, samo ne znamo šta da radimo. Tražimo novu ekipu dobrovoljaca.

– To je posao za mene – reče Mark. – Je li potrebna odluka Saveta?

– Ne, Savet ne odlučuje o ovome, jer mu još nije podnesen izveštaj o prethodnoj misiji.

– Sjajno, ja sve nastavljam. Važi?

– Ne znam – reče u nedoumici Monti junior. – Opasnost je suviše velika, a vi ste ličnost od opšteg značaja za Ujedinjene svetove i ne bismo smeli da vas izlažemo takvom riziku.

Mark prsnu u smeh koji jedva obuzda.

– Ostavi se toga, dečko. Kakve sam sve poslove obavljao za ovu kuću, pa me niko nije pitao hoću li ili neću. Konačno, jedan lep posao sam biram. Ali, prvo hoću da vidim onu četvoricu izbezumljenih, a zatim ludog naučnika. Hoću da vidim da li je isti zanesenjak kao njegov istoimeni čukundeda. Znaš, hteo bih da vidim ima li onu brazgotinu iza uha koju sam mu napravio kad smo se jednom mačevali oko neke lepe Itme. Ako su baš do kraja hteli da se klonuju, nadam se da su i brazgotinu sebi na vreme pravili.

– Četvorica su na Mesecu, u Moru kriza, a Kami je na Marsu – reče Monti junior.

– Sjajno.

– Treba li vam još nešto?

– Da, odobrenje da Poluks mogu koristiti u istraživačke svrhe. To može da izda Služba. Ostalo je moja briga. I, naravno, ne bih želeo nikakav publicitet.

Mladi čovek s razumevanjem klimnu glavom.

4

Veliki centar za mentalna istraživanja bio je skoro simbolično smešten duboko ispod Mora kriza. Tu pod Mesečevim kamenim tlom nalazio se veliki hodnik, dvorana, laboratorija i malih soba, u kojima se, pored velikog broja osoblja, uvek nalazio i popriličan broj pacijenata.

Najveći broj pacijenata bio je ovde na ispitivanju i lečenju, a samo nekolicina je zadržana u azilu za sva vremena, odnosno do svoje smrti. Naime, već gotovo dve stotine godina duševne bolesti nisu predstavljale nikakav problem za psihijatriju i lečene su na nekoliko načina i uvek uspešno, tako da u svesti pacijenata nije ostajalo ni traga. Hemija, biologija i, pre svega, mnogo tačnija tumačenja ljudskog bića bili su nadmoćniji od svake mentalne bolesti. Boravak u centru na Moru kriza trajao je najviše do četiri meseca, posle čega su pacijenti obično bili spremni za novi život ili nastavak starog.

Ipak, u poslednjih pedeset godina zabeleženo je nekoliko slučajeva kad nikakva nauka i znanje specijalista nisu mogli da pomognu bolesnicima. Nešto se u svesti ljudi isprečilo između realnog i unutrašnjeg sveta, tako da se ni na koji način nije moglo prodreti u istinu bolesti. Encelografi nisu mogli da zabeleže nikakvu moždanu aktivnost, nijedan oblik sećanja, emocija ili percepcija. Neki put bi se samo na video-uređajima u blizini bolesnika pojavljivala neobična svetlost, kao svetlost nekih kristala, i ništa više. Ovi slučajevi zabeleženi su isključivo kod astronauta koji su nestajali neko vreme pa se onda pojavljivali, ovako oboleli, i to najčešće izgubljeni u svemiru. Tumačenja nije bilo.

Trenutno su u Centru boravila četvorica takvih pacijenata, sva četvorica iz misije Ikarus 107, a Mark Silard je upravo razgovarao o njima sa dr Mihaelom Botkinom.

– Komandante – govorio je doktor, – nama su iz literature poznata 23 ovakva slučaja, gotovo potpuno identična. Ovamo su dovodili ljude potpuno odsutne, mentalno prazne, iako nervno zdrave, ali u isto vreme i nesposobne da bilo kakav novi zapis prime u svoj mozak. Da bi čudo bilo veće, osećalo se da se u njima odvija neki mentalni

život – čak se verovalo da međusobno komuniciraju, u šta sam i ja lično potpuno siguran. Naravno, o tome nema materijalnih dokaza, ali naša nauka je uvek operisala s manje materijalnih dokaza nego što je slučaj kod drugih. Ja i moji saradnici sve više verujemo da se njihov mentalni život odvija u nekoj drugoj paraleli.

– Ne razumem – reče Mark.

– Da, to je neverovatna teorija, ali i jedini način da se objasni stanje pacijenata. Jer oni su fizički i dalje potpuno aktivni, žive normalno koliko bi i inače živeli da imaju mentalni život i svoju koncepciju sveta, čak izgledaju zadovoljni i srećni. Iz toga smo došli do zaključka da je njihov duh u nekoj drugoj paraleli.

– To je zanimljiva teorija, – reče Mark – iako mi se čini neshvatljivom. Zar vi verujete da čovek može istovremeno da živi u dve paralele, u dve koncepcije sveta?

– Ne znam, ali pokušaćemo da dokažemo.

– Voleo bih da u tome imate uspeha. Zna li do čega bi to dovelo? – upita Mark.

– Ne smemo ni da pomislimo na naše prijatelje filozofe. Želite li još nešto, komandante?

– Želeo bih da mi pokažete dosijea i pacijente, iako naslućujem da mi to neće mnogo vredeti.

– Nemojte da tvrdite, možda će vam to iskustvo biti potrebno. Vi ste ipak čovek koji ima ogromno iskustvo. Možda ćete nešto primećivati. Nama bi to bilo od koristi.

Iz doktorove ordinacije spustili su se do sektora u kome su se nalazile prostorije za specijalne bolesnike. Bilo je to deset kilometara ispod Mesečeve površine. Kada su izašli iz lifta, dočekala ih je jedna mlada žena, koja ih je pozdravila.

– Ovo je dr Mirej. Ona vodi brigu o našim pacijentima. Kako su danas?

– Kao i obično, iako mislim da se polje oko njihove svesti danas nešto pojačalo – reče doktorka.

– Da vidim.

On je neko vreme razgledao pružene kartice, a onda reče Marku:

– Evo, to je sve što možemo dobiti iz njihove svesti. Ništa! Samo podatke o veličini otpora kojim se brane od našeg sveta i naših uticaja. Doktorka je prva došla na ideju da se kod naših pacijenata radi o posebnoj vrsti zaštitnog polja koje je izgradila njihova svest da bi nam se oduprla. Naravno, takav otpor i ranije je bio poznat nauci, ali do sada je uvek probijan sa uspehom. Sada, međutim, iako raspolazemo stotrukim moćima, ne možemo ništa učiniti. I to nas navodi na verovanje da se radi o dve paralele.

– Mark je pregledao rezultate koje su sakupili računari i specijalni uređaji, ali se u njih nije mnogo razumeo. Bilo je to nešto za njega sasvim novo i zato zamoli da pogleda bolesnike.

Sva četvorica sada su bili u velikoj zelenoj prostoriji i činilo se da su zabavljeni sami sobom. Kretali su se zatvorenih očiju, kao da spavaju, vešto izbegavajući jedan drugog kao da se vide. Bilo je jasno da je između njih uspostavljena neka komunikacija, ali nijedan od aparata koji su pratili šta se zbiva u njima nije uspevao ništa da zabeleži.

– Kako ih hranite? – upita Mark.

– To obavljaju sami, u susednoj prostoriji, gde im se služi hrana. I sve ostale fizičke radnje obavljaju samostalno. Jedino je nedostupan i drugačiji njihov psihički život.

– Jesu li uvek zajedno?

– Ne – reče doktorka. – Oni ovde dolaze samo dva puta dnevno u neku vrstu šetnje, ili, kako mi to kažemo, razgovor. Inače ostatak dana provode u svojim sobama, ba-

veći se sami sobom. Zelite li da vidite njihove sobe?

Mark potvrdi glavom.

Kao što nisu obraćali pažnju na posetu koja je došla, bolesnici isto tako nisu ni mrdnuli kad su ostali sami. Nastavljali su da se kreću svojim putanjama.

Doktorka je otvarala sobe u kojima su boravili. Bili su to pravi mali apartmani, sa svim što je potrebno za samostalan život. U njima je bilo puno zelenila, imali su veliki video-zid, komunikatore sa Zemljom i drugim svetovima, kasete, knjige, čak i novine koje su štampane na Mesecu, pa i terminal za centralni kompjuter. Otkako borave ovde, tvrdila je doktorka, nije primećeno da su išta od toga koristili. Mark uđe u sobu koja je pripadala doktoru Hermanu Grinu. Tu, među predmetima na stolu, primećio je da je sve poredano na neki poseban način, kako nikad jedan čovek to ne bi uradio. Kraj ležaja ugleda mali psihoreceptor, uze ga u ruku i učini mu se da je upotrebljavan. On zatim pređe u drugu sobu i iznenadi se kada umesto zida vide veliki prozor na kome je lepršala zavesa, a kroz staklo – prostrano široko polje i neke planine u daljini. Znao je da se radi o hologramskoj projekciji nekog predela, koji je možda trebalo da pacijenta podseti na predeo detinjstva. Onda iza sebe začu korake i reče:

– Ovo je zaista divno!

Ali pošto nije čuo nikakav odgovor, on se okrete i iza sebe vide doktora Grina kako ga posmatra, ili možda gleda kroz njega. Učinilo mu se da u tim očima naslućuje neku iskru svesti. Međutim, nije mogao da bude siguran u to. Tada u bolesničkoj ruci ugleda psihoreceptor, pruži ruku i uze ga. Učini mu se kao da mu je doktor Grin to rado predao. Mark pritisnu dugme i izvuče iz kutije kapsulu sa selenskim valjkom, zatim namesti rezervni, i

receptor ponovo vrati bolesniku u ruke.

Dok je izlazio iz sobe, Mark se još jednom okrene i ugleda dr Grina kako gleda u pravcu projekcije predela. Pitao se da li on vidi išta od svega.

– Šta mislite o ovome? – upita ga doktor kad su se ponovo našli u njegovom kabinetu.

– Ne bih imao ništa da vam kažem, sem da sam oduševljen kako ste ih smestili. Da, i mislim da ste u pravu: oni su mentalno aktivni i stvarno kao da su u nekoj drugoj paraleli. Interesuje me da li ste primetili da upotrebljavaju psihoreceptore.

– Jesmo, ali nikad ništa nismo pronašli na tim valjcima. Obično smo dobijali samo čistu svetlost na monitoru. Neki put i neku boju.

– Ipak, ja bih voleo da dobijem sve valjke koje ste ranije snimili a i ove koji su sada u kutijama. Možda ću iz toga nešto izvući.

– Vrlo rado – reče doktor, – nemate pojma kako biste nas obradovali ako pronađete način da to pročitamo.

Posle deset minuta, mlada doktorka donela je sve kapsule sa selenskim valjcima i predala ih Marku. On im se zahvalio i napustio Centar. Do apartmana na Mesecu trebalo je da putuje čitav sat i on se prepustio automatskom vodenju, pokušavajući da se malo opusti i sredi utiske koje je pokupio boraveći u Centru.

5

Prošlo je skoro pola sata dok je Mark shvatio da je njegov brod u stanju mirovanja, u hangeru, neposredno ispod njegovog porodičnog apartmana. Sve to vreme bio je opsednut onim što je video u Centru za mentalna istraživanja, a pogotovo onim što je saznao.

Dobro poznatim stepeništem, na kome su se još nalazili tragovi njegovih dečaćkih škrabanja, on se

uputi gore. Kad je otvorio vrata, identifikujući se dodirom svoga kažiprsta, bleštava belina hodnika i sveži vazduh Himalaja koji su već čitav sat u ove prostorije ubacivale pumpe, osvežili su ga i on istog trenutka oseti veliku glad.

Već na prvom koraku dočeka ga glas Meseca, koji ga je sigurno već pratio svojim elektronskim očima:

– Dobrodošli, domaćine, u svoj dom!

– Zdravo – odgovori Mark. – Odavno nisam bio ovde, zar ne?

– Skoro dve godine.

– Toliko – promrmlja on, – ko bi to rekao?

Okrete se oko sebe i vide da ništa nije promenjeno. Sve su stvari bile na istom mestu, čak na stolu kraj kreveta vide starinski gasni upaljač za cigarete, koji je tu zaboravio. On oštrim pokretom noge skide cipele i izvali se u fotelju, a zatim traži poruke koje su stigle za njega.

– Ovde ima poruka starih i dve godine – reče Mesec. – Da li vam one nešto znače?

– Ne. Sem ako nema nekih važnih?

– Pa ima nekih ljubavnih ponuda, ako vas to interesuje. To je u principu uvek interesantno.

– Briši! Šta ima od danas?

– Samo poruke od kuće.

Mark je pogledao i saslušao video-poruku od Vande i sina koji se nije naročito trudio da ga pozdravi, jer se igrao svojom novom igračkom. Međutim, dok ih je gledao na videu, nešto ga je zavezalo oko srca. Znao je da ih do povratka sa misije neće videti, a pitao se kako će se ta misija uopšte završiti. Bio je sujeveran i nije se baš radovao ovom pozdravu. Voleo je kad se odvoji od porodice, da izbriše svaku vezu sa njom, kao da je i nema, ali sada je ipak, i pored svega, osetio da nije sam.

Čutao je neko vreme razmišljajući šta će biti s njegovim sinom ako se on ne vrati? Hoće li se mali jednoga dana uputiti istim putem?

Onda se obrati Mesecu:

– Šta misliš, stari moj, da li da krenem gore ka Suncu?

– Ja to ne bih voleo. I, uopšte, ne raduje me što se interesujete za takve stvari.

– A što?

– Stvar je potpuno nejasna. Zar niste videli da su mozgovi onih jadnika potpuno izbrisani i da ne postoji nikakva intelektualna aktivnost. Ne bih voleo da se to i vama dogodi.

– A kako se to nije desilo Žan Polu?

– Mislim da on nije pravo ljudsko biće. On je iznad mera koje vladaju u svetu. Mislim da to znate...

– Da, ali čini mi se da ni ostali momci nisu naćeti, već samo prebaćeni u neki drugi svet. O tome ništa ne znaš, ili se praviš da ne znaš?

– Na žalost, o tome ništa ne znam – reče Mesec. – Vi znate da je centar u Moru kriza van moga domašaja. Oni me obaveštavaju samo o onome što žele i što misle da bih mogao da protumačim. Psihološko stanje svakog pojedinca bilo je i ostalo tajna, sve dok čovek sam ne prihvati kompjutersku analizu. Mislim da ovi momci nisu bili u stanju da to zatraže. Tako ja o njima u stvari ništa ne znam.

– Vidi, vidi – reče Mark – ja za to nisam znao. Znači da na sopstvenoj teritoriji imaš zonu u koju ne možeš da zaviriš.

– Da.

– Sjajno, ako je to istina! – uzviknu Mark. – Ali, pre nego što nastavimo ovaj razgovor, naruči mi nešto iz kuhinje, dok ja pronađem piće, ako ga nisu popili duhovi.

Mark pride bifeu i pronađe svoj omiljeni brendi od šljiva, a zatim uze malu plavu čašu iz koje je najviše voleo da pije kad je na Mesecu. I dok je čekao na ručak, zatraži od Uprave izveštaj o svom brodu.

– Odmah, komandante – javi se glas neke devojke koja se oglasila čim je identifikovala njegov poziv.

– Imate već sliku.

Poluks je upravo izlazio iz ovog silosa u krateru Arhimedes i penjao se prema orbiti. Ogromna masa letilice, i pored male gravitacije Meseca, dizala se s naporom, kao da mili. Iza broda ostajao je samo plavi trag električnih pražnjenja koji se razilazio. Kad se brod popeo do visine na kojoj ga je osvetlilo Sunce, blesnuo je u svoj svojoj lepoti i plavilu energetske zaštite koja ga je omotavala. Videlo se kako njegova putanja skreće u desno i kako se i brod polako postavlja u orbitu.

Onda odjednom u sobi zazvoni zvono. To je kroz mali tunel stizao ručak. Mark pride stolu i podiže srebrni poklopac kontejnera, a iznutra ga zapahnu miris fine hrane koji mu pojača glad. U maloj činiji bila je čorba od krupno seckanog povrća i sitno sečenog mesa, a u većoj – špageti s majonezom i slaninom. Odatle je izbijao miris poznatih začina i trava.

– Ovo si dobro smislio – reče Mark.

– To mi se učinilo najboljim od svega što su mogli da vam na brzinu posluže. Sve je kuvano klasično, na vatri. Da, tome možete dodati i hladno pivo, mislim da ga imate u hladnjaku.

Mark sve to postavi ispred sebe i spremi se da ruča, ali, kao i uvek kad je sedeo sam za stolom, činilo mu se da neće moći da jede s pravim apetitom.

– E moj bledoliki, s tobom se tako lepo može pričati o svemu i svačemu, ali šta vredi kad ne možeš čoveku da praviš društvo za stolom? – reče.

– Zašto tako govorite, komandante?

– Zašto? Zato što je to istina. Ti si samo mašina koja misli, ume da govori i još ponešto, ali na žalost nemaš ljudsko obličje, iako priznajem, kod tebe ima sve više ljudskog. Umeš da voliš, zar ne?

– Biste li se iznenadili ako bih dobio ljudsko obličje?

– To bi bio dobar štos – reče Mark i počeo da jede čorbu.

Istog trenutka, s druge strane stola, sintetizovala se trodimenzionalna slika čoveka, koji sede na stolicu smešeći se.

– Sto mu kvazara! – uzviknu Mark. – Ko je ovo?

– Ko bi drugi do tvoj pradede Mark Silard ludi – reče projekcija.

Bila je to savršeno sintetizovana slika, koja se gotovo nije mogla razlikovati od realnog ljudskog bića. Mark onda shvati zašto je Mesec uzeo lik Ludog Marka, jer je stari naučnik montirao kompjuter.

– Samo bi još trebalo da počneš da jedeš i mislim da bi me raspametio – reče Mark.

– Na žalost, to je nemoguće – reče projekcija – ali ipak zapaliću cigaretu.

On izvadi iz džepa cigaretu i zapali je. Iluzija je bila tako dobra da se Marku činilo kako vidi dim koji se razilazi po prostoriji, iako se njegov miris nije osećao.

– Otkad se ovim baviš? – upita on.

– Na tome radim već čitav vek. I ovo je prvo javno predstavljanje.

– Mislim da je to sjajno – reče Mark. – Sad ćemo moći sa više zadovoljstva da razgovaramo.

Mark je sada potpuno uživao u hrani i hladnom pivu, ali i u priči sa sagovornikom.

– Znaš, – reče on – i naši razgovori i rasprave sada će biti zanimljiviji. I možda ćemo lakše raspraviti neke važne stvari. Iako nisam siguran da neće biti i nekih smetnji.

– Nadajmo se – reče projekcija.

– Odlično, a sad mi reci da li možda znaš zašto tamo gore nije nastradao i naš prijatelj Žan Pol?

– Ne znam. To treba pitati njega. Ali mislim da on stvarno raspolaze znanjem i moćima koje nadilaze ljudske, iako je sve to pomalo degenerisano. Ne treba zaboraviti da

on u sebi nosi pet generacija, bar koliko se zna, a to nije u prirodi čoveka. Čovek stiče sam svoje iskustvo, a on svome dodaje nova. To je malo nalik na Mutanta. Kontinuitet njegovog sećanja i obim znanja nalik su kompjuterskom, ali mislim da ga prevazilaze, jer se njegov način mišljenja kreće ka iracionalnom i metafizičkom, što je iznad svakog kompjutera. Čak bi i kompjuteri za izmišljanje snova pregorili kad bi počeli tako da misle. Taj čovek je tajna, iako je od krvi i mesa. I prava je nesreća što Ujedinjeni svetovi ne koriste njegov um. Čak i na ovo putovanje poslat je nekako kao ludi naučnik.

– Misliš li da se od njega može izvući nešto?

– To se ne zna – reče Mesec, – on je pomalo klovn. Veliki lažov i čovek paralelnih razmišljanja. On u isto vreme može da misli na pet paralelnih kanala, ako tako mogu da kažem.

– Otkud sve to znaš?

– Ja pratim sve što se tiče njega već tri veka. Mogu o tome napisati dosije od milion stranica ali da ipak ne izvučem nijedan zaključak u koji mogu da budem siguran.

– Da li ga se plašiš?

– Ne! – odgovori slika i ustade da se prošetala sobom, čak se zadržala kod video-zida koji je prikazivao Himalaje i izgledalo je kao da gleda u njih. – Ne plašim ga se, zato što znam više od njega, iako ne umem da zaključujem kao on. U njegovom telu teče krv, to ne zaboravite.

– Da. – promrmlja Mark, ali kao da jedan drugom postajete sve bliži.

– Može se i tako reći, jer ako ga ponovo klonuju, pa još kroz nekoliko generacija, jednoga dana njegov mozak biće ispunjen sa preko 80% i on će biti iznad mene po količini znanja. Vi znate da moj kapacitet nikad ne može preći kapacitet čovečijeg mozga, jer smo identični,

jedino što je u mene lakše uneti znanje.

Mark mu pride i zajedno sa njim nastavi da gleda vrhove Himalaja, odakle se čula tutnjava lavine koja se upravo obrušavala sa padina Anapurne.

– Kako da mu pridem? – upita Mark.

– Mislim da u tome neće biti problema. Vi ste stari prijatelji. Verujem da će sve teći glatko, iako sa takvim ljudima morate biti oprezni.

– Nadajmo se da će biti tako – reče Mark i stavi ruku u džep, a onda oseti male selenske kapsule iz psihoreceptora i izvadi ih da ih pokaže. – Može li se ovo pročitati?

– On ih je pružio projekciji kraj sebe, a ona se nasmeši i odgovori:

– Na žalost, još nisam dostigao stepen da ih mogu prihvatiti: ja sam još samo puka iluzija. Ali, stavi to u malu komoru za prijem poruka, jedino tamo mogu to da prihvatim.

Mark odnese kapsule i ubaci ih u providnu cev obloženu retkom platinskom mrežom. Istog časa oko kapsule stvori se zelenkasto polje. Projekcija njegovog pradede pride stolu i ponovo sede.

– Mislim da se to može pročitati, ali treba mi bar malo vremena. Za to vreme trebalo bi da malo odspavaš.

– Kad ti kažeš, dedice, reče Mark i otprati projekciju do vrata kroz koja ona izađe i tamo se valjda sama od sebe izbrisa. Nije želela da to učini pred Markom.

Komandant se onda ispruži po širokom ležaju i primeni staru dobru vežbu za ekspresni san. Za nekoliko sekundi već je spavao.

Mark je spavao nemirnim snom. San je bio ne samo neugodan nego

je postajao sve strašnji. Bio je to san o Suncu koje je svojim strašnim vatrama pokušavalo da ga spali, dok je on padao iz praznog svemira pravo na Sunčev pol. Svakog sekunda bio je sve bliži velikoj zvezdi, i to ne u svom velikom brodu, već nagog tela, čija je masa rasla strahovitom brzinom. Znao je da može da se otrgne od privlačne sile Sunca, ali nije to želeo. Naprotiv, u njemu je rasla želja da uleti u svetlost koja je bila pod njim.

Iako je odavno umeo da reguliše svoje snove i mogao da ih prekine kad god to zaželi, ovog trenutka nije želeo to da učini iako mu je telo već pokrивao hladan znoj. Naslućivao je da će mu možda ovaj san otkriti tok budućih zbivanja. Statistika je dokazala da takozvani efekat »deja vue« (već viđenog) postaje sve uspešniji kako čovečanstvo napreduje. Ljudska vidovitost iz dana u dan postajala je sve veća, a snovi su sve češće otkrivali ono što će se desiti u budućnosti.

Padao je sve brže ka vatrama Sunca, a onda najednom Sunce nestade, baš u trenutku kad mu se učinilo da će ga spaliti, i pred njim se otvori neki čudno osvetljeni predeo, blage svetlosti, neobičnih boja. Činilo mu se da njime lebdi čitavu večnost, blago rotirajući oko neke svoje ose. Lebdeo je i divio se slikama oko sebe i poverovao je da će to zauvek tako ostati. Znao je da mora da prekine san, jer se uplašio da će, ako ga nastavi, izgubiti snagu da se probudi.

Probudio se, ali je još osećao blagu vrtoglavicu. Trebalo mu je malo vremena da se sredi i tome je najviše pomogla narandžasta svetlost Sunca, čiji je zalazak projektovan na velikom zidu. Onda začu glas velikog računara:

– Mogu li sad da se pojavim pred vama, komandante?

– Naravno, ako imaš šta da mi pokažeš!

– Mislim da imam, i to će biti zanimljivo, videćete.

Vrata na sobi su se otvorila i kroz njih uđe Markov praded, kao da nije projekcija već istinska ličnost. Čak je i Mark tako već osećao.

– Imao sam muke – reče projekcija starog Marka – da otkrijem način beleženja. Najzad sam uspeo, iako slika nije naneta na valjke preko neurovegetativnog sistema i preko kanala receptora, već direktno iz svesti. Zato se ne može čitati na klasičan način već uz pomoć malih dodataka na uređajima. Evo, počinje projekcija doktora Grina. I da vas upozorim: na svim valjcima može se videti ista slika, isti doživljaj.

Na videu naspram njih počeo polako da se otvara slika. I Mark počeo da prepoznaje svoj san. Ugledao je velike vatre Sunca, koje polako nestade i smeni ga neobična svetlost, koja kao da se negde u daljini sve više umnožavala menjajući boje, produbljujući prostor. Neka kristalna tela množila su se u daljini, velike svetleće kugle rasipale su svetlost i osvetljivale beskrajno velike kristale okružene tamom što se uskoro pretvarala u srebrnasti prostor.

– Šta bi to moglo da bude? – upita Mark.

– Ne znam – odgovori projekcija, – možda neki san ili slika nekog sveta. Ja to ne mogu da vam kažem, jer ne znam šta su to snovi, a nisam bio ni u jednoj paraleli.

– Daj mi ponovo početak – reče Mark posle kratke pauze – hteo bih da ponovo vidim kako sve počinje.

Nekoliko puta slika se ponavljala i uvek se videlo isto, samo što je Mark mogao bolje da uočava detalje. Jasno se video Sunčev pol kako gori nekom tamnom vatrom, a zatim postaje beo, pa potpuno crn. Priblžavao se vrtoglavom brzinom kao u Markovom snu, kao mora, kao užas od koga se ludi, da bi se u trenutku sve zaustavilo i nastavilo u sasvim drugačijoj paraleli.

– Koliko su najbliže bili Suncu?
– upita Mark.

– Možda na pet miliona kilometara, ili čak bliže. Ali isto tako, to može da bude i puka iluzija.

– Mark se zatim zainteresova koliko bi Foluks mogao da pride Suncu i dobio je istu cifru. Naime, Poluksovi reaktori antimaterije i štitnici mogli bi da izdrže gravitaciju Sunca i udare njegovih vetrova na istoj daljini.

– Da li bi moj računar mogao da kontroliše let na toj blizini? – upita on.

– Da – odgovori Mesec. – On je potpuno prilagođen izmenama koje su obavljene na uređajima.

– Sjajno, a šta bi se desilo ako me Sunce privuče malo bliže k sebi?

– Komandante, takva se pitanja ne postavljaju mašini. Vi i sami znate šta dolazi ispod kritične tačke.

– A šta misliš, može li se i tamo preći u neku paralelu?

Sintetizovana slika se diže, i to više nije bio Markov praded a već očigledno malo iznervirani kompjuter Mesec:

– Gospodine, ja o paralelama ništa ne znam – to sam vam već rekao, ali ispod kritične tačke nema prelaska u paralelu, i ako bi postojao dragi bog, on bi vas jedini mogao tamo spasti.

– A šta misliš, je li dragi bog spasio naše prijatelje?

– To će vam reći vaš prijatelj iz mladosti Žan Pol. On to zna – reče Mesec. – Zar mislite da je njih neko spasio?

– Da, zar nisi primetio neke nepoznate objekte koji kruže iznad Sunčevog pola. Šta je to?

– Ostaci planete Vulkan, koliko mi se čini.

– Varaš se, Meseče, varaš! – reče Mark.

– Komandante, o onome za šta nemam podataka ja ništa ne znam, to je staro pravilo. Ja sam mašina...

– Prokleta lukava mašina – reče Mark. – Ali hvala ti na svemu, posebno na preuredaju broda. Naravno, pratićeš me dokle moraš?

– Da, komandante, ja uvek činim najbolje što mogu. Ali za vas imam još jedan savet. Ne letite gore sami. Vi znate pravilo da se ka roditeljskim zvezdama ne leti sam. Roditeljske zvezde mogu da iznenade. Ne idite sami, komandante. To je moj savet i tamo ne verujte svome kompjuteru. On vas može prevariti, a i moja moć tamo prestaje. Držite se svoga uma i svoje intuicije. Tamo verujte samo sebi.

Taj savet Mesec je ponovio Marku još nekoliko puta dok je Poluks napuštao orbitu postavljajući se na koridor za Mars. Mark se pitao zašto veliki kompjuter toliko insistira na tome, ali bio je siguran da mu treba verovati. Osećao je da se u toj mašini javljaju neki impulsi iracionalnog razmišljanja i shvatanja. Da li je moguće da je Mesec počeo sam sebe da usavršava?

Dok je proletao pored Zemlje, na razdaljini od pet hiljada kilometara, njemu se stegoše srce i grlo kada je trebalo da se javi zemaljskoj kontroli leta. U tom trenutku učinilo mu se da poslednji put gleda rodnu planetu.

U galaksiji je možda bilo lepših planeta za gledanje iz svemira, lepših po svojim krajolicima i klimi, čak prijatnijih i mirnijih za život, ali jedino je Zemlja bila planeta zbog koje mu je drhtalo srce i kad je napušta i kad se spušta na nju i kad samo proleće pored nje.

Do Marsa je leteo vođen automatski, koristeći službeni koridor Saveta, i to brzinom standardnom za solarni sistem. Mogao se slobodno posvetiti upoznavanju svih izmena na brodu. Sve je to bilo najočiglednije u samoj komandnoj sili. Tu su smešteni novi monitori i različite kontrole pogona i novih sistema. Fluorescentnom zelenom bojom bila je obojena mala grupa senzors-

kih dugmadi i nekoliko ručica, koje su služile za rukovanje antimaterijom kojom je Poluks bio snabdeven.

Bila je to nova opasna igračka.

Zatim je malim bešumnim vozilom obišao ceo brod, koji se u svim uglovima blistao od čistoće i mirisao na svežu boju koja je zaista bila prijatna, bez neugodnih tehnoloških primesa.

Bio je zadovoljan i sobom i svojim brodom. Onda je još pregledao radarsku sliku celog regiona i otkrio samo nekoliko izletničkih brodova i transportera što su se mimoilazili na putu između Jupitera i Saturna, koji su se približavali danu konjunkcije. Računar mu onda skrenu pažnju na interesantnu sliku jata Sunčevih jedrilica, koje su, koristeći Sunčev vetar, jedrile kroz sistem u sedmoj regati za prvenstvo Ujedinjenih Svetova. Neko vreme posmatrao je smešne sprave kako svoja ogromna kilometarska jedra prilagođavaju naletima jonskog i fotonskog vetra i gravitaciji planeta i tako povećavaju brzinu i menjaju pravac prema potrebi. Konačno mu je i to dosadilo i on se odluči da spava.

Opružio se na ležaj pred komandnim pultom i istog časa zaspao. U kabini zavlada apsolutna tišina, a sa police iznad pulta diže se mala veštačka ptičica – razbijač tišine – i počne da treperi, ne remeteći komandantu san, već ga čineći prijatnijim svojim blagim smeškom. Bila je to ona igračka koju je napravio kao dečak i patentirao kao univerzalni razbijač tišine. Bio je to jedini primerak, jer se niko nije prihvatio proizvodnje takve besmislene igrčke, pošto je tišina mogla da bude razbijena i muzikom i šumovima različite prirode.

Još jednom Mark otvori oči, ugleda šarenu ptičicu iznad sebe i otprati je pogledom dok je letela ka praznim hodnicima Poluksa da razbije tišinu koja je tamo vladala. Ali kad je Mark počeo da hrče i tišine

vise nije bilo, ptičica se smirila na svome mestu, kao u nekom gnezdu.

Za to vreme na velikom videozidu Mars je postajao sve veći.

7

Na Marsu je bilo nekoliko velikih gradova koji su nastali od kolonija s kraja dvadeset drugog veka, kad je teraformiranje planete postalo najvažniji poduhvat Ujedinjenih Svetova. Prve kolonije pionira bile su pod ogromnim kupolama od samorastuće plastike i sadržavale su atmosferu prilagođenu zemaljskim oblicima života. Nekoliko hiljada pionira učinilo je za pola veka ono što je pre samo jednog stoleća izgledalo nedostižno ili pripadalo fantastici. Marsova retka atmosfera iz decenije u deceniju postajala je sve prihvatljivija za zemaljske oblike života. I posle prvih površina koje su brzo pokrile pustinske trave, Marsove pustinje počele su da se pretvaraju u stepe, a zatim je svoje mesto počelo da zauzima drveće. Sve to vreme voda je dobijana iz veštačkih oblaka koji su lili neku vrstu hranjive kiše, koja je folijarno prehranjivala bilje, a onda su odjednom počele da padaju prirodne kiše, pre nego što ih je iko očekivao. Bio je to znak da je Mars osvojen. Ubrzo su počela da se stvaraju jezera i rečice koje su samo povremeno tekle. Velike kupole nad naseljima postale su nepotrebne.

Pionirska naselja pretvorila su se u gradove, a mnogi od stanovnika napustili su naselja i potražili nova mesta za svoje kuće. Međutim, tek posle sto pedeset godina Mars je u pravom smislu postao planeta na kojoj su ljudi mogli slobodno nastaviti svoje zemaljske aktivnosti. I uskoro on je prestao da postoji kao neko čudo. Saobraćaj sa Zemljom u potpunosti je regulisan i pla-

neta je dobila neku vrstu samostalnosti i svog delegata u Savetu.

Opreznost sa kojom se pristupilo uređenju Marsa bila je zadivljujuća. Ljudi su se čuvali da na planeti ne naruše ništa što bi ugrozilo njenu lepotu i izuzetnost. Prepustili su prirodi da se sama razvija i mutira, stvarajući svoje marsovske oblike.

Ipak, Mars nikada nije dobio neko veliko privredno značenje, već je postao samo planeta za izlete i ugodan život. Njegovi gradovi bili su centri zabave u Sunčevom sistemu, njegova polja i predeli – najlepša izletišta, trkališta i prostori za jahanje i lutanje. Ali je zato nekoliko velikih univerziteta počelo tu da stvara najbolje naučnike Galaksije.

Sada je na planeti živelo skoro sto miliona ljudi. Naselja su bila pravilno raspoređena između četrdesetog stepena severa i juga, i tek poneko severnije ili južnije. Zakoni nisu dozvoljavali da naselja budu veća od dve stotine hiljada ljudi, što je život u njima činilo vrlo udobnim. Samo neki gradovi, kao Atina, Teba, Lusaka i Peking imali su više stanovnika zahvaljujući svojim velikim univerzitetima na kojima je uvek studiralo po više desetina hiljada studenata.

Međutim, centar svih zbivanja na Marsu bio je Elizijum, grad od najviše trideset pet hiljada stanovnika, u kojem su živeli naučnici – specijalisti, nekoliko stotina najboljih zabavljača i vrhunskih umetnika; zatim je tu bio jedan verski centar i još nekoliko neobičnih institucija. U Elizijumu su se u poslednja dva veka redovno održavali i veliki kongresi kosmologa, kabalista, različitih zanesenjaka, pisaca naučne fantastike, ali i velika takmičenja hazardera i boraca u opasnim veštinama, i naravno, skupovi najneobičnijih udruženja i sekti – i to ne samo ljudi već i drugih hominidskih vrsta. Mars je, za razliku od

Zemlje, bio otvoren i za druge oblike civilizacije. To se naročito moglo zapaziti baš na skupovima i turnirima u različitim veštinama i igrama.

Sada se u velikom hotelu »Pannonija« odvijao sto prvi svetski šampionat u bridžu i super-igri »Galaktička staza«, a na starom univerzitetu održavao se skup kosmologa, na koji se i Mark uputio.

Iako je leteo službenim koridorom, Poluks se morao držati svih pravila leta koja su važila za solarni sistem, što je značilo da će mu od Meseca do Marsa biti potrebno dvadeset sati leta. Bilo je to za Marka svojevrsno gubljenje vremena i on je zbog toga odabrao polusan kao stanje u kojem će provesti let. Bila je to njegova omiljena metoda leta, jer je to vreme mogao provesti u svetu koji bi sam odabrao. Na raspolaganju su mu bile različite matrice sa pripremljenim doživljajima, od ljudskih do životinjskih, od seksualnih do herojskih i kanibalskih. Isto tako, mogao se poslužiti i matricama koje su sadržale nova znanja, podatke o najnovijim istraživanjima i iskustvima naučnika. Najveći deo sopstvenog znanja on je i dugovao snu ispunjenom programima sa ovakvih matrica.

Za vreme ovog leta, tema njegovog sna bila je Sunce. Osamdeset sati njegov mozak primaće impulse sa novim saznanjima o ovoj zvezdi, ali i sve što je već ranije znao i možda zaboravio – od priča iz stare mitologije i različitih verovanja, do najnovijih naučnih rezultata, uključujući i sve naučne zablude. On se morao pripremiti, jer ga je očekivalo Sunce sa svim svojim tajnama.

Mark je osećao da Sunce priprema ljudima neko veliko iznenađenje, nešto što će biti ravno starim mitološkim događajima i što će se urezati duboko u svest ove generacije. Čudne slike, koje su mu pred-

stavljene, najavljivale su događaj o kome će možda njegov prijatelj Žan Pol moći nešto više da kaže.

Poluksov let do Marsa vodio je Mesec, neprekidno kontrolišući Markov san preko računara na brodu. I kada se brod približio Marsu, Mesec započe buđenje. Buđenje se sastojalo od nekoliko sati najobičnijeg spavanja i prepuštanja spavača sopstvenim snovima. Svi, uređaji za kontrolisani san prestali su da rade i spavač je vraćen sopstvenom životnom toku.

U tih šest časova Markovi snovi bili su savim obični. Sanjao je prvo malog psa kojeg je imao u detinjstvu, zatim jednu od svojih žena, koja je nestala na Ganimedu, i nekoliko snova kojih se kasnije nije mogao setiti. Ovi snovi bili su mu potrebni da se oslobodi napora od učenja u prethodnom kontrolisanom ciklusu snova. Ove snove Mesec nije kontrolisao, jer nije želeo da zadire u privatni život komandanta. Pratio je samo kretanje impulsa i bio je zadovoljan stanjem organizma svoga prijatelja.

U pravom trenutku ga je probudio, kad je otvorio oči, Mark shvati da je stigao. Ogromni brod lebdeo je na pedeset kilometara od tla planete, u zoni u kojoj su se sidrili službeni brodovi. On uključi monitore i ugleda planetu koja mu je ispunjavala vidik. Radovao se što će se ponovo naći na Marsu, gde nije bio već nekoliko godina.

Za tren je uspostavio vezu sa kontrolom leta, od koje je primio zvaničnu dobrodošlicu i šifru leta za Elizijum, koji se nalazio dve hiljade kilometara prema zapadu. Marsova centrala Službe postavila mu je pitanje treba li da štiti brod, ali se Mark zahvali uz obaveštenje da je to nepotrebno, jer je zaštita broda takva da je ništa ne može probiti. Poluks je brod koji štiti sam sebe.

Posle se prebacio u Bel-Ami i uputio se ka Elizijumu. Želeo je da odседne kod svog praunuka Lafka-

dija koji je već obavešten o njegovom dolasku. Lafkadio je imao kuću desetine milja od grada i za nekoliko minuta mali brod se spustio na široko zatravljeno polje nedaleko od kuće.

Lafkadio je bio pravi izdanak velike Markove porodice. Od detinjstva posvetio se biljkama i sa šesnaest godina doktorirao je na univerzitetu u Odesi, s temom iz genetike biljaka. Prvi je ukazao na jednostavnije načine genetskog inženjeringa i menjanja osobina kod biljaka. To mu je kasnije pomoglo da se specijalizuje u novoj disciplini – botaničkom dizajnu, čiji je glavni majstor bio već 30 dinama. Biljne vrste koje je stvarao, cveće koje je izlazilo iz njegovih laboratorija, predstavljali su savršenstvo ne samo po obliku, boji, mirisu i trajnosti, već i po drugim, čisto biološkim osobinama. Lafkadio je uspeo da na nov način razreši razmenu materija u ćelijama. Njegovi cvetovi nisu morali imati koren, stabljiku i list – često im je bio dovoljan samo cvet u kome su obavljane sve životne funkcije nežnog i lepog ukrasa. Cveće je tako dobijalo mnogo složeniju ulogu u dekoraciji.

Za razliku od mnogih specijalista, Lafkadio nije radio u okviru nikakvog instituta. Bio je sam institut i sve što mu je trebalo obavljao je u svojim baštama i laboratorijama. Kao što je prvi počeo da uvodi dizajn u cvećarstvo, tako je prvi uveo modu specijalista individualista. Bio je na čelu novog talasa naučnika – tvorac još jedne renesanse.

Svog pradedu dočekaо je na travnjaku pred kućom, sa celom svojom porodicom: ženom, jednom tamnopotom lepoticom, i troje dece gotovo istog uzrasta. Kad je ugledao kuću, Marku je bilo jasno da je njegov praunuk uspeo da rekonstruiše legendarni porodični dom iz XVII veka. Pod ogromnim hrastovima stajala je kamena kuća obrasla

bršljenom. Marku se činilo da vidi onu poznatu porodičnu hologramsku projekciju.

Posle srdačnog susreta sa decom, koju susreće prvi put u životu, Mark sede za sto pod hrastom, gde predahnu u kratkom razgovoru o porodici, o zdravlju dece i uobičajenim stvarima. Čaj koji mu je poslužila snaha bio je nešto neponovljivo. Malo kasnije, praunuk ga je poveo da ga upozna sa svojim istraživanjima. On nije zaboravio da je Mark u prvom redu bio specijalista botaničar, iako je to možda i sam zaboravio. Iza kuće nalazile su se laboratorije i velike staklene bašte, strogo odvojeni jedni od drugih.

Dok je prolazio kroz njih, Mark vide da u jednim zuje pčele i okolo lete različiti insekti – oprašivači i poneki elegantni iglokljuni kolibri, a u drugima struji vlažna topla magla ili pirka hladni povetarac. Bilo mu je jasno da su to stvoreni različiti uslovi, zavisno od vrsta biljaka koje se odgajaju. Svaki od staklenika bio je svet za sebe, čudan, često izmešanih boja, ispunjen neverovatnim oblicima cvetova i biljaka i pomalo je ličio na neku fantastičnu predstavu ili psihodeličnu sliku kakvu izazivaju droge.

Lafkadio je objašnjavao neke od svojih postupaka, ali Mark je razumevao malo od svega. Kada je u pitanju ova nauka, osetio je da pripada davno prevaziđenim vremenima. Mnogi nazivi supstanci, fermentata, biljnih sokova ili delova ćelija i hromozoma bili su nešto sasvim novo, što još nije doprlo do njega, pa čak ni do oficijelne nauke. Sve mu je više ličilo na čarobnjaštvo i alhemiju nego na studio za botanički dizajn.

Sve je bilo zadivljujuće i zastrašujuće i pripadalo je novoj genetskoj tehnologiji koja se žurila da još više izmeni sliku starog sveta.

– Šta radiš trenutno? – upita Mark kad mu se učinilo da je sve video. – Može li se dalje od ovoga?

Bilo je to pitanje koje specijalista ne postavlja specijalisti, jer poznato je da se uvek može dalje. Ali on se osećao nemoćnim pred ovim dostignućima i interesovalo ga je kuda dalje stremljenje ovog mladog čoveka. Jer šta se moglo postići više od cvetova koji se otvaraju i zatvaraju na dodir ruke ili menjaju boju na zvuk? Ili od biljaka koje se kreću po bašti, minijaturnih ruža pužavica za kosu mladih devojaka, perunika koje ispuštaju blagi mirisni dim tulipana providnih poput kristala i još stotinu čuda? Jednostavno, stari naučnik nije mogao verovati da se može dalje.

Lafkadio ga pogleda s osmehom i reče:

– Mislim da može, i ja tragam za tim. Pođi za mnom!

Uđoše zatim u neku mračnu prostoriju na čijem je drugom kraju gorelo malo zeleno svetlo. Kada su mu se privikle oči, Mark ugleda svetlo iznad nekih vrata i oni se uputiše k njima. Lafkadio otvori vrata, pruži mu ruku i uvede ga u prostoriju u kojoj je vladao potpuni mrak. Posle nekoliko sekundi, u sredini prostorije, koja je imala najviše deset metara u prečniku, upali se bledoplavo svetlo i skoro istog časa ona prijatno zamirisa i začu se neki tihi šum. Mark opazi nekoliko desetina raznobojnih leptirova kako iz tamnih kutova prostorije poleteše prema svetlu i počеше da kruže oko njega. Kada je prišao bliže, video je da to tisu leptirovi već cvetovi, i da bi ga potpuno uverio u to, Lafkadio uhvati jedan i pruži mu ga. Mark oseti pod prstima nežno hladno tkivo mirisnog cveta. Bilo je to nešto zaista izvan pameti.

– Što ih držiš u mraku? – upita.

– Ne mogu dugo da lete, pod svetlošću im je snažan metabolizam, jer uzimaju veliku količinu fotona, i to ih uništi. Da ih pustim napolje, poleтели bi prema Suncu i raspali se kao mali Ikari. Nisu savršeni, ali verujem da ću to uskoro razrešiti.

– Kad su izašli napolje, Mark htede da postavi još jedno pitanje, ali ga mladi naučnik preduhitri:

Samo još jedno da uradim.

Mark se pitao kakvo bi to čudo trebalo da bude.

– Želim da stvorim cvet koji peva.

– Nije li to previše?

– Možda, – reče Lafkadio – ali ja mislim da se to može napraviti.

– Bi li to uopšte bila biljka?

– Ja želim samo da napravim biljku, drugačijih ambicija nemam.

Zatim su izašli iz neobičnih vrtova pod staklom, i Mark je, čuteći, polako išao stazom prema kući. Sve što je video i samo delimično razumeo bilo je daleko ispred svega što je mislio da se može uraditi, i to u oblasti za koju je i sam važio kao veliki stručnjak. Očigledno, njegovi putevi udaljili su ga od nauke. On je postao obični avanturista, koji traga za novim doživljajima, više se čak i ne udubljuje dovoljno u njih.

– Radi li još neko slične stvari, sine? – upita on.

– Da, radi – reče mladi čovek.

– Koliko znam iz priča mojih prijatelja i iz literature, najviše su u ovome napredovali Gila-ljudi. Iako sumnjam da oni teže za estetikom: njihovi ciljevi su sigurno drugačiji!

– I ja sam pre mnogo godina poznavao jednog njihovog stručnjaka za pitanja genetike. Na žalost, morao sam ga ubiti u ratu za Andromedu 17. Bio je prvoklasni stručnjak za genetiku bilja i računare, ali je voleo i ljudsko meso.

– To je kod Gila deo njihovog dualizma – reče Lafkadio. – Oni obožavaju biljke, ali se brzo iskvaru kad upoznaju ukus mesa. To je verovatno bio Gila Andrio...

– Da, otkud znaš? Baš tako se zvao. Imao je jedno platinsko oko, senzor.

– Znam neke njegove radove o strukturi ćelija biljaka mesožderki i o njihovom genu kinetikus. To je

temelj svih mojih dosadašnjih radova. On je čak napravio projekat biljke za slobodan vasijski prostor i mislim da bi ga ostvario da je ostao živ. Bio je genije, šteta što si ga ubio.

– Bio je genije, ali, na žalost, i hulja – reče Mark.

– On toga nije bio svestan.

– Znam – reče Mark, – ali morao sam ga ubiti. I, veruj, bilo je to vrlo neprijatno. Ceo taj rat sa njima i Mutantima bio je velika prljavština.

– Ti si u poslednje vreme obavio dosta prljavih poslova za Ujedinjene Svetove, zar ne? – upita Lafkadio. – Može se reći i tako – odgovori Mark i sam shvati da je to istina.

Ujedinjeni Svetovi su ga poslednjih nekoliko godina slali na zadatke koje je morao da rešava sa dosta krvi, možda čak i više nego što je trebalo. Od naučnika kakav je on bio – napravili su pomalo avanturistu i dželata. Od specijaliste za pet nauka pretvorili su ga u neku vrstu hazardera, lovca na hulje, prijatelja vagabundi, čistača smrdljivih svetova. Na žalost, bio je jedini koji je mogao da to uradi sa manje štete.

– Ali, zadatak koji sada imam nešto je sasvim drugo.

– Sigurno si ga sam odabrao?

Marku tek tada sinu da je sam sebi nametnuo taj zadatak, gotovo ga oteo od Saveta i Službe, čak i bez njihove volje. Bio je u pitanju njegov instinkt, jer je naslućivao da će se dogoditi nešto što će obeležiti vek. On se nasmeši i upita:

– Kako si pogodio?

– Ne znam, ali osetio sam. Ima tamo nešto što te privlači zar ne? Svrbi te nešto?

Mark se nasmeja i uđe u kuću. Tamo su ga dočekala deca i odmah ga odvela u svoju sobu za igru. Soba je bila velika, ispunjena raznovrsnim igračkama, kompjuters-

kim igrama, video-knjigama i nekim sasvim nepoznatim stvarima. Tavanica je predstavljala neko izmišljeno nebo, a na zidu je stajala slika velikog broda. Mark pomisli da je to Poluks, ali onda shvati da je to brod-blizanac, Kastor, koji je nestao pre mnogo, mogo godina, zajedno sa njegovim ocem Petrusom Velikim, tragačem za nevidljivim planetama.

Najviše ga je zaprepastilo kad su mu deca pokazala gomilu video-kaseti i diskova na kojima je prikazan njegov život, putovanja, borbe za stvarnim i izmišljenim bićima. Tek tada shvati kako je oko njega ispleten čitav apokrifni mit, koji je pre svega, predstavljao nečiji veliki biznis. Naslućivao je da iza toga stoji njegov sin Mark, koji nije mogao odoleti da ne zgrne pare na mit o sopstvenom ocu.

– Je li sve bilo baš tako, deda? – upita dečak.

– Ne, – reče Mark – nije bilo tako smešno.

– Je li istina da se ničega ne plašiš? – upita ga devojčica koja je jako ličila na majku.

– Mark se nasmeši i reče:

– Ne, dušo, nije istina. Ja se često i bojim.

Primetio je u dečijim očima neku vrstu razočaranja i dadao:

– Ali, ja se trudim da savladam strah, jer ako ga ne savladam ode mi glava.

Morao je pre spavanja da priča deci o svojim pravim putovanjima i Petrusu, svome nestalom ocu, o kome odavno nema glasa, i o svemu što im je interesovalo.

Kada su ostali sami, Lafkadio ga upita pomalo oklevajući:

– Da li bih mogao da pođem s tobom?

– Što, zar tebe interesuje Sunce?

– Ne, ali rado bih poneo jednu kolekciju svoga bilja i semenja, da je izložim uticaju Sunca na ivici korone i da izvedem neke eksperimente.

– To je stvarno dobar razlog – reče Mark. – Samo, molio bih te da još jednom razmisliš o svemu, jer se sve može završiti bez povratka.

Pre nego što je legao da spava Mark je izašao na terasu da udahne čisti vazduh i tada je na nebu ugledao rodnu planetu, kako se plavi, putujući zajedno sa Mesecom kroz paučinaste oblake Marsa, a malo iznad nje – Jupiter i Saturn približavali su se trenutku konjunkcije. Osetio je to kao dobar predznak za početak svoga poduhvata.

8

Elizijum je bio divan grad i nije ličio ni na jedan drugi na Marsu, a još manje na neki zemaljski; sličnog grada nije bilo u čitavoj Galaksiji. Zamislila ga je jedna žena krajem dvadesetog veka. Bio je to njen diplomski rad na školi za arhitekturu u današnjem Singidunumu. Taj projekat dugo je stajao samo kao projektantski hir jedne razmašene studentkinje i kasnije je često prikazivan kao sjajan primer zaludne stvaralačke mašte, jer niko nije verovao da će ikada biti realizovan.

Međutim, kada je osvojen Mars i kada je već teraformiran i uveliko zazeleneo, neko je odjednom iskopao iz arhiva tu smešnu urbanističku zamisao i predložio da se po njoj konačno izgradi naselje. I, za pravo čudo, sve je prošlo bez ikakvih smetnji, čak su zadržali i naziv koji mu je mlada žena dala – Elizijum.

Grad je izgrađen u obliku elipse, zapravo usred ogromnog elipsastog korita, sačinjenog od nekog nepropusnog materijala ispunjenog vodom. Promer naselja po dužinom prečniku iznosio je petnaest kilometara, a po užem – osam i po. U tom velikom koritu izgrađeno je sedam blokova zgrada, koji su međusobno bili povezani providnim tunelima. I kad je sve izgrađeno, ve-

liko korito grada ispunjeno je vodom, čija je dubina na nekim mestima iznosila i čitavih trideset metara. Zatim je veliko jezero, u kome se našlo sedam ostrva sa maštovito zamišljenim zdanjima, naseljeno životinjskim i biljnim svetom. Dodatak svemu bila su ploveća ostrva na kojima je zasadena prava amazonska džungla, a sa velikih paleta, prema površini jezera, spuštali su se slapovi puzavica, čiji su cvetovi opojno mirisali.

Naravno, ovako zamišljen grad nije odgovorao Marsovoj atmosferi – stoga je dobijao dodatnu količinu toplote i svetlosti, kako bi se u potpunosti mogla ostvariti slika zamišljenog raja.

Dok su se kretali po prostorijama koje su bile ispod nivoa, ili su prolazili kroz providne tunele između zgrada, ljudi su mogli videti jata najrazličitijih slatkovodnih riba, aligatora, zmija i iguana koje su tu živele.

I ne samo da je po izgledu bio neobičan i izuzetan grad, već je Elizijum imao i takvu duhovnu atmosferu. U njemu je postojala neka čudna psihička napregnutost koju su izazivali njegovi stalni stanovnici i posetioци natprosečne duhovne aktivnosti. Tvrdilo se, ako u grad uđe neko čiji je parametar inteligencije ispod nivoa 700 po novom merenju, da će zbog poraslih nervnih smetnji i glavobolja morati da ga napusti. Vremenom se ta psihoaura Elizijuma povećavala i njeno polje postajalo je sve snažnije, pa su grad morali napustiti i neki od njegovih starosedelaca koji su izgubili korak sa novim duhovnim napretkom.

Na Marka tako nešto nije moglo da utiče i on se odmah posle doručka uputio u grad, da bi pronašao svog prijatelja Žan Pola, ne znajući traži li njega ili neku od njegovih klonovanih generacija.

Mali bešumni Lafkadijev over za dvadesetak minuta prebacio ga je

do istočne kapije grada. Ona je bila izgrađena u stilu nekog srednjovekovnog ulaza u tvrđavu, ali je bila bez rešetaka i širom otvorena. Pred ulazom bilo je parkirano samo nekoliko vozila sličnih onome kojim je došao Mark. Na malom ružičastom aparatu u obliku starinskog štita koji je predstavljao ulaz u informacioni sistem grada, Mark traži podatke o svome prijatelju. Za desetak sekundi kompjuter ga imitacijom gotičkih slova obavesti da se Žan Pol nalazi u hotelu »Bel Vie«.

Pokretnim stepeništem spustio se do platforme sa koje su polazile pokretne trake prema ostrvima. Odabra traku sa slikom iguane, koja je vodila do hotela. Bile su to u stvari tri trake – jedna namenjena razgledanju, nasporija, druga je tekla brzinom od dvadeset kilometara, a treća, ekspresna, brzinom od pedeset kilometara na sat. Mark pređe sa najsporije na srednju, a zatim na ekspresnu, ali kad mu se učinilo da ide suviše brzo, ponovo se vrati na najsporiju. Vodenі svet koji se video kroz providne zidove tunela privuče ga svojom slikovitošću i on napusti i tu najsporiju i side na pešačku stazu koja je prolazila uz sami zid. Nastavio je polako, posmatrajući jato velikih riba koje se igralo pred njegovim očima. Odjednom, jato se rasprši i on ugleda jednu dugačku vidru kako uleti među rib, ali ne da ih lovi već da bi se igrala sa njima. Mark prisloni lice uz providni zid da bi bolje osmotrio životinju, a ona, ugledavi ga, napusti ribe i sama pride staklu i dodirnu ga svojom lepom gubicom. Mark prisloni usne, kao da želi da je poljubi, a vidra se onda odvoji od stakla, napravi kolut preko glave i izroni da uzme vazduh. Taj pokret podseti ga na pokret jedne devojke koju je nekad davno voleo i koja je nestala u katastrofama na svetovima Altaira. Za trenutak pomisli, ako postoji reinkarnacija, onda je ova životinja najčistija reinkarna-

cija Martine. Za nekoliko sekundi životinja se vratila i pratila ga je pogledom dok je išao prema hotelu.

U blizini hotela Mark zastade i mahnu joj, a vidra se približi staklu, lupi repom, a zatim se spusti niže i ispod jednog kamena izvuče velikog raka i ponese ga ka površini. Mark je bio skoro siguran da je ova životinja reinkarnacija Martine, iako je znao da je to besmisleno.

Pokretnim stepeništem on se pope u hotel »Bel Vue«. Pitao se zašto se ovako zove, kad svi ostali ovdašnji hoteli imaju lep pogled.

Stepenište se završavalo pred velikim holom i on se ubrzo nađe pred livrejisanim portiom koji ga ljubazno pozdravi i ponudi mu svoje usluge.

— Potreban mi je doktor Žan Pol Kami — reče Mark.

— Da, odseo je kod nas, ali čini mi se da je trenutno u kafeu. Samo trenutak.

Sedi čikica pogleda na mali tablo pred sobom i dodade:

— Nije u sobi. Verovatno je u kafeu. Možete ovuda, desno.

Već sa vrata Mark vide u kafeu nekolicinu ljudi i dve ili tri žene, ali nigde ne zapazi starog kosmologa. Pride šanku, pope se na visoku stolicu i sede kraj jednog elegantno obučenog gospodina koji je nešto izračunavao na svom kristalnom računaru.

— Jednu kafu, molim vas — reče devojci koja mu je prišla.

Čovek koji je sedeo kraj njega, čuvši Markov glas, naglo se okrenu i veselo reče:

— Koga to vidim? Je li to istina? Mark Silard.

Bio je to Gustav Majli, višestruki svetski prvak u bridžu i još nekoliko igara na kartama. Kad god bi ga sreo, Marku se činilo da sreće neki muzejski eksponat s kraja devetnaestog veka. Bio je to čovek uska lica, oštih crta i umornih svetlih očiju. U ustima je imao debelu cigaru, koju je vadio samo kad je

trebalo nešto značajno da kaže, a to znači vrlo retko, jer je bilo vrlo malo stvari kojima je on pridavao neki značaj. Obučen u tamno starinsko odelo, sa belom košuljom i obaveznom prslukom i leptir-mašnom, stvarno je izgledao kao model čoveka iz prošlosti.

Pošto je sebe smatrao profesionalnim igračem hazardnih igara, verovao je da tako može da se oblači. Takvog su ga uostalom već poznavali svi svetovi. Kad ga je ugledao, Mark se seti da se upravo na Marsu održava novi turnir za prvenstvo Ujedinjenih Svetova u bridžu.

— Mark Silard, Mark Veliki, moj dragi prijatelj — reče ponovo Gustav vadeći cigaru iz usta i pružajući Marku svoju desnicu. — Ne znam šta te je navelo na Mars, ali verujem da je to prst sudbine.

Mark ga je posmatrao sa osmehom i na prijateljevom licu vide mnogo više bora i tragova umora nego što ih je bilo kad ga je poslednji put sreo.

— Stari moj, — reče Mark — baš je lepo što smo se sreli. Uostalom, mogao sam se i nadati da ću te ovde videti, jer sad si u svom elementu, zar ne?

— Samo donekle, — reče Gustav — ali najbolje da prvo nešto popijemo. Hoćeš li nešto oštro uz kafu?

Dok je devojka vešto pripremala Markov omiljeni koktel, prijatelj je započeo priču. Na ovom prvenstvu nalazio se u ulozi posmatrača, jer nije imao partnera za igru. Jednostavno, među igračima koji su došli nije imao para. Sa nekima od najjačih nije se odranije slagao, neke nije voleo zbog lošeg stila ili neobičnih navika, a njegova omiljena partnerka u poslednjoj deceniji, ledi Ketrin Bouen, smatrala je da je izgubila mnogo od svoje svežine, tena i elegancije i nije želela da se pojavljuje u javnosti.

— Jednostavno, dragi moj, — reče on Marku — ostao si samo ti i sam te je bog doveo u ovom trenutku.

Pristaješ li?

– Na žalost, – odgovori Mark – odavno nisam igrao, i

– Ali, i takav bolji si od svih ovih žutokljunaca i duvadžija. Šta bi ti falilo da uz sve titule koje već imaš dodaš i titulu galaktičnog prvaka u bridžu.

– Mark se nasmejavao:

– Ali ja sam na sasvim drugačijem zadatku.

– Ostavi to, – reče Gustav – sigurno opet nešto s Mutantima, Gilama i ostalim smrdljivim bićima. Zar nije lepše da ovde, u deset dana, pokupimo lov i poneku macu koja naleti?

– Bilo bi lepo – reče Mark, – ali mislim da je ovo sada važnije.

– Naravno i opasnije – dodade Gustav.

– U pravu si.

– I zbog toga nećeš? Još stavljaš glavu na panj dok pada sekira.

– Da.

Gustav ga je gledao pokušavajući po ko zna koji put da shvati razloge koji su Marka vodili u različite, često besmislene i nepotrebne ekspedicije i avanture, a onda razočaran dodade:

– I šta onda da tražim ovde? Ovako sam, samo ću se napijati od muke gledajući ove majmune kako se prave važni, blefirajući jedne druge. Zamisli, ima jedan koji me u potpunosti imitira, čak puši cigaru, a izgleda kao da je stavio cucu u usta.

Gustav naruči i sebi oštro piće i Mark shvati da je to samo nastavak nečega što je već davno počelo i što je u toku. Njegov prijatelj je, izgleda, duboko razočaran. Onda ga upita:

– Je li, Gusti, poznaješ li ti Žan Pol Kamija?

– Da. I on me odbio. Taj maneken što menja odela i osvežava sam sebe novim klonovanim telima. Šta će ti on?

– Zbog njega sam i došao ovamo.

– Bio je malopre ovde i mislim da je otišao prema starom univerzitetu, gde se održava kongres kosmologa. Čini mi se da danas ima neko izlaganje o Suncu... Da i ti ne petljaš nešto oko Sunca?

– Tako nešto – reče Mark. – Čak mislim da mu odem u posetu.

Neko vreme su ćutali i ispijali svoja pića, a onda Gustav reče:

– Znaš šta, ako već nema ništa od igre, povedi i mene sa sobom tamo gore. Neću ti biti od neke koristi, ali ni štetu ne mogu da pravim.

Misliš li da je to za tebe?

– Svejedno, važno je samo da napustim ovaj glupi grad. Ovde više nemam šta da tražim, a slabo stojim i sa kreditima. Mislim da sam na nuli.

– Ali, ja idem pravo do Sunca, do samih njegovih zuba – reče Mark.

– Pa šta? Ja se toga ne plašim, a biću ti dobro društvo. Mogu sve vreme da ti gledam u karte ako pode nešto naopako.

Mark je znao da je njegov prijatelj u teškoj psihičkoj krizi, jer je ostao sam i napušten od svih partnera, i to usred velikog šampionata, i reče mu:

– U redu. Budi spreman, uskoro polazimo.

– Okej, – klimnu kockar – ovde ćeš me naći, samo mi javi i već sam spakovan.

Mark se uputio u stari univerzitet, na čitavih trideset kilometara od zidina Elizijuma. Izašao je na južnu kapiju, gde nađe slobodno vozilo i programira ga za vožnju do Univerziteta.

U Elizijumu, Univerzitet nije bio baš najvažnije mesto i nalazio se u jednom krateru što je bio natkriven velikom plastičnom kupolom, koja je ostala iz starih vremena, kad planeta nije imala svoju atmosferu. Put kojim ga je vodila mašina nije naročito održavan i over je dodirivao vrhove sasušanih stabljika visokog korova. Na početku vozilo nije susreo, a nijedno nije išlo ni iza njega.

Kad je stigao u blizinu kratera, ugleda njegove ivice iskrzane neka-
dašnjim peščanim olujama i ku-
polu koja se dizala negde iza tih
ivica.

U prostor Univerziteta ulazilo se
tunelom koji nije bio sasvim osvet-
ljen. Oprema koja se videla kroz
polusvetlo bila je očigledno stara i
preostala iz vremena kad je vršeno
teraformiranje planete i kad je
ovaj krater bio centar iz koga se
upravljalo projektom.

Na izlazu iz tunela vozilo samo
stade i Mark izađe iz njega. Tu ga je
dočekala lepa devojka u uniformi
studentkinje i, pozdravljajući ga,
predstavila se kao vodič. Kad joj je
rekao šta bi želeo da vidi, ona mu s
osmehom reče:

– Da, povešću vas tamo. Taj kon-
gres održava se u našem starom
planetarijumu. Tamo se, bogami,
okupila grupa dosta neobičnih
ljudi. Oprostite, ali vi mi ne ličite na
njih. Izgledate sasvim normalno.

– Pa ja baš i nisam od njihove
struke – reče Mark suzdržavajući
smeh.

On pođe za devojkom koja ga je
travnatom stazom povelala ka zgradi
čudnog oblika. Marka je više podse-
ćala na neki hram za astrologe
nego na univerzitetski planetari-
jum. Zaustaviše se pred samim ula-
zom, iznad koga je neko, na veli-
kom transparentu, dosta nevešto
fluorescentnom bojom napisao:

SEDAMDESET DEVETI KONGRES KOSMOLOGA

Dobro došli!

Pored interstelarnog jezika i je-
zika kojim se govorilo na Zemlji,
tekst je bio napisan i na još neko-
liko jezika dalekih svetova, pa čak i
takozvanim kandžastim pismom
neprijateljskih civilizacija nastanje-
nih na zvezdama van Galaksije.

Devojka prođe ispred Marka i
otvori vrata koja malo zaškripaše i
ona se okrete kao da se izvinjava, a

zatim ga povede hodnikom prema
sali, gde je već počelo zasedanje.
Pred samim vratima ona ga propu-
sti ispred sebe i on tada ugleda
mali amfiteatar samo delimično
ispunjen ljudima. Utisak da se na-
lazi u kabinetu za astrologiju još
više mu se pojača. Odozgo imao je
lep pogled na smešni dekor sale
čije su zidove krasile ogromne
mape sa kojih su sijale zvezde, a
tamnoplava tavanica bila je u
stvari projekcija zvezdanog neba
videnog sa Grinviča. Teški name-
štaj bio je nalik nečemu što se ne
može koristiti.

Iznad svega zaprepasti ga sastav
ljudi koji su sedeli nepravilno raz-
mešteni za stolovima. Oseti odmah
visoki stepen usiljenosti njihovih
svesti i bi mu jasno da su pogodili
pravu salu. Nalazili su se među za-
nesenjacima.

Uputio se prema jednom slobod-
nom stolu gde su bila dva prazna
mesta, ali kad se okrenuo – de-
vojke više nije bilo. Očigledno nije
htela da ga prati dalje i nije želela
da prisustvuje skupu ovih čudaka.
Trebalo je da to nasluti već na sa-
mom početku. Za nove generacije
kosmologija je bila samo još jedan
religijski kult, davno, davno prevazi-
đen, kao klasična kvantna fizika i
biohemija starih dobrih vremena.

Pa ipak, smatralo se da je
društvo dovoljno bogato da može
da plaća i pomaže i ovakve ljude i
skupove, ako ni zbog čega drugog,
da bi humoristički programi imali
čime da ispune svoje vreme.

Kosmolozi su, međutim, bili
uporni i gomilali su nove teorije,
borili se za njih, opevali ih u svojim
disertacijama koje su branili na
sopstvenim skupovima. Jedno-
stavno, prevazišli su svaku pomi-
sao na praksu kojoj se čovečanstvo
već potpuno predalo.

Mark se okrenu oko sebe da do-
bro pogleda lica koja su predstav-
ljala kvintesenciju kosmološkog
duha Ujedinjenih Svetova. Mnoge
među njima lično je poznao, a

verovatno su mu i imena ostalih bila poznata iz literature, koju mu je neko redovno slao. Za predsedničkim stolom ugleda jednog od svojih blizanaca, koji je sedeo do predsedavajućeg, dok je s druge strane sedeo Žan Pol i nešto beležio na svom video-pisaču. Da, bio je to on, taj mladi čovek od tridesetak godina u telu, ali sa čitava dva veka u umu. Na drugom kraju sale ugleda drugog svog blizanca. Pitao se šta oni, kao matematičari, traže na ovom skupu. Traže li nove ideje ili su došli da izlože svoje nove zamisli i da ih provere među ovim čudacima?

U tom trenutku za govornicom je bio stariji čovek čije je lice Marku bilo poznato sa nekih sličnih sastanaka. On je sada izlagao dosta staru teoriju o paralelnim svetovima. Tvrdio je da postoji bezbroj paralelnih svetova, da svi imaju isto ishodište i da su zasnovani na sličnim principima, ali da je nemoguće prodreti u sve svetove, već samo u one koje pripadaju istom rodu, koji imaju takozvanu čistu paralelnost. Formula koju je izneo, a na osnovu koje se mogao utvrditi relativni broj svetova u jednom rodu, bila je preglomazna i sigurno nije dovodila ni do čega, to je svima bilo jasno. Njegovo izlaganje postajalo je sve dosadnije i već je počelo da muči ljude. Pa ipak, zrnice duha koje je bilo sadržano u svemu tome, doprinelo je da govornik na kraju dobije pristojan aplauz.

Predsedavajući tada dade reč mladiću koji je sedeo na samom kraju stola i predstavi ga kao iskušenika Flodora sa planete Atos. Ta najava izazva interesovanje kod prisutnih, čak se oseti neka veselost, i, dok je izlazio na govornicu, mladić je dobio mali aplauz, koji je primio vrlo ozbiljno, kao da ga ne primećuje.

Njegov izgled privuče Markovu pažnju. Mladi čovek bio je vitak, sasvim mršav, gotovo neishranjen, ali

u njegovom stavu, očima i pogledu nazirala se neka odlučnost i fanatizam. Mark je dobro znao da u tom mladiću tinja veliki požar, neka skrivena strast koja će jednoga dana buknuti.

Pre nego što je počeo svoju besedu, mladić je napravio neobičan pokret svoga lica i tela, izgovorivši tiho neke reči. U prvom trenutku Mark nije mogao da se seti šta bi to moglo da znači, a onda mu sinu da se radi o starom obredu krštenja. Mladić je nad svojim telom postavio sveti krst, jer se spremio da govori nadahnut voljom svoga boga. Bio je to jedan od starih kultova o kojima je Mark video nekoliko sažetih projekcija i dobro znao šta one znače. Uhvati ga neka jeza oko srca pomislivši da se pred njim odvija očajnički čin zaboravljen pre gotovo čitavog milenijuma.

Njegova beseda počela je lepo, a onda je postajala sve strašnija, i ličila se na mračnu duhovnu igru a ne na kosmološko izlaganje. Radilo se očigledno o nečemu što nije teorija već uverenje zakletog vernika. Iskušenik je govorio o tvorcu svemira, jednom mladiću, pokretaču svih sila, tvorcu svih sistema i svih i najmanjih detalja u tim sistemima. Njegove reči izazivale su zaprepašćenje jer mladić je tvrdio da tvorac ne samo što je dao materiju i ideju, već svakog trenutka, u celom tom beskrajnom prostoru, kontroliše pokret svakog atoma, svakog kvarka i hipermini-kvarka, svaku misao i svaki trag misli.

Mark s jezom pomisli kakav bi to organizovani kaos bio, taj tvorac kao beskonačni kompjuter?

Prisutni su u prvom trenutku bili zaprepašćeni onim što su čuli, a zatim počеше polako da negoduju, smatrajući da ovome nije mesto na njihovom skupu. Predsedavajući ih je opominjao i konačno smirio. Mladić je, međutim, nastavljao da izlaže svoju bezumnu teoriju i zbog te svoje apsolutne samouverenosti i ludost, polako počeo da izaziva sim-

patije. U potpunoj tišini, sasvim tišanim glasom, završio je svoj govor i napustio govornicu. Nije dobio nikakav aplauz, jer niko nije imao hrabrosti da aplaudira. Da li zato što govor nije sa naučne strane zasluživao aplauz ili iz straha da će možda ličiti na podsmeh? Nikom nije bilo stalo da vređa mladog iskušenika.

Pošto je sačekao da prođe nekoliko trenutaka tišine, koliko je to nalagala pristojnost, predsedavajući objavi da bi sledeći govornik trebalo da bude uvaženi Žan Pol, ali moli da se ovo izlaganje odloži posle pauze za ručak. Svi su to rado prihvatili i počeli da napuštaju svoja mesta. Mark se onda spusti i zagrlj svoje blizance koji su mu se jako obradovali.

Tada im pride Žan Pol da pozdravi Marka. Dok mu je stezao ruku, Mark je pažljivo posmatrao svoga prijatelja, svestan da je to onaj isti čovek koga je poznavao više od stotinu godina, imao je brazgotinu iza uha, ali je ipak bio i jedno sasvim drugo biće. Žan Pol oseti na šta Mark misli i reče u šali:

– Mark Silarde, pozdravljaju vas deda, otac, unuk, a i praunuk. Nadam se da ih sve prihvataš kao svoje prijatelje. Ovo telo je njihov izaslanik.

– Uvek si bio spreman da izmišljaš čudne stvari, a vidim uvešćeš i novu modu: nositi mlado telo!

– Ne znam da li bi ta moda svakom prijala? – reče Žan Pol.

– Ti to najbolje znaš – reče Mark.

– Tako nekako – reče malo zamišljen Žan Pol i dodade: – Znam da si došao zbog mene. Sve su mi već javili. Stvarno, imam za tebe zanimljive vesti, ali ostavimo to za večeras. Čuo sam da si posetio moje prijatelje i saputnike. Kako su?

– Kao opsednuti nekim silama.

– Nažalost, silama kojih će se teško osloboditi. Možda nikada!

Nije to bio posao za njih, ali čućeš sve večaras. Ja ću biti u hotelu.

– A što se ne bismo našli kod mog praunuka. Biće tamo mali porodični skup, a ni ti nećeš smetati – reče Mark.

– Pristajem – odgovori Žan Pol.

Mark sa svojim sinovima pođe u čuveni univerzitetski klub, slavniji od samog Univerziteta, jer se u njemu moglo dobiti apsolutno sve što je čovek mogao da zaželi. Restoran ovog kluba bio je najveće naučno dostignuće Univerziteta. Kada su ušli, društvo je već sedelo oko dugačkog stola i galamilo naručujući piće na klasičan način, preko konobara.

9

Da je neko sa strane posmatrao i slušao što se događalo i pričalo za velikim stolom, nikako ne bi mogao poverovati da se radi o skupu velikih naučnika. Sve je više ličilo na gomilu raspojasanih diplomaca, koja se opušta posle uspešnih ispita. Pored različitih veselih tema, za stolom je pokrenuto i nekoliko polemičkih pitanja, i to onih koja niko neće postaviti sa govornice, jer su pomalo spadala u jeres. Bilo je dobacivanja. A sve vreme pred njima se smenjivala probrana hrana i velike količine pića. Videlo se da su prisutni vični tome.

Marka je sve to već zamaralo i počeo je da se osvrće oko sebe, tražeći mogućnost da se izvuče iz gužve. Tada, u drugom kraju sale – iza jednog velikog filodendrona monstere, ugleda mladog iskušenika Flodora kako strpljivo jede svoju mršavu porciju. On ustade iz te gužve i uputi se mladiću.

– Dozvoljavate li da sednem, brate? – upita.

Mladić ga pogleda svojim otvorenim očima i, uz osmeh, blago klimnu glavom, podigavši se učtivo sa stolice, odajući time poštovanje

Marku, koji je za njega ipak bio stari ugledni gospodin. Mark za trenutak baci pogled na činiiju koja je bila pred mladićem. U njoj su se mogli videti sojini izdanci preliveći mladim sirom ili pavlakom. Mladić je nastavio da jede i, kad je završio svoju porciju, podiže pogled i reče:

– Ser, čudi me da ste napustili elitno društvo, da biste seli za sto nevernika.

– Naprotiv, – reče Mark – u stara dobra vremena vi biste važili za velikog iskrenog vernika.

– Ja to i jesam – reče mladić tiho.

– Pa da, baš je tako. Mi praktičari, ako smo u većini, uvek verujemo da smo u apsolutnom pravu.

– Na žalost – dodade s osmehom mladić.

Mark ga je pažljivo posmatrao. Video je u tom mladiću unutrašnjih snaga i vatre koja bi se, da je drugačije usmeren, mogla iskoristiti za velika dela.

– Znae, brate, ako mogu da vas tako oslovljavam... počeo Mark.

– Brat Flodor, možete me tako zvati, – Flodor Anten.

– Retko ime, zaista retko ime – reče Mark. – Znae, ja ipak mislim da u onome o čemu ste danas govorili ima nekog sistema, a čim postoji neki sistem – znači da iza toga postoji i neka istina, pa makar sasvim mala.

Daleko sam još od sistema – reče tužno mladić. Ovo je samo moje verovanje u istinu koju su mi pokazali. Ja tako osećam svom dušom.

– To je zaista neobično – reče Mark, – zaista sasvim neobično. Otkud vam to? To je tako arhaično!

– Kod nas se uvek tako mislilo.

– Kod vas? Mogu li da znam odakle ste?

– Sa planete Atos. Znae li šta je to? – upita iskušenik.

Mark se setio da se radi o nekoj planeti u sistemu Vege, gde su smeštene i sve ostale monaške planete,

centri svih retkih sekta i sačuvanih religija.

– Da. Mislim da znam, to je jedna od monaških planeta. Zar ne? Otkad ona postoji, mislim otkad su na njoj monasi?

– Od 2300 – reče mladić.

– Ali, koliko mogu da se setim, postoji i neka dublja prošlost.

– Vi sigurno mislite na poluostrvo Atos na Zemlji. Ono je bilo monaško kraljevstvo od šestog veka pa sve do godine 2300, kada smo ga napustili i predali centru za istraživanje ljudske duše, jer tamo se više nije moglo izdržati.

Onda je ispričao kako su monasi napustili to neobično mediteransko poluostrvo i zamenili ga za jednu surovu hladnu planetu, kojoj su dali isto ime – Atos. Planeta je bila pokrivena biljem parazitskog izgleda, koje je svojim vazдушnim žilama prodiralo u kameno i kristalno stanje što se presijavalo pod snažnim talasom svetlosti džinovske zvezde. Mark se tada setio da je negde video jedan izveštaj koji je prikazivao strašne hramove i pećine iskušenika. Nije mogao da veruje da mladić dolazi odatle, iz tog carstva nalik nekom mazohističkom svetu.

– Biste li da nešto zajedno popijemo? – upita on mladića, videvši da ispred njega nema nikakvog pića.

– Možda čašu crnog vina – reče mladić. – Odavno ga nisam pio, a nemam ni mogućnosti da ga platim.

– Ništa ne brinite – reče Mark i zatraži vinsku kartu.

Konobar prinese Marku mali tanki računar sa starinskim uređenim ukrasima i crtežima. Stari komandant znao je šta traži i brzo je otkučao nekoliko šifri, koje su mu pokazale da u podrumu restorana postoje još dve boce crnog vina sa mediteranskog poluostrva Atos, ali im je cena bila basnoslovna. Iznosila je puna dva kalendarijuma – dve godine rada. Kad

mladi sveštenik ugleda cenu, preblede i strahovito se uznemiri videvši kako Mark hladnokrvno otiskom svoga palca poruči obe boce.

— Ali ser, — prošaputa Flodor — to je nemoguće. Od čega ćete živeti?

— Flodore, — reče Mark — ja imam sto četrdeset godina, ili možda i više, sve je to zbrkano po različitim računicama, a vrednost moga doprinosa priznata od strane Radnog kodeksa važećeg u Ujedinjenim Svetovima, iznosi negde oko dve hiljade kalendarijuma. Ja sam sve to skoro potrošio na različite besmislene poduhvate, koje nije hteo da finansira Savet, ali imam dovoljno da mogu svoga prijatelja, ako smatrate da to možemo jedan drugom da budemo, da počastim kapljicom dobrog vina koje je raslo na kamenu vaših duhovnih predaka.

Za nekoliko minuta pojavilo se vino, u dugačkim vitkim bocama prekrivenim prašinom. Konobar ih obrisa pred njima, otvori jednu i usu im pomalo na dno čaše, da ga okuse.

Bilo je to vino kakvo su nekada pili Homerovi bogovi.

— Mislim da vredi koliko smo platili — reče Mark i napuni čaše.

— Možda ste u pravu — odgovori veselo mladić. Bio je to sasvim novi ton u njegovom rečniku.

Starom svemirskom putniku ovaj tihi mladić se sve više svidao, i što je duže razgovarao sa njim — bio mu je sve bliži, ali dve boce vina suviše su malo da bi razgovor mogao dugo da traje, a mladiću se uz to nekuda i žurilo.

— Ser — reče on — čuo sam da se spremate na neki čudan poduhvat.

— Tako nekako, idem malo do Sunca, a to je više opasan nego čudan poduhvat.

— Rado bih pošao s vama, ako nemate ništa protiv.

— To je suviše opasno, a vi ste

mlad čovek i ne bi trebalo da se izlažete takvom riziku.

— Naprotiv, ja baš nalazim da treba da se izložim takvom riziku, da iskušam svoga gospoda.

Kad je to rekao, on se trže shvativši da je neoprezno rekao nešto što nije trebalo i, malo pocrvenevši, pokuša da se ispravi:

— Možda nisam baš dobro rekao. Želim, u stvari, da vidim veliko delo našeg gospoda: Sunce, zvezdu koja je inicirala najviši duh, da ga vidim izbliza, da ga dodirnem svojom mišlju.

— Nemam ništa protiv, — reče Mark — vi ćete upotpuniti moju ekipu.

— Neobično sam vam zahvalan.

— Mladić ustade i pođe naklonivši se. — Ja ću biti u svom hotelu i čekaću vaš poziv.

Mladić stidljivo pruži ruku i napusti salu. Mark pomisli kako je sigurno otišao da se negde u tišini pomoli i pitao se šta zapravo mladog zanesenjaka vuče ka Suncu. Zar zaista želi da iskuša svoga gospoda u koga tako slepo veruje, ili je nešto drugo u pitanju.

Vraćajući se stolu koji je napustio pre skoro čitavog sata, vide da je tu zavladao opšti nered i galama, da je došlo do žestokih rasprava, ali ne više kosmološke prirode, već, koliko je mogao da razume, vodio se razgovor o ženama spoljnih i unutrašnjih svetova i njihovoj vatrenosti, obliku njihovih tela i sličnim stvarima. Bila je to priča koju pijani muškarci sa istim zadovoljstvom i glupošću vode već deset hiljada godina. Mark se uostalom dobro razumeo i u tu vrstu folklora i zato se brzo ubaci u razgovor.

— Gospode, — reče on — vidim da je vaš razgovor skrenuo ka crnim jamama, u staru dobru kosmatu jeres.

Njegove reči izazvaše buru smeha. Naručiše zatim još vina i počеше da pevaju staru vinsku pesmu. Tada se podiže predsedavajući i reče:

– Prijatelji moji, popodneveni nastavak našeg kongresa odlaže se iz tehničkih razloga.

Ovo je primljeno s odlučevljenjem, jer je značilo da se pijanka može nastaviti. Marku se činilo da će se kongres možda odložiti zauvek, i mahnu svojim blizancima. Napustili su ovaj veseli sto a da to niko nije ni primetio.

10

Svi su već bili na okupu kada je stigao Žan Pol, malo zadihan, kao da je iz Elizijuma dotrčao preko požutele stepe. Iz njegovog bića izbijalo je nešto što je snažno ispunilo sobu posebnom vrstom raspoloženja.

– Gospodo, – uzviknu on ugleđajući ih raštrkane u velikoj sobi ispunjenoj biljem – vidim da se ovde okupilo sjajno društvo.

– Kao s koca i konopca – reče pomalo zlobno Gustav Majli.

Iako je sadržavao u sebi više duhovnih generacija, Žan Pol je bio dinamičan i veseo poput nekog mladića, i bio je jedan od onih koji su umeli do krajnosti da koriste život. Odmah se prihvatio pića i kutije za cigarete, znajući da se radi o najboljem duvanu gajenom u baštama doktora Lafkadija. Udahnuvši prvi dim, a odmah zatim drugi, ispuštajući oblačiće, on reče:

– Doktore Lafkadio, znate li koliko sam plaćao jednu cigaretu napravljenu od vašeg duvana?

– Baš me zanima – reče mladi naučnik.

– Jedan lunarijum, Čitav lunarijum za nekoliko minuta ovog prijatnog dima. Ali nisam žalio.

– Verujem – reče Lafkadio – a šta mislite: pošto sam ih ja prodavao?

– Pa to sam se uvek pitao – reče Žan Pol.

– Deset za jednu dijurnu.

– Znači plaćao sam ih stopedeset puta skuplje. Pa i nije mnogo.

Ovakva primedba izazva smeh, ali još više to što Žan Pol, praveći se da krade, stavi desetak cigareta u svoju kristalnu tabakeru. Bila je to otprilike, po crnim cenama, jedna čitava godina rada.

Društvo se odmah okupilo oko novog gosta i ubrzo zatim sedoš za veliki sto ispunjen voćem iz Lafkadijevih bašta. Posle još nekoliko šala, kako bi se još bolje učvrstila prijateljska atmosfera među budućim saputnicima, Mark reče:

– Dragi moji, mislim da je vreme da pređemo na stvar. Vi znate zašto smo se ovde okupili. Naš prijatelj Žan Pol trebalo bi da nam pruži neka obaveštenja, pošto vama njegova svedočenja nisu poznata. Ona zapravo nisu poznata skoro nikome sem najužim vrhovima Službe i jednom jedinom računaru koji je isključen iz svih sistema. Sve je to tajna broj jedan, koliko ja znam, i ne tajna broj jedan zbog toga što znamo o čemu se radi, već što se uopšte ništa ne zna. On pogleda Žan Pola, koji je mirno slušao ovaj uvod paleći već treću cigaretu, i klimnuvši glavom počeo:

– Mislim da je Mark dobro rekao, da ne znamo o čemu se radi. Iako možda naslućujemo.

– To mi nije poznato – reče Mark.

– Znam. To nikome nije poznato, ali mislim da ipak naslućujem pravu istinu, ili, kako često govorim samom sebi – naslućujemo. Mislim da imam pravo, da zbog duhovne višestrukosti sopstvenog bića, sebe oslovljavam tom kraljevskom množinom – Mi! Dakle, Mi Žan Pol Kami naslućujemo, čak smo spremni da tvrdimo, da će naše ljubljeno Sunce dobiti bebu.

Da je rekao da će Sunce eksplodirati, ugasiti se u trenutku, da će kolapsirati čitava vasiona, sve bi se to nekako moglo opravdati i imalo bi nekog smisla, ali da će se Sunce poroditi – bila je to već neverovatna

šala. Niko nije imao šta da doda toj šali i Žan Pol nastavi:

Vidim da ste šokirani. To sam bio i ja kad sam došao do tog zaključka. Međutim, kasnije sam se smirio, jer se radi verovatno o prirodnoj kosmoskoj pojavi kojoj ljudi prvi put prisustvuju.

– I kog će đavola Sunce roditi?

– upita Gustav koji je jedini za to imao hrabrosti.

– To ne znam tačno. Možda kometu, novu planetu ili čak malu zvezdu, što bi bilo najlogičnije. Ali mislim da nije to najčudnije. Najčudnije je ono što se događa u blizini naše mile zvezde. Ako dozvolite, rado bih vam pokazao.

On izvadi iz džepa mali holo-projektor i uključi ga. Na praznom prostoru iznad stola projektovao je Sunce, zatim je izdvojio i uvećao segment severnog pola, na kome se ukaza svetlija tačka ispod Sunčeve kore, nešto poput mlade zvezde.

– Vidite, to je ono što se nalazi ispod same površine Sunca i što polako prodire napolje, i sigurno je da će konačno izaći, iako je, izgleda, u ranijim vremenima nekoliko puta već tonulo ka Sunčevom jezgru izazivajući snažne erupcije plazme. To je ono što ja nazivam Sunčevom bebom, i ona se, budimo sigurni, tu stvarala, začinjala i rasla milijardama godina.

– Kolike je veličine taj objekat?

– upita Mark.

– Nešto malo manji od Urana.

– Veliko je božje delo? – reče Flodor.

– Hm – nastavi Žan Pol, – ali to nije sve. Komandant Mark zna da se događa nešto još nerazumljivije, a to je nekoliko desetina čvrstih objekata, uslovno rečeno hladnih poput ogromnih stena, veličine Meseca, koji kao malo organizovano jato kruže iznad mesta gde će izleteti zvezda, ili kako već želimo da nazovemo objekat što se očekuje. Duboko u hromosferi, gde naše sonde nestaju za sva vremena, ove

stene, ili vrag će ih znati šta su, kruže i, čini mi se, osmatraju. To je ono što je najveća tajna. Takvi objekti nisu poznati niti su ikad zabeleženi. Nalik su asteroidima, ali, molim vas, koji bi asteroid izdržao na toj temperaturi, pogotovu ako se kreće suprotno svim pravilima koja diktira Sunčeva gravitacija.

– I šta je to? – upita Lafkadio.

– Da. Šta je to? – Trebalo bi da naš zadatak bude da to utvrdimo. To je ono što želi naš komandant, a pomalo i ja. Naravno, i svi vi koji ste spremni da nam se pridružite. Pitanje je da li je to nešto što pripada našem ili nekom drugom svetu, jer ni to ne znamo. U isto vreme, moram vam skrenuti pažnju da su moji saputnici koji su prisustvovali događajima, pa čak možda i videli više od mene, sada duhovno potpuno mrtvi, ili se bar tako misli. Komandant Silard mogao je to da vidi.

Mark to potvrdi i dodade:

Ali postoji jedna razlika. Mi nećemo ići nikakvim Ikarusom, koji je imao samo antineutronske štiti, već Poluksom. A vi znate da moj brod može da štiti sebe antimaterijom, da može skretati neutrone, da ima zaštitu od svakog psiho-uticaja i da u njega ne može prodreti ništa poznato.

– Da – reče Žan Pol, – ništa do sada poznato, a reci: šta je to što kruži oko Sunca?

Nastade kratka pauza u kojoj su svi očekivali šta će komandant da kaže, a on sve energično preseče:

– Mi ćemo to utvrditi, skoro sam siguran u to.

– Nadajmo se, ali ne zaboravimo da se može dogoditi i nešto sasvim suprotno. Zato bih molio prijatelje da još jednom razmisle o onome što ih očekuje na putu.

On pogleda prisutne, koji su ćutali shvatajući svu opasnost kojoj će se izložiti. Opet se javi Gustav Majli, koji je sve vreme okretao u rukama špil karata i, izvukavši iz

špila kartu Sirijusa u znaku Jupitera, reče:

– Ja sam odlučio. Ova karta je najbolji znak da nam predstoji uspešan put. Pogledajte kako se Sirijus plavi u ovom božanskom znaku.

Iako je to bila samo igra u kojoj je Majli bio majstor, i vrlo lako mogao sam da je namesti, svi su to shvatili kao dobar znak. Izvesna doza sujeverja još nije bila iščezla kod ljudi iako su već živeli na pragu petog milenijuma. Svi su ponovo dali svoj pristanak.

– Onda nemamo šta da dodamo celoj stvari, već nastavimo da pijemo, a komandant Mark nek se postara za ostalo, za dozvolu leta, za koridore i sve što u to spada. Ja se nikada nisam razumevao u te stvari – reče Žan Pol paleći veliku cigaru i sipajući u veliku čašu priličnu količinu brendija i nastavi: – Gospodo moja, ne samo da se nisam razumeo nego čak ne znam da vozim over, niti znam da plivam, a nikada u slobodnom svemiru nisam bio u skafanderu.

– A nećete se plašiti da dodirnete Sunce?

– Zašto bih se plašio? – odgovori Žan Pol. – Matrice moga duha postoje, ćelije iz kojih će me klonovati čekaju moju smrt. Znači, opet ću se pojaviti za nekoliko godina. No sa vama stvari stoje nešto drugačije, lepi moji.

– Kad polazimo? – upita mladi iskušenik kao komentar na repliku starog klona.

– Ako nam odobri Mesec, najkasnije sutra.

– Idemo li pravo ka Suncu? – upita Lafkadio.

Bilo je to klasično pitanje amatera koji veruje da su najkraći putevi u vasioni i najlakši.

– Da, – reče Mark – pravo ka Suncu, najkraćim putem, ali okolo. Letećemo do Jupitera drugom kosmičkom brzinom kako bi nas on odbacio prema Sunčevom polu i

tek tada ćemo moći da koristimo punu snagu naših motora da bismo brže stigli. Svaki put direktno ka Suncu koštao bi nas ogromnih količina energije, a to ne možemo sebi da dozvolimo. I još nešto, ko želi – može da odustane, ja mu to predlažem. Dobro, ovo pitanje ponoviću još jednom kada stignemo do Poluksa, a onda će za odustajanja biti kasno, jer će nama upravljati Mesec.

Svi su ćutali. Bio je to znak želje da odu tamo gde će se dogoditi čudo.

Kasno noću društvo se razišlo po svojim sobama i ostadoše samo Mark i njegovi.

– Deco, – reče on – posle nekoliko decenija leteću opet sa nekim od svojih. To je veliko zadovoljstvo. Nadam se da ste shvatili kuda idemo. Da! Vidim to po vašim ozbiljnim licima. Jasno vam je šta nam se sve može desiti. Najmanje ono što se desilo Žan Polovim saputnicima – zbrkana svest, iako sumnjam da psihozaštitu moga broda može da probije bilo kakva sila koja deluje na principima postojećih svetova. Naravno, mi ne znamo o kakvim se silama radi, ali teško je pretpostaviti da one mogu delovati van poznatih zakona, čak i van svih mogućih predviđanja. Poznato vam je da dosad ljudi nisu naišli ni na šta što bi prevazilazilo snagu njihove mašte i njihovih teorija. U najgorem slučaju, nećemo se vratiti. Predvidite sve za tu mogućnost.

Kako niko nije odgovarao, on dodade:

– Mislim da je vreme da i mi odemo na spavanje. Pre toga, one matore dole obavestiću o svemu. Osećam malu obavezu prema njima.

Ipak, prvo je pozvao Vandu. Na videu se pojavilo njeno lice, a odmah zatim slika se proširila na celu sobu u kojoj se nalazila. Kraj nje na podu sedeo je mali Petrus i igrao se svojom omiljenom igračkom – Oposumom.

– Zdravo – reče Vanda. – Kako si? Piti, eno tate!

Mali podiže pogled prema videu, ugleda oca, samo mu mahnu i nastavi da se igra.

– Briga njega za mene – reče Mark. A vi šta radite? Jeste li dobro?

– Jesmo, sjajno – odgovori ona.

– Mene su pozvali na skup veterana, ali sam odbila. Šta oni misle, da sam ja toliko stara?!

Mark se smejao:

– Pa nisi ni mlada.

– Ti gade – reče ona. – Da, imamo za tebe jednu radosnu vest. Mali je danas preplivao pedeset metara za 92 sekunde. Zar to nije sjajno?

– Za dete od tri godine, možda je to i svetski rekord – reče Mark. – A inače?

Bilo je to pitanje koje se odnosilo na njeno psihičko stanje i ona ga pogleda ozbiljno, skoro zabrinuto, i reče:

– Dosadujem se pomalo, ali mi dosadu ubija briga.

– Zbog čega?

– Ne volim što letiš sam!

– Kako sam, ima nas još šestorica?

– Kad kažem sam, mislim da letiš bez mene.

– Ne brini, u mom društvu nema žena.

– Onda ko su ti ljudi? Koliko znam, nije predviđena nikakva ekipa.

Mark joj sve ispriča.

– O, pa to je pravo šareno društvo! Zar se ne plaše da idu tako daleko?

– Ne, zaista ne. Kao da ih je sve uhvatila neka magična sila. Svako je tvrdoglav na svoj način. Ne znam da li je to dobar predznak – reče Mark.

– Nadam se. I kada polazite?

– Čim se sve uredi s Mesecom i Službom, a to ću da obavim čim nas dvoje završimo.

– Znaš, volela bih da ti ne odobre let! – reče Vanda.

– Znam, ali to se neće desiti. Svrbi i njih. + kad bi i ti znala koliko je sve ovo zanimljivo, i sama bi poželela da kreneš.

– Ima još i drugih, pa što ne lete oni, nego ti po ko zna koji put stavljaš svoj život na kocku.

Mark je sada želeo da prekine razgovor s ovakvim tonom, pa joj posla poljubac i dodade.

– Javiću se sa Poluksa. I ne brini ništa!

Vanda pokuša da natera mališana da podigne glavu i pozdravi oca, ali se on toliko zaneo igrom da ga otac nije baš mnogo interesovao. Dok se slika na videu gasila, Mark je video kako je njegova žena nesrećna zbog ovog putovanja. Znao je da ima pravo da se plaši. Uostalom, ni on sam ni u jedan opasan poduhvat nije polazio bez zebnje u srcu. Bio je to osećaj koji je voleo i koji ga je nadraživao poput droge. Nikada nije želeo da se podvrgne nijednoj poznatoj vežbi za otklanjanje straha. Verovao je da u avanturi ne bi tada bilo prave draži.

Odjednom on shvati da je sam. U kući je vladala apsolutna tišina, što je značilo da su svi već legli i da spavaju. On nije mogao da spava, nije to ni želeo, već izađe napolje i spusti se na stazu od šljunka koja je vodila kroz široko polje, gde se na stotinak metara od kuće nazirao njegov mali brod. On se uputi k njemu i oslobodivši prolaz kroz elektronsku zaštitu uđe unutra.

Male kontrolne sijalice pokazivale su pravac ka komandnom stolu i on sede za njega i uključi svetlo iznad sebe. Onda ga ponovo ugasi, pa opet upali. Dodirnu rukom senzor za vezu sa Poluksom i istog trena začu glas svoga računara.

– Ovde Poluks. Slušam vas komandante.

– Jesi li usamljen dečko? – upita Mark.

– Ako se tako može reći za jednu mašinu, onda jesam, osećam nedostatak informacija koje potiču iz praćenja vašeg disanja i telepatskih impulsa, ne znam kako kuca vaše srce i ne čujem vaš glas. Na neki način sam usamljen. Pa ipak, prikupljam za vas sve ono što se može saznati iz različitih vesti koje lutaju svemirom.

– Fino – reče Mark, – znači ipak se nekako zabavljaš. Daj mi sada starijeg brata.

Za nekoliko trenutaka on je već razgovarao sa Mesecom i, posle prvih kurtoaznih rečenica, postavi pitanje:

– Ima li šta novo u vezi sa Suncem?

– Ničeg novog – odgovori kompjuter. – Aktivnost je kao i obično. Stanica i dalje stoji na istom mestu i otkucava svoje besmislene signale. Nepoznati objekti ispunili su ceo region kao lešinari.

– Znaš li šta o svemu misli Žan Pol?

– Naravno da ne znam. To nije saopšteno, niti izgovoreno u prostoru koji je pod mojom kontrolom – odgovori Mesec.

– On misli, čak tvrdi, da će se Sunce poroditi. Da će izbaciti iz svoje utrobe neku novu planetu, ili kometu, čak zvezdu. Šta misliš o tome?

Nastala je pauza koja se Marku učini dužom nego što jednom tako velikom kompjuteru treba da se odluči za odgovor, i on ponovo upita:

– Jesi li čuo? Šta misliš o tome?

– Izgleda kao šala – odgovori Mesec. – to je nešto potpuno nepoznato, iako nije neverovatno. Još niko nikada nije prisustvovao rođenju jedne Sunčeve planete. Možda je stvarno tako sve i nastalo.

– A oni smešni objekti, nisu li to neke svemirske babice? – reče Mark ironično.

Mesec se nasmeja skoro ljudskim glasom:

– Komandante, vi dobro znate da je Sunce najčudnija zvezda koju

su ljudi ikadā sreli, pa iako je gledaju od prvog trenutka svog razuma, jedino nju nisu uspeli da razumeju. Ne bi me iznenadilo da se za njega interesuju i neki nepoznati. Možda bi bilo bolje da smo tamo poslali nekog drugog umesto vas – nekog Mutanta ili Gilu.

– Misliš da bi oni išta razumeli i da bi nam to rekli ako bi stvarno nešto saznali?

– U pravu ste, oni su lažljivi! U njih se ne može imati poverenja. Ipak, komandante, tamo se morate čuvati!

– A šta misliš o mojim saputnicima? – upita Mark.

– Komandante, da vam pravo kažem, – sve mi to liči na brod pijanaca. Zar sve te ljude morate povesti?

– Ne moram, ali mislim da će biti zanimljivo sa njima. Da, još nešto: potrebno je da mi obezbediš stazu i sve što je potrebno do samog Ikarusa.

– Biće sve u redu, komandante; kad budete na Poluksu, on će biti spreman za sve. To je moja briga.

Mark se pozdravi sa Mesecom i odmah uključi vezu sa Vrhovnim koji ga je izgleda nestrpljivo očekivao, jer se osećala neka nervoza u njegovom glasu, što inače nije bio običaj ljudi na tom položaju. Situacija je dole ozbiljno shvaćena.

Savet mu je izglasao sva ovlašćenja, čak i omogućio da odustane, iako je, koliko je Mark mogao da oseti, bio spreman da padne na kolena samo da Mark lično završi misiju. Znao je da je to jedini izlaz. Međutim, kad je Mark predložio Vrhovnom da naredi pripremu za eventualnu odbranu Zemlje od zračenja i suviše svetlosti, ovaj poblede jer tako nešto nije očekivao.

Mark je predložio program »Cirus ool«, što je značilo da se Zemlja mora štititi grafitnim oblakom debljine deset kilometara, a to se predviđalo za slučaj velikih eksplozija i zračenja u Sunčevom sistemu. Gotovo pre stotinu godina izgrađeni

su sintetizatori grafita, koji su bili u stanju da takav oblak oko Zemlje sintetizuju za nekoliko sati i da ga dezintegrišu za nekoliko dana. To nikad do sada nije upotrebljeno iako je izvršeno nekoliko uspehlih lokalnih opita.

— Zar je dotle došlo? — upita Vrhovni.

— To je moja preporuka — reče Mark, — može se desiti da Zemlja bude izložena svetlosti sto puta jačoj nego što je sada dobija, a vi znate šta to znači.

Nije bilo razloga da se sumnja u Markov predlog, ali ipak nije bilo uobičajeno da se Zemlja na ovakav način štiti, jer je više od milenijuma bezbedno živela svoj život stare kraljice u Galaksiji. Ništa je nije ugrožavalo, čak se na to nije ni pomišljalo. Zar je moguće da će sada biti ugrožena od Sunca?

— Tako je to! — reče Mark.

Izmenjali su još nekoliko prijateljskih reči a zatim su se oprostili. Sve do povratka Mark neće imati nikakvih kontakata sa Zemljom ako ne bude morao.

Napustio je svoj brod i vratio se u kuću. Zaspao je čim se opružio po ležaju.

11

Veliki brod polako se izvlačio iz Marsove orbite okrećući svoj okrugli kljun prema Jupiterovoj. Na kontrolnim monitorima jasno su se videli položaj Zemlje, Sunca, Saturna i Sirijusa. Na velikom ekranu ocrta-vao se Mars, koji je svojom slikom pokrivao celu ploču. Odozdo, preko audija, stizali su pozdravi na koje se Mark zahvalio.

Kao i obično, kad je poletao, Mark je bio malo napet; prateći ur-edaje oko sebe, kao da se navikava na njih. Sada mu je sve bilo vrlo neobično, jer odavno nije putovao u ovako velikom i raznolikom društvu, i sa toliko laika. Osećao je

potrebu da ih udalji iz komandne sale, ali nije to učinio zbog njihovog velikog interesovanja.

Žan Pol nasluti taj Markov osećaj i namignu ostalima da napuste salu. Tako Mark ostade sam.

Iako je leteo već dugo i na različitim vrstama brodova, nije voleo da poleće punom brzinom ili skokom, još manje prelaskom u drugu paralelu. On je voleo da pođe polako, da zagreje mašinu. Ta uzrečica ostala mu je od njegovog dede, koji je imao neku vrstu primitivnog vozila na benzin, čiji je motor uvek morao malo da radi pa tek onda da krene. Naravno, Poluksu to nije bilo potrebno, ali je Marku, iz psiholoških razloga, to bilo skoro neophodno.

On zatvori oči i postavi svoje dlanove na komandne senzore i počeo polako da ih pritiska. Poluks je ubrzavao ka drugoj kosmičkoj brzini i kad je prostoriju ispunilo zeleno svetlo, koje mu je prodrlo i kroz zatvorene kapke, Mark je znao da se brod uklopio u prostor, da je uhvatio gravitacione linije ka kojima će odbroditi do Jupitera bez velikog napora. Otvorio je oči i shvatio da se već oseća dobro. On se onda opusti i zavalio se u duboku fotelju, nag-nuvši se unazad.

Sa Zemlje stiže štampana poruka:

Poluksu. Pratimo vaš let i nadamo se da će biti sve u redu. Komandantu Marku. Vaša uputstva prihvaćena od strane Saveta. Sve osmatračnice oko Sunca napuštene i posade su na putu ka Zemlji. U orbitu lansiran maksimalan broj sintetizatora štita. Naš pozdrav! Zemlja.

Mark se nasmeši. Radovao se što su ga poslušali. Sada je mogao mirno da nastavi let. Do Jupitera će leteti četiri dana da bi mu zatim do prvog odredišta ostalo mnogo manje. Pitao se šta ga tamo očekuje. Učini mu se u trenutku da bi tre-

balo ponovo proveriti slike sa psihosenzora četvorice unesrećenih.

Kapsule su se nalazile u maloj kutiji pod komandnom tablom. On ih ubaci jednu po jednu u čistač selskih valjaka i pred njegovim očima nekoliko puta ponovi se ono što je već video. Smenjivale su se raznobojne mrlje, različite po intenzitetu i snazi svetlosti. Iz toga opet nije mogao ništa da vidi. Jedino su tamni objekti kružili oko tih svetlih mrlja. I tada mu na um dođe ideja koja je mogla proizići samo iz njegove neuništive intuicije. On pusti sve četiri projekcije u isto vreme poklapajući jednu drugom. Želeo je da to bude njegov poslednji pokušaj. Želeo je da vidi da li su slike identične ili zavise od svesti svakog pojedinca.

I tada se desi ono što mu zaustavi srce i dah. Nije mogao da veruje u ono što se ukazalo na videu. On ponovi ceo program još nekoliko puta, ali se ništa nije menjalo; slika se neprekidno ponavljala i on se zapitao da li je normalan.

Stavio je obe šake preko očiju da ne gleda, i šapnuo računaru:

– Daj mi moju mentalnu sliku.

Želeo je da proveriti je li još normalan. Niz brojeva na kontrolnoj traci što je tekla pred njegovim očima pokazivao je uobičajeni aritmički red ispisan zelenim ciframa. Znači, sve je normalno.

– Komandante, šta želite da proverite? – upita računar.

– Želeo bih da znam je li to što sam video zaista ono što je trebalo da vidim?

– Da – odgovori mašina. Tačno to.

– I šta je to što sam video?

– To je božje lice, komandante Bilard!

Mark se okrenu i neposredno iza sebe vide mladog iskušenika. Shvati da je mladić stajao iza njega i posmatrao istu sliku kao i on. Video je kako iz Sunčevog pola polako izrasta ogromno ljudsko lice oblikovano vatrom erupcija i plazme.

To lice što je treperilo od užarenosti, povremeno je nestajalo, ali ipak se ponovo vraćalo i postajalo sve jasnije. Imao je u sebi nečeg strašnog i moćnog, plemenitog i surovog.

– Da, komandante, bilo je to božje lice. Zar vam to nije jasno?

Na žalost, komandant Mark nije mogao u tako nešto da veruje. On je bio čovek koji je isuviše video u životu i znao je da svaka pojava, pa i najnerazumljivija, ima svoje logičko objašnjenje. Ako ne logikom ovog sveta, onda logikom nekog drugog od bezbroj postojećih. Nije odgovorio ništa, samo se malo nagnuo i ispod pulta izvukao flašu svog omiljenog brendija. Pitao se je li trenutak da se sada napije. Kada je osetio žar pića u želucu, on se malo strese i smiri. Već je izgledao potpuno miran, kao da ništa nije video, i kao da se ništa nije dogodilo. Nije želeo da odgovori mladiću.

– Voleo bih da znam šta o tome misli Mesec – reče Mark. – Pošalji mu odmah snimak.

– Već je na putu, komandante – reče računar.

Kada se okrenuo, Flodora više nije bilo u sali. Mark onda napusti svoje mesto za pultom i uputi se delu broda gde su se nalazile kabine. On zatraži dozvolu da uđe kod Žan Pola, koji mu odmah otvori vrata. Mark uđe u kabinu čuteći i sede na stolicu koju mu ponudi kosmolog. On podiže pogled i zagleda se u njegove oči.

Žan Pol sve shvati i mirno reče.

– Znači otkrio si?

– Da – reče Mark. – Ali to je besmisleno.

– Jeste, ali je istina.

– I od toga su poludeli tvoji saputnici?

– Možda, – reče Žan Pol – iako mislim da tu ima još ponešto što ni ja sam ne znam.

Neko vreme su ćutali osluškujući jedan drugome disanje, a onda Mark reče:

– Naš kaluder je siguran da je to lice boga; zapravo on zna da je to božje lice.

– I ne vara se naročito. To i jeste lice boga, veliko kao kakva planeta. I kada ga vidiš sa nekoliko miliona kilometara, ne možeš ni pomisliti ništa drugo nego da je to lice božje. Pogotovu što ti se na trenutak čini da preti ili da se smeši. Iz njega izbija neka strahovita energija koja je u stanju da sve razori.

On pruži Marku crtež u olovci, koji je prikazivao glavu što ju je malopre gledao na videu.

– Je si li ti to nacrtao? – upita Mark.

– Da – odgovori Žan Pol, – ali to nije lice koje si video kako izrasta iz Sunca, već lik sa skulpture jednog vajara, koju je pre više od tri i po hiljade godina izvajao za jedan hram. Vajar se zvao Fidijas.

– Ne razumem – reče Mark.

– Ni ja – dodade Žan Pol.

Trenutak kasnije računar obavešti Marka da je od Meseca stigla poruka i on zatraži da mu je odmah emituje.

Mesec je odgovorio kratko i jasno:

«Portret je verna kopija Fidijasovog Zeusa izvajana pre dva i po veka. Za ovu pojavu ne postoji logično tumačenje. I ja ne mogu da ga tražim. Pokušajte da se snadete sami».

– Hvala – reče Mark, – znači već smo napušteni.

– Žan Pol donese dve čaše i ispunih poznatim napitkom koji je nosio naziv »kamena kap«. Ispiše velike čaše i Žan Pol reče:

– Silarde, pred nama je velika zagonetka, koju ćemo morati da odgonetnemo. Otkuda lice grčkog boga na severnom Sunčevom polu? Šta misliš, da li to treba pokazati i ostalima?

– Ne znam, možda kasnije, – reče Mark, – kad već nešto smis-

limo. U svakom slučaju, pre nego što to sami ugledaju. Verujem da će mladić o svemu ovome ćutati. On je sada ugledao božje lice i sav će se predati molitvi. Njegova vera je sada učvršćena, taman koliko je naša možda pokolebana.

Mark se vrati u komandnu salu, gde zateče Gustava Majlija kako sedi i na velikom navigacionom videu posmatra Jupiter, koji stoji u svoj svojoj lepoti okružen velikim brojem satelita, koji su se sada svi videli. Velika mrlja jasno se ocrtavala na telu planete, nalik džinovskom kovitlacu boje. Kada ugleda Marka, kockar kaže:

– Uvek sam se pitao: nije li ta mrlja veliko oko kojim nas bog Jupiter posmatra? Kao dečak verovao sam da će odatle jednoga dana izroniti neka velika zver i kroz svemir poleteti ka Zemlji, ali kad sam saznao šta je to, bio sam potpuno razočaran.

– A bi li se iznenadio kad bi video da je to stvarno lice nekog boga? – upita Mark kušajući svoga prijatelja.

– Ne bih! Što? – reče Gustav. – Mene više ništa ne može da iznenadi. Svemir je tako pun nelogičnosti da je sve moguće. Uostalom, i Zemlja koja je istražena do poslednjeg santimetra krije još dosta tajni. Zar prošle godine, u pećinama ispod Antarktika, nisu pronašli novu vrstu providne džinovske zmiје. Nikada nećemo doći do kraja u našim istraživanjima i uvek će biti nečega što nas može iznenaditi. I to je dovoljno da me ništa ne može iznenaditi. Mene može da iznenadi samo kad neko pronade neku novu figuru ili pas u igri koju najviše volim, koju sam na neki način lansirao u Galaksiji i za koju pomalo živim.

Mark je čuo nešto o tome, ali Žan Pol je već produžio:

– Galektička staza je, prijatelju moj, igra nad igrama. Ona u sebi sadrži sve istine života i uma, inteli-

genciju i znanje; otkriva prošlost, naslućuje budućnost. Nekada je postojalo nešto što se zvalo Ji ding. A taj Ji ding je igra školice prema Galaktičkoj stazi. Nju možeš da igraš sam, a može je u isto vreme igrati i čitav svemir.

Mark je u osnovi poznao pravila igre, čak je znao i da odigra nekoliko finesa, ali nije naslućivao da igra u sebi sadrži tolike mogućnosti. Jednostavno, nije mogao verovati da jedna igra sa 77 karata može biti tako neiscrpna. No nije mogao da Gustavu postavi nikakvo pitanje, jer se sala uskoro ispunila svim ostalim saputnicima. Mark je shvatio da su gladni.

– Gospodo, – reče – znam da osećate glad. To je normalno na početku svakog putovanja. Večera će uskoro biti servirana, samo svako mora da odabere svoje jelo.

Na brodu se nalazila kopija poznatog robota – sintetizatera hrane – Čang Lija, koji je još služio kod svoga tvorca Petrusa Velikog. Markov robot zvao se Jang Li i komandant ga pozva pritiskom na dugme.

– Sada će doći kuvar!

Niko nije očekivao pojavu robota i svi su se zabezeknuli kad su se u dnu sale otvorila jedna vrata i kroz njih, zvoneći, ušao robot sa kuvarskom kapom na glavi i nacrtanim licem Kineza. On se zaustavio pred njima i prekrstivši ruke na grudima duboko se naklonio:

– Gospodo, naručujte – reče Mark. – Moj kuvar može vam spremi sve što želite. Zar ne mladiću?

Robot je, za razliku od androidskih robota kakvi su se sada isključivo pravili, ličio na nekog robota od pre milenijuma i po. Bila je to u stvari jedna smešna mašina, ali savršena, kako će se uskoro videti. On pruži mali disk u kome je bio ugrađen birač jela. Mark pokaza gostima kako da se njime posluže, tako što prvo poruči večeru za sebe – samo sir i čašu mineralne vode s Titana.

– Šta sve može da se dobije? – upita Gustav.

– Sve što zamislite – reče Mark.

– Zar ne Jang Li?

– Tako je gospodaru.

Tada nastade naručivanje neverovatnih jela i kombinacija, jer jednostavno nisu mogli da veruju da će sve to dobiti od kante koja je poslušno odgovarala i klimala glavom kladeći se na rasklimatanim točkovima. Kada je primio sve narudžbine, robot se nakloni i bešumno izide iz prostorije.

– Koliko će sve ovo potrajati? – upita Lafkadio.

– Ne mnogo – odgovori Mark.

– sada će doći, čim sve servira.

– Lako je njemu da spremi večeru za našeg prijatelja Flodora – dva kuvana krompira i malo soli. Pitam se kako će spemiti moju porudžbinu – reče Gustav. – Dok to ne uradi, mogli bismo odigrati partiju Galaktičke staze.

On izvadi karte iz džepa i počeo ih meša nad stolom. Većina prisutnih nikada nije uživo videla profesionalnog igrača karata, a još manje zvaničnog prvaka sveta u bridžu i Galaktičkoj stazi. Ono što je on radio ličilo je na opsenu. Tako zaneti, nisu ni primetili da su se vrata kuhinje ponovo otvorila i da jedan dugačak sto krcat jelom i pićem polako prodire u salu. Tek na zvuk zvona oni digoše oči sa kockarevih ruku. Ugledavši njihova zaprepašćena lica, Mark pršte u smeh.

Sto za sedam osoba bio je postavljen i kraj svake porudžbine stajala je kartica sa imenom, tako da je svako znao gde treba da sedne. Jang Li je stajao sa strane držeći prekrštene ruke i smešeći se svojim nacrtanim licem.

– Pa izvolite gospodo – reče Mark.

Jela su bila savršena, kao da su kuvana u najboljim kuhinjama sveta. Svima je to bilo potpuno neshvatljivo. Meso, povrće, voće i piće,

sve je bilo kao originalno i imalo je takav ukus, da su svi poverovali da se radi o nesitentizovanoj hrani.

– Kako ovo izvodi? – upita Žan Pol.

– To je najveća kosmološka tajna – odgovori Mark – i nju znaju samo moj veliki otac i robot. Nikada nisam uspeo da sve to razumem kako treba.

– Nema boljeg sintetizatora hrane u Galaksiji – reče Gustav. – Alal ti vera, mladiću.

– Naravno – dodao je Mark. – Postoji sličan na očevom brodu, ali on ne ume da sinetizuje piće. To mu je velika mana.

Dok su večerali i divili se dobrim zalogajima, sve vreme su hvalili Jang Lija, kao da je pravi živi kuvar. Mladi kaluder je u tišini jeo dva svoja kuvana krompira posipajući ih solju i stavivši na njih samo nekoliko kapi maslinovog ulja. Mark shvati da i on uživa u svojoj večeri, jer, dok je ljuštio krompire i polako ih žvakao, videlo se da je smiren i da se smeši. Bio je očigledno zadovoljan.

Poluks je za to vreme svake sekunde prevaljivao desetine hiljada kilometara, približavajući se pojasu asteroida. Njegov računar već je bio u kontaktu sa svim stanicama u tom pojasu, tražeći najveću pukotinu kroz koju će proći bez manevrisanja. Brzina broda pomalo je opadala kako bi se u pravom trenutku našao na pravom mestu.

Putnici su posle večere otišli u drugi ugao sale, gde popiju čaj ili svoje omiljeno piće. Samo je Mark otišao da spava, prepustivši Poluks računar i povremenoj pažnji jednog od blizanaca. Mladi kaluder se je za pult i iz svoje mantije izvadio staru knjigu, čiji naslov Mark u prolazu pročita – „Zlatna legenda“. Nije znao da su u njoj opisani životi zapadnih svetaca.

Mladić je, zanet, čitao svoju knjigu i tek s vremena na vreme

okretao se prema grupi koja se smejala ili aplaudirala Majlijevim veštinama. Nije mogao razumeti u čemu je draž kockarevih veština. Jedva da je poznavao te svetske stvari i običaje, ali verovao je da poznaje ljudsku dušu i da oseća božju promisao. A sada se radovao što će biti jedan od prvih koji će ugledati lice gospoda. Nije sumnjao da je došlo vreme kad će se bog ukazati ljudima i pokazati da zaista postoji. Kao toliko puta u ona stara vremena, kad su živeli sveti ljudi, on će se sada javiti i obratiće mu se možda rečima svete istine, koju će on preneti čovečanstvu.

Veselo društvo se polako umorilo i svi su se povukli na svoje ležajeve. Mladić je još malo čitao, a zatim otišao u svoju kabinu, svukao se nag i legao na pod, ali je bio nesrećan što pod nije dovoljno tvrd, ne bar onoliko koliko je bio navikao.

Dok su putnici spavali, Poluks je, vođen svojim računarom i kontrolisan od Meseca, leteo ka Jupiteru, gde će izvesti veliki manevar. To će mu uštedeti 90 odsto energije koja će mu biti važna za glavnu misiju.

Kretanje velikog broda pratili su i sa drugih osmatračnica i brodova u Sunčevom sistemu, ali niko nije znao kakav će on manevar izvesti. Međutim, neke čudne oči, veliki kristali sa jednog asteroida ka kome je brod jurio, upijali su njegovu sliku, analizirali njegove sisteme i san njegovih putnika, a da to niko nije znao. Asteroid prođe nekoliko stotina kilometara daleko od broda, kao obična tamna stena, i računar nije obratio na njega nikakvu pažnju. Uspeo je samo da zabeleži šum koji se odbio od stene, tako sličan pozadinskom šumu koji beleže osetljivi uređaji i koji ništa ne znači. Međutim, računar nije mogao da prati putanju tog šuma, nije naslutio da je to signal koji se gubio u Sunčevoj hromosferi. Jednostavno, to mu je promaklo, kao

što može promaći sve neprimetno i dosad nepoznato.

Putanju Poluksa pratile su nepoznate sile, ne utičući na njega, ne dirajući njegove putnike. Kakve su to sile? Sile tame ili sile svetlosti?

12

Jupiter je pokrivao ceo Poluksov vidik i putnicima se činilo da će se njihov brod nepovratno zabosti u džinovsku planetu, čak do njenog dijamantskog srca, gde će ih zdrobiti moćne sile. Za to vreme računar je već prilagodio let gravitaciji i započeo odbrojanje. U komandnoj sali svi su bili okupljeni diveći se svetlima Jupitera. Njihova lica bila su obojena hladnom svetlošću, a s vremena na vreme osvetljena munjama koje su paralele gustu atmosferu planete. Čak je i Gustav povremeno dizao pogled sa karata koje su stajale pred njim delimično otvorene.

Dva dana ranije on je započeo svoju veliku igru postavljajući Galaktičku stazu. Bila je to još njena prva faza. Munje Jupitera naterale su ga da počne brzo da otkriva karte i sklanja ih jednu po jednu u desnu kolonu stvarajući prvi red. U tom redu polako je odjutros rasla kratka »planetna staza«, uvod u veliku igru, a leva kolona, sekundarni red, rasla je prema zbiru koji bi na kraju igre morao da iznosi 897. Gustav je znao da nije ostalo još mnogo vremena koje je sebi odredio i zato je sve češće bacao pogled na džinovsku planetu.

Poluks je već punom brzinom uleteo između satelita. Desno mu je bio Ganimed, a levo Evropa u svojoj lepoti. Iz audija počeo da stiže signal odbrojanja. Bio je nalik otkucajima srca. Kako je ton otkucaja rastao, osećali su da se sve više približavaju trenutku kad će brod kao svetlost da izleti iz polja

svih postojećih sila i iskoči iz linije ekliptike na putu ka Sunčevom polu.

Mark je znao da je mogućnost da dođe do promašaja sasvim beznačajna, jer je njegov brod dosad obavljao i hiljadu puta teže zadatke, ali ipak oseti kako je malo uzbuđen. Poverova da je to ipak više sugestija računarevih otkucaja.

Blizanci su zavaljeni sedeli u svojim sedištima i pratili sve sa maksimalnim interesovanjem. Lafkadio je grafitnom olovkom crtao neki čudan cvet na lanenom kartonu, a Žan Pol je na pomoćnom videu posmatrao kretanje oblaka na Evropi. Samo je mladi kaluder sedeo u svome uglu i pažljivo iščitavao psalme. Niko nije čuo kad je Gustav veselo opsovao, jer je pretposljednjom kartom u igri u levoj koloni zatvorio broj. Bio je to dobar znak. Pred njim je sada ostala samo jedna jedina karta koju će izvući iz velike zvezde u kojoj su stajale okrenute nadole. Ta karta trebalo je da zatvori planetnu stazu. To je trebalo da bude Jupiter, da bi planetna staza imala onu vrednost kojom se igra mogla nastaviti bez ponavljanja. Osećao je, ako to ne bude Jupiter, da će njihova misija biti izložena neprijatnostima.

Računar ubrza svoje otkucaje i podiže im ton. Ostalo je, znači, samo još nekoliko trenutaka. Gustav zagledan u video napipa jednu kartu i složi je u desni red ne gledajući je. Istog časa brojanje prestade, Poluks slabo zadrhta, a iz audija počeo da stiže pisak dok se slika na monitoru smanjivala. Brod je uleteo u novu orbitu, ali Gustav spusti pogled na svoju igru – u desnom redu svih karata stajao je Jupiter.

– Uspeli smo! – uzviknu on radosno.

Viknuo je toliko snažno da su se svi okrenuli njemu.

– Pogledajte, uspeli smo!

– Poluks izleteo iz ravni ekliptike i klizi parabolom prema

Suncu. Brzina 0,90 odsto jedinice. Čestitamo, komandante Silard.

Svi su sada mogli slobodno da odahnu. Na videu Jupiter se sve više smanjivao. Napuštali su ga brzinom koja je bila deset puta sporija od svetlosti. Mark pride svome prijatelju i pogleda njegov mali planetni red. Video je idealno poredane karte u boji Meseca odozdo na gore. Na dnu je stajala Zemlja, a na vrhu Jupiter.

– Dragi moj, – reče Mark – imam utisak da si nas ti uveo u novu stazu. Tvoja igra je školski primer preciznosti, elegancije i brzine postavljanja reda i korektivnog broja.

– Da, – reče Gustav, sve u idealnom položaju i rekordnom vremenu.

Ostali saputnici nisu znali pravu vrednost igre, ali ipak ono što je pred njima stajalo imalo je i neku likovnu vrednost. Pred njima je stajala velika zvezda sa obrnuto poredanim kartama koje nisu upotrebijene u igri, sa leve strane u sekundarnom redu zdesna nalevo bile su poredane karte koje su sačinjavale korektivni broj 897, a s desne primarni red, poredan odozdo na gore u znaku Meseca, najboljem za malu planetnu putanju. Laici nisu mogli da naslute koliko je to dobar znak za jednog majstora igre koji veruje da njegova igra ima uticaja na sudbinu poduhvata.

Gustav je gledao u svoje delo i onda reče:

– A sada idemo dalje. Treba postaviti Sunčev kvadrant. Koliko vremena imamo za njega, majstore?

– Oko pedeset dva sata – reče Mark.

– Biće to teško – odgovori Gustav. – Zaista vrlo teško.

Računar tada počeo da im emituje poruke sa Meseca i Zemlje, odakle su stizale čestitke za uspešno izveden manevar. Sa Ganimeda dobili su poruku u kojoj se iskazuje divljenje tamošnje grupe astrofizičara

koji su snimali Poluksovo iskakanje iz linije ekliptike. Smatrali su da će to biti lep snimak za obuku mladih astrofizičara.

Na hologramskoj projekciji jasno se već video malo iskošen Sunčev sistem od Jupitera do Sunca, a jedna crvena tačka parabolično se kretala od Jupitera ka Suncu, duž zelene niti koja je prikazivala njihovu stazu.

Posle jednog sata svi su se već vratili svojim svakodnevnim poslovima i zabavama, samo je Gustav ostao za svojim stolom ispijajući bocu »kamene kapi«. On je proslavljao svoj veliki uspeh. Čistom intuicijom uspeo je da zatvori igru u najkraćem vremenu, a da ne izgubi ni jedan jedini tempo, da ne poništava vrednosti i ne obnavlja karte. Pitao se da li će tako ići i dalje. Osećao je izvesnu hladnoću oko srca, jer do sada nikad sebe nije uložio toliko u jednu igru, čak ni kad je igrao protiv najjačih igrača i u velike svote. Činilo mu se kao da je jedan deo svoga života uneo u igru; konačno, on je sada prvi put igrao protiv samoga sebe, protiv svojih sumnji, neodlučnosti i slabosti. Probijao je sopstvenu koru, sopstveni otpor pobeđi.

Sada je želeo da odmah započne sa otvaranjem Sunčevog kvadranta, ali nije imao hrabrosti. Znao je da od prve karte koju okrene zavisi sve, ali osećao se kao da nema dovoljno snage da je pronađe u špilju od 57 koje su još stajale neotvorene. Osećao se iscrpenim, pa je otišao da spava. Njegov sto i tako niko neće dirati.

Sala je opet bila skoro prazna. U njoj je ostao samo Flodor koji, kad oseti da je sam, ustade sa svoga mesta i pride stolu na kome su bile poredane karte. Gledao je te lepe majstorski nacrtane slike koje su prikazivale planete i zvezde, ali nije razumeo ništa od njihova značenja i od značenja njihova rasporeda. Činilo mu se da je sve to samo neka

Satanina zamka za ljudski duh i znao je da on nikad neće biti uhvaćen u nju.

Ipak, oseti potrebu da se iskuša, da dodirne te karte, i pruži ruku prema zvezdi karata koja je stajala na sredini stola. Dodirnuo je gornju kartu, ali mu prste opeče udar elektronske zaštite od telepatskih moći igrača. On nije znao da su karte zaštićene od vidovitosti i telepatskih moći igrača i da ih je nemoguće drugačije izabrati, sem intuicijom i kombinatorikom kojom raspolaže svaki pojedini igrač. Karta se zalapi za njegove prste i on pokuša da je otrese, a ona pada i prevrnu se sa slikom na gore. Mladić tada ugleda crtež Zemlje sa likom neke prastare žene u plavom kvadratu. Nije naslućivao da je na najbolji mogući način otvorio Sunčev kvadrant. I baš kad je hteo da je vrati na mesto, oseti da se na videu nešto čudno pojavilo.

Neki ogromni napušteni brod dolazio im je u susret svetlucajući u tami svemira. Flodor se zaprepasti kad ugleda to ogromno zdanje, razvaljeno nekim teškim oružjem, kako zjapi pokazujući strašnu prazninu svoje unutrašnjosti. Nije mogao da vidi nikakve natpise na njemu, tako da nije znao je li to ljudski artefakt ili pripada nekoj mamutskoj civilizaciji. On se približi ekranu da bolje osmotri olupinu, koja se blago okretala samo oko sebe, pokazujući strahotu sa svih svojih strana. Pitao se da li možda negde u njoj ima još ostataka bića kojima je pripadala.

– Divite se tom čudu? – upita ga Mark koji se našao iza njega.

– Neverovatno! Šta je to?

– To je čuvena Olupina, koja je nekad pripadala mome prijatelju Oposumu i njegovom plemenu, ali, kako su je Mišoliki napustili i naselili Kaus Medijus, ona je napuštena i otrgnuta iz svoje tačke libracije i sada luta triangularno oko Sunca, gotovo za 90 stepeni sekući našu

ekliptiku. Pitam se ne krije li ona i sada neke špijune u svojoj unutrašnjosti.

Flodor je i dalje gledao za ogromnim brodom kako se smanjuje na videu nestajući u tami i ponovo upita:

– A šta joj je bila prva namena?

– Čini mi se da su ljudi nekada pokušali da se pomoću tog broda dokopaju dalekih sazvežđa. Putujući polako, ispod brzine svetlosti, verovali su da će posle mnogo generacija stići, ali degenerisali su se, mutirali, izludeli i izgubili se u svemiru. Zapravo, nikad nije tačno utvrđeno šta se desilo sa njenim stanovnicima. Legenda Mišolikih, koji su prvi došli na nju, govore da je brod napao Satana ili neko biće koje je ličilo na zamišljenog davola. Međutim, to nikada nije potvrđeno, a legende Mišolikih ne mogu biti pouzdane za nas.

– A zašto niko ne uništi tu strašnu građevinu? – upita mladić.

– Ne znam, ali mislim da niko to ne želi. I Mišoliki i većina ljudi, a i Mutanti i Gile, dakle svi koji se motaju u ovom kvadrantu svemira veruju da u njoj još žive duhovi putnika koji su tu nekad živeli. Koliko znam, neki zanesenjaci merili su telepatsko polje praznog broda i utvrdili postojanje duhovnih sila, što bi dokazivalo da u njoj ima duhovnog života. Dobro se sećam da je posle toga došlo do priličnog skandala, koji se završio zabavnom serijom emisije na galaktičkim programima videa.

Mladić je još neko vreme gledao tamno zvezdano nebo, a onda se izvinio i otišao u svoju kabinu. Mark na kockarevom stolu ugleda bocu s ostatkom pića i pride da popije čašicu. Dok je sipao sebi piće, ugleda na stolu kartu koju je okrenuo Flodor i poverova da je to Gustav započeo Sunčev kvadrant. Znao je da je to na najbolji mogući način izvučena karta. Zemlja, desni gornji ugao srce kvadranta iz prvog po-

teza. Pitao se hoće li se kvadrant sada dalje otvarati prema zapadu ili istoku. Bude li se otvarao prema zapadu, biće to igra živaca, a ako počne prema istoku može vrlo brzo da se pretvori u katastrofu. Zažele da i sam podigne sledeću kartu, ali pomisli da možda nisu pripremljene za nastavak igre i odustade.

Vrati se za komadni pult i usmeri elektronske oči ka Suncu. Na monitoru Sunce je pokazivalo svoj veliki crvenožuti disk, a kroz audio stizao je šum njegovog vetra. Pored slike iscrtavali su se različiti podaci, od kojih mnogi komandantu nisu ništa značili. Bila je to gomila velikih brojeva i dijagrama koji u ovom trenutku zaista nisu ni imali nikakvo značenje. Znao je da se među njima ne nalaze podaci o sili koja menja lice naše zvezde.

Da li neprekidna promena boja ili laki šum vasiona, tek nešto učini da mu se prispava i on za pultom utonu u san. Pre nego što je potpuno raskinuo s javom učinilo mu se da je shvatio šta se događa. Video je sve do detalja, ali san je bio snažniji i povukao ga je za sobom, a tada se u njemu sve istopilo i uništilo. Mark se više ničega nije mogao setiti.

Bio je to poslednji san do dolaska u Sunčev vatreni svet. Sledeći put kad bude spavao biće već na domaku vatri i velikih sila i san neće biti tako miran i bezbedan. Tamo ga očekuju nepoznate sile o čijem raspoloženju ništa ne zna.

I dok su on i svi njegovi saputnici spavali, prepustivši brod svom moćnom računaru da ga vodi kroz prazan svemir u kome nema brodova ni putnika, jer je udaljen od svih koridora, oko kojih su se kretali samo komadići raspadnutih tela, meteora i zrnaca prašine, koji su se odbijali od snažne elektronske zaštite broda i svetlucali u tami svemira.

Poluksov računar je otvorenih senzora ispitivao, merio, beležio,

pamtio, pripremao informacije, slike, impulse, zračenja i neke nepoznate fenomene o kojima ništa nije znao. Sve vreme stizale su i vesti o brodovima, sondama sa posadom i čitavim stanicama koje se evakušu iz područja oko Sunca, pa sve do Merkura i Venere. Svet i Služba poslušali su iskusnog komandanta. Znali su da je često intuicija jednog specijaliste značajnija nego podaci najboljih mašina. Takvu preporuku dao im je i Mesec. On je uostalom oduvek davao prednost ljudskom faktoru u ovakvim stvarima. Voleo je više da pogreši čovek nego on.

Onda u jednom trenutku kao da računar izgubi moć koncentracije. Neki senzori zatajiše i prestadoše da primaju poruke. Desno od Poluksa, kao slika u ogledalu iz hipersvemira ili iz neke paralele, pojavi se isti takav brod. Leteo je neko vreme uporedo sa svojim blizancem kontrolišući njegovo zaštitno polje, rad njegovih mašina i san njegovih spavača.

Bio je to Kastor, izgubljeni brat Markova broda, u kome se nalazio Petrus Veliki – Markov otac, koji je nestao posle obračuna na Kaus Medijusu. Nestao je tražeći svoju opsenu, nedostižnu i nedokučivu sreću – planetu Ksifos.

Sad je, uz pomoć uređaja, mogao da vidi svoga sina Marka kako spava za pultom, da osluškuje njegov dah i njegovo bilo, da vidi čak delove njegova sna. Za trenutak zadržao se i na licima ostalih putnika, naslućujući da su neki od njih možda njegovi potomci. Zatim pregleda kabine, skladišta, osmotrio i sto na kome je Gustav započeo svoju veliku igru. Znao je čak i kojim će putem igra dalje da se odvija.

Onda se ponovo vrati svom sinu, dodirnu njegovu svest sred sna, dodade malo energije i polako ga napusti. Učini naravno još nešto što će kasnije spavače dovesti do užasa, isprazni i poslednji kvark

antimaterije iz Poluksovih reaktora, jer to brodu neće trebati. Još nekoliko trenutaka dva brpda putovala su uporedo, a onda Kastor ponovo iskoči iz ovog svemira i nestade netragom. Njegovo prisustvo nije ostavilo nikakvog traga u Poluksovom računaru. To vreme bilo je pokriveno nekim sporednim informacijama o kretanju oblaka prašine.

13

Poluks je već nekoliko sati bio na ivici pakla. Na ivici hromosfere, Sunčeva svetlost i snažni talasi neutrona zasipali su ga svakog sekunda tako da je s vremena na vreme pomalo drhtao od otpora. Brod je bio u pravom smislu opkoljen svetlošću, jer se ni u jednom pravcu nije moglo ništa drugo videti do srebrnasta magnetska svetlost Poluksovog štitnika. Napuštena stanica Ikarus 107. ponavljala je odnekud iz tog haosa svoj besmisleni signal i Mark je tačno utvrdio njen položaj.

Stanica je stajala neposredno iznad Sunčevog pola okrećući se samo oko svoje ose. Naravno, s ove udaljenosti Poluksovi uređaji nisu mogli da je vide i Mark se spremio da s brodom krene dole, ali na to je trebalo još pričekati, dok se u potpunosti ne dobiju rezultati posmatranja.

Mark i Žan Pol pažljivo su proveravali rezultate dobijene ispitivanjem zračenja i svih efekata koje je davalo Sunce. U području pola Sunce je imalo povećanu emisiju fotona, što je govorilo o mnogo većoj aktivnosti ispod zvezdane kore. Ali slika koju su očekivali nije mogla da se pronađe Sunčev pol samo je sjajio i možda pomalo pulsirao.

Odluke o spuštanju doneće tek kad dobiju nove rezultate posle nekoliko sati. Ako nema nikakvih promena, krenuće ka Ikarusu. Mark i

Žan Pol ipak se sve vreme nisu odvajali od velikog ekrana: želeli su da sve prate svojim očima.

Od stola za igru povremeno su stizali delovi raspre i Mark priđe da vidi šta se tamo događa. Društvo se smejalo Gustavu koji nije mogao da se seti kad je započeo da otvara Sunčev kvadrant. Pred njim je stajala karta koju je otvorio Flodor i Gustav se nije sećao da je to on učinio, već je tvrdio da je to delo nekog drugog, iako je to izgledalo nelogično. Ipak kad su mu po treći put pokazali praznu bocu »kamene kapi« i zapitali da li se seća još nečega od sinoć, on reče da se ne seća kad je to ispio do kraja. Ipak, na kraju poverova da je to učinio u potpunom mamurluku, jer ga je malo bolela glava. Karta je stajala pred njim i on je znao da je to najbolji mogući početak za otvaranje kvadranta.

Sad je trebalo početi sa gradnjom desne strane kvadranta, koja je trebalo da sadrži još po tri karte, ili ukupnu vrednost 77, sa najviše 5 karata. Nekoliko veštih poteza rukom i ponovo izmešane karte ležale su u obliku nove zvezde. Gustav pruži ruku i izvuče dva mala asteroida koji su zajedno sa Zemljom davali zbir 56. On ponovo podiže karte i podeli ih na četiri grupe, takozvane male zvezde. Dve sledeće karte koje je izvukao popunile su mu bazu kvadranta s vrednošću 34, još jedna izvučena bila je Fobos i Mark ga ubaci u levu stranu kvadranta. Onima koji nisu razumeli igru, sigurno nije bilo jasno zašto Gustavu sa čela cure kapi znoja Brzi a kojom je igra bila je neverovatna i to je tražilo maksimalnu koncentraciju.

On se sad ponovo zagleda u postavljene kvadrant, izbroji i pregleda karte utvrdivši vrednost stranica i osnove. Bilo je šansi da se igra do kraja razvije kako treba, iako je vrlo lako moglo sve da se raspadne. Ipak on ustade od stola. Jedno-

stavno nije imao snage da podnese još jedan uzastopni napor i neizvesnost. On sklopi neraspoređene karte i stavi ih na sredinu kvadranta i ustade.

– Za sada je dosta – reče. – Treba predahnuti. Temelji su postavljani i do Sunca ćemo, možda, ako ne kartama onda uz pomoć komandantove ruke.

– Voleo bih da i tvoja ruka bude sigurna – reče Mark – imam utisak da je zasad sigurnija, a to daje i meni samopouzdanje.

– Takvog te volim – reče Gustav. – Ali niko ne nudi ništa da se popije.

U salu ude mali kaluđer, tih i skoro neprimetan. On pride komandnom pultu i zagleda se u bezbrojne table, kontrolne ekrane i veliki video, gde dugo zadrža svoj pogled uperen u Sunčev pol. Videlo se da tamo nešto traži, ali očigledno toga nije bilo. Čuteći, okrenuo se i povukao u svoj ugao da čita malu crnu knjigu.

Svakodnevni život je već počeo. Blizanci su stajali kraj glavnog računskog terminala i uz pomoć velikog kompjutera proveravali različite podatke pripremljene za svoje novo delo **»Prodor u praznu paralelu«**. Njihova glavna nova ideja bila je da, pored paralela u kojima postoje svetovi, materija i plazma, život gde se rađaju zvezde, galaksije i odvijaju mentalni procesi, postoje i prazne paralele ili makar samo jedna u kojoj nema apsolutno ničega, u koju se, teorijski gledano, uopšte ne može prodreti. Međutim, oni su svojim teorijama želeli da i to razbiju u zaključku knjige i to je ono što ih je najviše mučilo; kako dokazati da se i prazna paralela može oživeti. Verovali su da će na ovom putovanju doći do rešenja i time napisati svoje poslednje delo.

Ali, u sebi su nosili još jednu ideju: potajno su sanjali da napišu još jednu knjigu **»Kako prodreti u ništa?«**

Lafkadio se bavio svojim biljkama a mladi kaluđer bio je neprekidno nagnut nad knjigom, s vremena na vreme dižući oči da osmotri starog kockara koji je naćeo novu bocu.

Mark i Žan Pol imali su konačno pred sobom sve rezultate i jasnu situaciju onoga što ih napolju očekuje. Pogledali su se ne rekavši jedan drugom ni reči i bilo im je jasno da je došao trenutak polaska.

Mark uključi kratki pozivni signal i okupi sve svoje saputnike:

– Prijatelji i deco moja, – reče – nalazimo se u situaciji kad možemo da biramo napred ili nazad. Budući da smo to već davno odlučili, objavljujem da ćemo krenuti dole. Očekujem od vas puni fizički mir i mentalnu saradnju. Naš brod je brod broj jedan u Ujedinjenim Svetovima, ali je i Sunce zvezda broj jedan i moćnija je od svakog broda. Ako se nekome čini da neće izdržati napor od milion psihojednica, može da odabere za sebe neko zaštitno polje, tablete, a može otići u san ili čak u blagu hibernaciju. Izaberite nešto od toga ako ne želite da se suočite sa Suncem.

– Ja bih još jednu bocu »kamene kapi«, – reče Gustav ozbiljno.

– Ako je to sve, onda možemo krenuti, – reče Mark. – Do dole, trebaće nam jedan čitav dan. A vi se možete vratiti svojim uobičajenim aktivnostima, ali ja vam preporučujem da pratite ono što će početi da se događa, jer koliko znam niko od vas nije se spuštao ka zvezdi.

Posle nekoliko sekundi ljubičasto svetlo počeo da teče kontrolnom trakom koja je pokazivala snagu zaštitnog pojasa. Poluks se omotavao još snažnijim energetske štitom. Zgusnute čestice, takozvani neutronske koktel, trebalo je da ga štiti od onoga što mu se može desiti.

Niko nije primetio kad je Gustav napustio društvo i vratio se za svoj sto, gde je opet uzeo karte u ruke.

On izdvoji pet karata iz špila i njima zatvori osnovu kvadranta, a zatim iz sredine izvadi blistavu kartu koja je pokazivala Veneru i zatvori njome dijagonalu sa Zemljom. Snažan pisak Poluksovog audia koji je prenosio sudar čestice sa zaštitom broda pokri njegov uzvik oduševljenja što se kvadrant već zatvorio po dijagonali.

Mark isključio ton i okrete se svojim saputnicima skrivajući uzbudjenje:

— Gospodo, jedan pesnik je davno rekao: vi koji ulazite ostavite sve nade, a ja vam kažem: vi koji polazite, neka vas drži samo nada!

Nije trebalo da objašnjavam: svi su to dobro znali. U poslednjoj deceniji, od deset istraživača Sunca dva se nisu vraćala, tri su bili mentalno uništeni, dva nesposobna za dalji rad, a samo jedan se ponovo vraćao na zadatak. Naravno oni su se nadali da će njih mimoći opasnost.

Računar je odabrao putanju izdužene spirale; bila je to u stvari putanja poput opruge koja se sužavala nadole. Na kraju staze nalazio se Ikarus 107. Brod je spuštajući se dole usporavao, jer je njegov energetski štit rastao i nailazio na sve veći otpor.

Sa same ivice korone, pre nego što će zaroniti u nju, Mark poslao poruku Zemlji. Naravno nije znao da li će je dobiti. Odgovor nije ni očekivao.

Spuštanje ka zvezdi bilo je operacija koju Mark nije voleo, jer krila je opasnosti koje niko nije mogao da nasluti. Njegovo iskustvo leta do zvezda sastojalo se u kretanju orbitama, ili proletanju kroz hromosferu, pa čak i fotosferu, ali u punoj brzini koja nije dozvoljavala da zvezda utiče na putanju leta. Sada je sve bilo sasvim drugačije.

Na velikom videu ponovo ugledaše Sunce. Njegova svetlost probijala se kroz veliku elektronsku zaštitu i kroz sve filtere koje je Mark navukao preko očiju kamera. Izgledalo je lepo kao što je uvek i bilo.

Marku zasmeta tišina koja je vladala u sali, zato uključio svoj mali kristalni rikorder iz koga počeo da izlazi muzika koju je već čitav vek voleo i koja ga je pratila kroz galaksiju. Četvrti Brandenburški koncert ispunio je salu dodirujući sve stvari u njoj, prodirući u ljude koji je slušaju i oslobađajući ih svakog straha.

Brod se spuštao prema nultoj tački koju je odredio računar, a tamo se nalazio Ikarus 107, odakle su neprekidno stizali besmisleni signali.

Žan Pol upravi snažni video-far prema Suncu, pokušavajući da na njegovom polu pronađe sliku. Međutim, tamo ničega nije bilo i sama slika polako počeo da nestaje. Istog časa javi se računar:

— Komandante, čujete li muziku?

Nije stigao ni da završi svoju rečenicu a Brandenburški koncert kao da utihnu i u kabinu prodre neka muzika niskih dubokih tonova, teška i mučna, kao muzika nekih džinova i snažnih sila: sadržala je u sebi nešto iskonsko. Pažljivo su je i sa strahom slušali.

— Šta je to? — upita Lafkadio.

— Ne znam, — odgovori Žan Pol — ovo nikad nisam čuo.

— Možemo li dobiti ovu muziku kao sliku? — upita Mark.

— Da, komandante, — reče računar — počinjem da je sintetizujem.

Dok je računar sintetizovao sliku, Mark pokuša da pošalje kratku poruku Zemlji, ali odmah shvati da njegova poruka nikuda ne odlazi, već da se prekida negde na sto hiljada kilometara od Poluksa. Jednostavno prekida se i nestaje. Nešto je stajalo na njenom putu i poništavalo je.

Tada ugledaše kako se na videu pojavljuje slika. Prvo se pojavilo neko veliko tamno telo, nalik na asteroid ili ogromnu stenu izrovanu erozijama, naboranu, a onda se polako pojavi još jedan takav objekat i uskoro čitavo jato. Bilo je jasno da iz njih dolazi muzika, koju

su slušali i da to nije samo muzika, već poruka koju oni šalju o samima sebi. Očigledno, radilo se o nekim nepoznatim slikama.

– Šta je to?

– To je ono što smo i mi snimili, iako ih sada vidim drugačije – reče Žan Pol – mnogo strašnije i poput živih bića.

– Ima u njima nečeg ljudskog – reče Lafkadio. – Pogledajte, izgleda kao da te stene pate.

Sada se već jasno videlo kako te stene koje pevaju polako zatvaraju veliki krug koji počinju da šire. Kako se krug širio, Sunce je polako nestajalo, njegova svetlost do Poluksa dopirala je odnekud sa strane ili sasvim slabo, kroz prostor između velikih stena. Mark uključujući neutronske snop prema centru kruga, ali shvati da on ne prolazi nikada, da nailazi na nešto neprobojno. Bilo mu je jasno da su sada između dve takve zavese. On pogleda Žan Pola i upita:

– Da li smo u totalnoj klopki ili apsolutnoj zaštiti?

– Videćemo – reče Žan Pol.

– Pa pogledajmo, doda Mark i uključujući video – uređaje.

Na video uređajima sada se jasno očitavalo veliko razapeto polje, koje ih štiti od ogromne zvezde. U polutami koju je ono stvorilo nazirao se Ikarus. Do njega nije bilo više od hiljadu kilometara.

– Koliki je promer zavese? – upita Mark.

Računar im brzo izdiktira podatke. Promer velike zaštitne zavese iznosi deset miliona kilometara, a broj objekata koji je okružuju 170 hiljada.

– Da li te to podseća na nešto? – upita Žan Pol.

– Da, ali ne mora to da bude – reče Mark.

On je znao da Žan Pol aludira na male zvezde-lutalice, s kojima je Mark već imao dosta susreta i koje su ga pratile u oba njegova velika poduhvata u poslednjoj deceniji. Ali

bio je siguran da su one već napustile galaksiju.

– Siguran sam da nije to što misliš – reče. – Pitanje je samo zašto su se isprečile između nas i Sunca. Kao da žele da nas u nečem onemoguće.

– Oni znaju da smo nedostojni da ugledamo lice božje. – reče Flo-dor koji je stajao iza njih.

Mark i Žan Pol pravili su se da ga ne čuju i pratili su na kontrolnoj traci usporavanje Poluksa. Znali su da će se uskoro brod zaustaviti iako mu oni za to nisu dali nikakav nalog. Neka sila počela je da deluje na brod.

Posle dvadesetak minuta bilo je jasno da Poluks stoji. To naravno niko nije primetio, jer svi su već bili zauzeti svojim poslovima, a mladi iskušenik po reakciji uređaja nije mogao to da otkrije.

Mark zatraži od računara obaveštenje o situaciji otkucavši zahtev na tasteru. Na maloj ploči pred njim ispisa se odgovor.

»Nemam odgovora. Ovo što se događa nema opravdanja niti logike. Na nas deluju sile o kojima se ništa ne zna«.

– I šta ćemo sada? – upita Žan Pol.

– Sad ćemo i mi otvoriti jednu bocu Kamene kapi, dragi moj. Šta nam drugo preostaje?

Dok su otvarali bocu pića, u salu ude Lafkadio noseći u rukama saksiju sa jednom od svojih mutiranih biljaka. Veliki listovi na kratkoj stabljici treperili su kao da ih trese neki vetar ili pokreće neka unutrašnja sila. Lafkadio je čvrsto držao u rukama saksiju kao da će mu po-beći.

– Pogledajte – uzviknu on i svi se okrenuše prema njemu.

Ono što se tad dogodilo bilo je van moći njihovog shvatanja. Umesto da padne na pod, biljka se kao ptica vinu i počela da kruži iznad njihovih glava. Veliki pegavi listovi mahali su ritmično održavajući sav teret saksije u vazduhu.

Žan Pol i Mark gledali su ovo za-
prepašćeno, a onda prsnuše u
smeh; jednostavno nisu mogli dru-
gačije da reaguju. Taj let ih je nago-
nio na ludi smeh. Gustav, koji se
spremao da učini još nekoliko od-
lučnih poteza u igri, podiže pogled
da vidi šta se događa i gotovo pade
od iznenađenja kad ugleda biljku
koja je kružila iznad njega.

Mladi kaluder je ponavljao neku
molitvu.

Na vratima se pojaviše blizanci, i
baš tog trenutka saksija se uputi
prema njima i nadlete ih, a zatim
prođe kroz vrata i hodnikom se
uputi ka sali gde su bile smeštene i
ostale biljke. Svi krenuše za njom.
Biljka ulete u salu osvetljenu malim
veštačkim suncem, nadlete neko-
liko cvetova koji su jarko cvetali, a
onda se spusti na mesto gde je pro-
vela sve vreme putovanja. Još neko
vreme je treperila listovima a onda
se smirila kao da se ništa nije dogo-
dilo.

— Šta se to događa? — upita je-
dan od blizanaca, a drugi doda: —
Da li je istina to što smo videli?
Kako je ova biljka poludela?

— Ne znam — reče Lafkadio. —
Ona uopšte nije bila predviđena za
ovu vrstu programa. Trebalo je da
daje ili bolje reći, da proizvodi in-
sekticide.

— Možda je rešila da lovi insekte
u letu, — reče Gustav — zaželela je
da se lično obračuna sa svakim.

Ovo malo razmrda društvo i oni
nastaviše da se smeju, pogotovu
kad Gustav doda:

— Ja bih sve ove korove vezao.
Šta znaš mogu svi da polude i po-
dave nas dok spavamo! Pogledaj
samo ovu pavit: ta može sve da nas
podavi kad bi htela. A tek šta bi
nam uradio ovaj kaktus kad bi kre-
nuo u napad. Lafkadio, sinko, zaklju-
čaj ti ovu sobu i postavi stražu pred
vratima.

Naravno, šaljiva strana događaja
nije mogla da objasni suštinu. Oči-
gledno, iako je poznavao biljke do

najmanjih detalja, ni Lafkadio nije
znao šta se to dogodilo i šta se sve
može dogoditi.

Žan Pol je međutim dao najbolje
tumačenje svega:

— Mislim da uskoro možemo oče-
kivati i neobičnije pojave. Nala-
zimo se sve bliže zoni nepoznatog i
što je najtužnije, izgleda da je i ta
slavna psihozaštita Poluksa probi-
jena, ako ne za nas onda bar za
biljke, dodade on kada ugleda
strogi Markov pogled.

Vratili su se u komandnu salu,
dok je Lafkadio ostao kod biljaka
postavljajući im male senzore
ispod listova i kod korenja. Biljku
koja je poletela privezao je za sto-
licu i uključio u najosetljivije sen-
zorske uređaje. Želeo je da sazna
šta se to u njoj zbiva. Iako je ver-
ovao da ne postoji nikakva opas-
nost po putnike na brodu, ipak je
čvrsto zatvorio vrata svoga malog
vrta. Opomena koju je izrekao Žan
Pol ipak je imala uticaja na njega.

14

Događaj sa biljkom koja leti uzbu-
dio je sve putnike. Iako im je u po-
četku sve izgledalo komično, oni su
polako počeli da shvataju ozbilj-
nost situacije. Čak i sam Lafkadio,
koji je u svojim eksperimentima sa
biljkama daleko napredovao, osetio
je pomalo neku jezu. Jer, bio je to
suviše nagao napredak za jednu
biljku, koja uostalom nije bila ni
namenjena letu. Sile koje su uticale
na njegov brod bile su moćnije ne
samo po obimu energije kojom su
raspolagale već i po delikatnosti s
kojom su nogle da utiču na život.
Na svu sreću nikakvog uticaja na
svest putnika nije bilo.

Dok su vodili razgovor o doga-
đaju posmatrali su na monitoru sta-
klenu baštu gde je bilje stajalo pore-
đano po policama i kontejnerima.
U bašti je vladao apsolutni mir. Ni-
šta se nije pomeralo, čak i rezultati

koje su davali senzori, privezani za pojedine primerke, pokazivali su da se fiziološki procesi normalno odvijaju.

Ali slika na ekranu odjednom poče da nestaje i zameni je neka plava svetlost. Istog časa, i celu salu ispuni plava svetlost što je dolazila sa velikog videa i svih ostalih kontrolnih monitora.

– Šta se događa? – upita neko.

Računar, kao da je čekao to pitanje, odgovori:

– Ništa se ne događa, sve je ispravno, ali ja ne mogu da kontrolišem ni jednu vezu u brodu. Sve znam i pratim, ali nemam mogućnosti da protumačim. Sve je van mog iskustva. I mogu da vas obavestim, komandante, da je Poluks krenuo dole. Neka sila nas spušta.

– Koliko je snaga te sile i čime vuče?

– Ne znam, komandante, ali znam da ono čime nas privlači nije ni jedna od poznatih sila, možda samo malo nalik na gravitaciju. – Onda ću te ja isključiti i preuzeti brod ručno – reče Mark.

– Na žalost, komandante, mislim da me ne možete isključiti – odgovori računar.

Mark otkuca na tabli pred sobom program za isključivanje računara, ali to mu nije uspeo. Ni jedan od tri programa kojima se računar isključivao i stavljao u stanje potpune pasivnosti nije funkcionisao, a to je značilo da se brod ne može prebaciti na ručne komande. To se kosilo sa svim pravilima i konstrukcijom broda.

– Ne ide – reče Mark. Šta osećaš?

– Neku vrstu apsolutne nemoći – odgovori mašina. – Kao da polako obamirem.

– Razumem – reče Mark – u tebe je ubačena neka vrsta lakog naelektrisanja, kao da su te drogirali.

Znao je dobro da su u rukama nečeg čemu se ne mogu odupreti, a

za takvo stanje predviđeno je čekaње. Kad god bi se neki brod našao u sličnoj situaciji, pravila službe predviđala su pre svega opreznost, a onda smirenost, jer to je bio najbolji način da se pronade rešenje i izlaz iz situacije, a i da se mirno prihvati smrt koja je mogla da dođe. Sličnu situaciju imao je njegov otac Petrus Veliki u vreme rata sa Andromedu 17, kad se izvukao iz ovakve mat-pozicije. Mark je naslućivao da se ovde radi ne o pretnjama, pokazivanju moći ili iskušavanju od strane protivnika, već jednostavno o pripremi za nešto što treba da usledi. S toga reče:

– Gospodo, proglašavam stanje velike pauze!

Svi putnici u svemiru znali su da sada mogu da rade šta žele, da su oslobođeni svih obaveza. Mark se radovao što se na licima njegovih saputnika ne primećuje nikakva promena, verovao je da je to zato što je unutrašnjost broda ispunjena blagotvornim psiho-poljem, koje održava njihovu psihološku kondiciju u stanju stabilnosti.

Dok su se spremali da se povuku u svoje kabine na spavanje, sve ih trže uzvik starog kockara. On kao da nije primećivao ono o čemu se raspravljalo. Naprotiv, nalazio se u stanju posebnog oduševljavanja, jer sa pet karata uspeo je da zatvori sve strane Sunčevog kvadranta u idealnom sistemu brojeva 77, a u ruci mu je bio veliki džoker kojim je mogao da zatvori kvadrant i okonča igru, ako želi. Međutim, Gustav je bio igrač visokog stila. On nikada ne bi završavao igru nekom kartom koja bi bila zamena; želeo je da to bude samo Sunce. Igra bi tada dostigla svoj savršeni oblik.

Mark je to dobro znao i reče:

– Mislim da treba da odspavaš. U snu će ti se otkriti karta.

Gustav ga pogleda umornim pogledom i reče:

– Ipak, želim da ih promešam i

napravim malu zvezdu. Mislim da će tako biti najbolje.

– Kako ti hoćeš – doda Mark, – ali preporučujem ti da odeš i odspavaš. Sad imamo dosta vremena.

Gustav uze karte u ruke i za nekoliko sekundi na stolu je već stajala mala zvezda, iz koje je trebalo da izvuče rešenje svoje velike igre. Otišao je da spava ubeđen da će posle sna i ova igra biti okončana.

U sali su ostala samo trojica – Mark, Žan Pol i mladi kaluđer, koji nije dizao oči sa svoje knjige i čitao je blago mičući usnama.

– Koliko je vremena prošlo otako smo u ovoj situaciji? – upita Mark.

Žan Pol baci pogled na hronometar i tek tada shvati da on ne radi. Oni onda pregledaše sve hronometre. Nijedan nije radio. Vreme na brodu je bilo stalo.

– Šta se desilo sa vremenom? – upita Mark. – Ne znam, komandante, ja više nemam nikakav osećaj za vreme. Vreme je nestalo iz svih mojih uređaja. Ne znam da li uopšte protiče ili je stalo. To mi se prvi put desilo. I još nešto komandante, – doda računar. – Na brodu više nema energije.

– Kako nema? – uzviknu Mark i počeo da proverava uređaje.

Brod je bio potpuno ispražnjen. Nigde nije bilo ni čestice energije. Bio je prazan kao neka maketa. Mark se još više užasnu kad otkri da u kontejnerima nema ni antimaterije. Veliki Poluks bio je za njega sada nalik velikom limenom mrtvačkom kovčegu koji pluta na domak Sunca, gde će verovatno uskoro nestati, ako ga pre toga ne razdrobi nepoznata sila.

– Ali, kako još postojimo? – šapnu on, više za sebe.

– Komandante, – reče računar – mi energiju primamo odnekud spolja, ona pritiče iz prazne vasiona onoliko koliko je potrebno da još postojimo.

– Dobri duhovi brinu za nas, – reče Žan Pol smešeći se.

– Šta je tu smešno, stojimo bespomoćni u ovom mrtvačkom kovčegu i čekamo samo da nas pokopaju ili spale, a ti se smešiš. Kao da to i očekuješ, stegnutih zuba prosikta Mark pokušavajući da iz mrtvih uređaja broda dobije nešto drugo sem hladnog glasa računara koji ništa nije ni sam mogao da kaže.

– Naravno, da sam ovo očekivao – odgovori Žan Pol istim osmehom, – za mene ovo nije ništa novo. Ovo isto ja sam već doživeo. Naši prijatelji izgleda ne vole da vidimo šta se događa. Videćemo samo ono što nam oni odrede.

– Da li opet lice onog starinskog boga? – upita Mark.

– Nije obavezno, da bismo mi poludeli treba možda nešto jače.

Stajali su nepomični pred videom koji je bio ispunjen plavom bojom nekog južnog neba i Marku se činilo kao da će uskoro ugledati neki oblak ili pticu koja će preleteti. Ali ova praznina plavog bila je već onespokojavajuća.

– Bar da znamo koliko je vremena proteklo; mogli su bar to da nam ostave.

Mladi kaluđer im tada pride i zagleda se u brojne aparate koji su bili mrtvi ne pokazujući ništa od svog šarenila kojim su blistali dok su bili pod punim naponom energije. On tada izvadi iz džepa svoje mantije sat, stari mehanički sat i počeo da ga navija.

– Šta je to? – upita Mark.

– Časovnik – reče mladić.

– Kakav časovnik?

– Od srebra. Dobio sam ga od jednog starog kaluđera koga sam služio dok je umirao. Ovaj časovnik je već pedeset generacija u našem manastiru.

– Da vidim – reče Mark.

Mladić otkači časovnik sa dugog lanca i pruži ga Marku. On ga prisloni na uho i sa zadovoljstvom počeo da osluškuje njegovo kucanje, a za-

tim se zagleda u sekundaru koja je strpljivo obilazila jedan mali krug. Bio je to za njega pravo čudo. Ovakve spravice mogu se naći samo u muzejima i starim albumima.

— Kako to da on još radi? — upita Žan Pol.

— On je mehanička sprava. Njemu nikakva sila ne može oduzeti energiju. U tome je njegova prednost nad svim našim čudima. Ima li na vašoj planeti još ovakvih sprava? — upita Mark.

— Da — odgovori mladić — mi se uglavnom služimo mehaničkim spravama. Jedino se komunikacije sa drugim svetovima obavljaju novim uređajima. Među našim naseljima i zdanjima komunicira se preko glasnika i pisama.

— A kada je nešto hitno? — upita Žan Pol.

— Kod nas nema ničeg hitnog. Ne sećam se da je ikad tako nečeg bilo. Uvek je bilo vremena da se stigne.

— Vi ste srećni ljudi — reče Žan Pol. — U vremenu kad se putuje tri puta brže od svetlosti i kada je već i to presporo, vi pešačite. Vi još imate vremena. Vi ste zaista srećni ljudi.

— Ne znam, — reče mladić skrušeno — ne znam. Možda smo srećni.

Mark htjede da mu vrati sat, ali mladić reče:

— Zadržite ga, komandante, sve dok vam bude potreban. Samo, treba ga navijati svakoga dana. To je sada jedina sprava koja nam može pokazati da vreme protiče.

— Da, ova sprava pokazuje da vreme protiče, ali to je vreme vašeg Atosa, a ne vreme u blizini Sunca. Ovde je, dragi moj, vreme stalo i ova sprava ništa ne može reći o vremenu u kome se nalazimo sa svojim brodom. Ipak, zadržaću ga — da bismo mogli znati kad je vreme obedima.

Mladić se bez reči nakloni, vrati se u svoj ugao i nastavi da čita. Pre toga prođe pored stola na kome je

Gustav bio pred zvršnim potezom Sunčevog kvadranta. Stajao je neko vreme zagledan u to smešno šarenilo, koje nije razumeo ili tek pomalo počeo da naslućuje draži igre i opet ga nešto primora da pruži ruku, podigne jednu kartu, i okrene je prema sebi, ono što ugleda paralisa ga potpuno, jer bila je to slika koju je već video na ovom brodu, i to na komandantovom čitaču psihosenzorskih traka — bilo je to lice boga koje izrasta iz Sunca. Sa strahom i nedoumicom on vrati kartu na njeno mesto.

Ali kada je seo u svoj ugao više nije mogao da čita. Pitao se da li je istina to što je video, da li zaista postoji takva karta ili i njega kušaju neke sile. Zar je moguće da je lice boga urezano u tkivo Sunca isto kao i lice boga na kartama starog igrača. Da li je Sunčev kvadrant deo velike igre Galaktička staza ili jedan dugi teški put u ludnicu. Da li se bog igra sa Suncem, sa ovim ljudima ili se šegači sa samim sobom. Nedoumica i strah obuzeše mladog iskušenika i on očita molitvu za spas svoje duše, ali zaboravi da se prekrsti. Da se toga setio, pomislio bi da je sve ovo što ih je obuzelo đavolje delo. On nije mogao da pretpostavi da sem boga i đavola mogu postojati i druge sile koje se interesuju za čovečiju dušu i čovečje telo.

15

Mark je već dugo posmatrao malu skazaljku kako opisuje krugove po brojčaniku srebrnog sata. Svaki njen pokret bio je povezan sa jednim otkucajem i malim ehom otkucaja koji su izlazili iz srebrne kutije u čiji je poklopac bio urezan neki religiozni motiv. Komandant se pitao koliko će još puta ova skazaljka opisati krug dok stvarno nešto ne počne da se događa oko njih. Neće li se desiti da možda na kraju

ostane ona sama da kruži i otkucava to zamišljeno vreme sve dok ne iscrpi ono malo energije iz zategnute opruge, kad će oni biti možda mrtvi. I nije shvatio da polako u sebi izgovara brojke, jednu po jednu sinhronizujući tako svoj unutrašnji ritam sa ritmom skazaljke. Osećao je, međutim, sve veći mir, kao u vremenima kad se bavio duhovnim vežbama koje mu je propisao njegov otac i dok se pripremao za teške trenutke prodora u kovitlace Hiper-svemira. Ali nije, u stvari, shvatio da tone u san.

Komandna sala bila je prazna, jer su svi putnici otišli i opružili se u svojim posteljama. Znali su da će ono što očekuju doći svejedno spavaju li ili ga očekuju. U svakom slučaju, biće to jedna od raskrsnica njihovih života. Komandna sala bila je osvetljena metalno plavo, jer se plava boja sa mnogih monitora razlivala po zidovima. Plavo svetlo se polako menjalo ka standardnom zelenom, raznobojne svetiljke i kontrole na komandnom stolu oživele su, na velikom videu celu sliku pokrivao je Ikarus 107. U pozadini velike stanice, koja se sasvim sporo okretala oko svoje ose, nije se videlo ništa. Bio je to jedan potpuno nedefinisan prostor u kome je vladao neki sklad i mir. Tamo kao da nije bilo svetlosti, a kao da je sav bio ispleten od neke tanke svetlosne prede.

Računar je već deset minuta budio Marka, ali nije u tome uspevao. Njegov san bio je dubok. Nije bilo mnogo vremena za čekanje i računar se odlučio da dodirne Markov centar za san. Ušao je polako u njega i počeo da mu prekida tok snova i da ga uvodi u realnost.

Mark se budio pod uticajem svoje mašine, i to ne samo, odmoran već i psihološki pripremljen za ono što ga očekuje. Kad je otvorio oči, video je ono što bi možda trebalo da ga iznenadi ali on je prihvatio sve to kao realnost koju je očekivao.

On odmah vide promenu koja je nastala.

Obavi ručnu kontrolu slike i ustanovi da sve funkcioniše po propisima.

– Koliko smo daleko?

– Od Ikarusa dvadeset pet kilometara, od zone praznine i velikog polja samo sedam hiljada.

– Probudi ostale – naredi Mark – mislim da će uskoro sve početi. Bolje je da svi to dočekaju otvorenih očiju.

Mark je osmatrao napušteni Ikarus, koji izgleda nije bio ničim oštećen. On ipak pošalje malo jato video-sondi koje je za nekoliko minuta desetak puta obišlo Ikarus. Slika koju su poslale sonde prikazivala je sjajni veliki satelit u savršenom stanju, kao da je bio prevučen nekom srebrnastom emulzijom a ne obojen plavom bojom karakterističnom za stanice Ujedinjenih svetova.

– Savršeno izgleda, – reče Žan Pol koji je već stigao. – Kao da ga je neko konzervirao. – Mislim da je stanica još ispravna.

– Da – reče Mark – kao da je oko nje postavljeno neko zaštitno polje.

Obojica su posmatrali slike koje su emitovale sonde, a onda Žan Pol reče:

– Odlično, prebacićeš me tamo.

Mark je to očekivao. Od samog početka znao je da će Žan Pol hteti da se vrati na stanicu i da on zato ima neke razloge koje ne želi da saopšti.

Mark, ne pogledavši ga, odgovori:

– Misliš li da bi to imalo smisla? I nije te strah?

– Ne vidim zašto. Stanica je, izgleda, u savršenom stanju. Trebalo bi samo proveriti da li je sa njenim računarom sve u redu.

– Hajde, stari, pozovi onog tvog prijatelja tamo – reče Mark računaru.

Za nepun minut već su imali izveštaj.

– Sve normalno funkcioniše, ali on je nem, izgleda da su mu oštećeni centri za audio-komunikacije.

– On nikad nije ni mogao da govori – reče Žan Pol. – A kakvo je stanje kiseonika?

– Kiseonika u prostorijama nema, ali ga ima u bocama.

– Sjajno, – uzviknu Žan Pol. – Kako ćeš me prebaciti donde?

– Toliko ti je stalo, da vidiš tu svoju olupinu. Sta si tamo zaboravio. Neku staru curu? – upita Mark.

– Tako nešto – reče Žan Pol. – Nećeš verovati: jednu staru lulu od višnjevog drveta, iako to izgleda glupo.

– Ne manje glupo od cele ove misije... Ako ne lažeš. U svakom slučaju, prebacićemo te, ali ćeš morati da obučeš skafander, jer tamo nema vazduha... U redu?

Mark nije želeo da doda još i ono što mu se neprekidno vrtelo na jeziku, već je na najveće čudo svih prisutnih koji su se već okupili oko njih odveo Žan Pola do velike brodske garderobe, odabrao mu najbolji skafander i pomogao mu da se obuče. Zatim ga je odveo do palube gde je stajao Bel-Ami i ubacio ga unutra.

– Stari moj – reče mu nema pozdravljanja; čekam te još danas na zad.

– Okej – odgovori Žan Pol.

Sa komandnog pulta Mark otpoče odbrojavanje i lansira svoj mali brod. Poluksov računar upravljao je celom operacijom koja nije trajala više od dvadeset minuta, koliko je trebalo da se kosmolog nađe u Ikarusu.

Posle jednog minuta, on se već javio.

– Kako je stari? – upita Mark – je li tu tvoja stara lula?

– Da, evo vidim je.

– I sad možemo povući Bel-Ami. Zar ne?

Nastade kratka pauza, a onda kosmolog reče:

– Znači, znao si?

– Da – reče Mark – znao sam da želiš da se vratiš. Tvoji razlozi sigurno su bili jaki, zar ne? Jednoga dana ko zna gde, ispričaćeš mi tu priču.

– Svakako, stari moj – reče Žan Pol.

Ostali koji su stajali okolo, tek tada shvatiše da ih je Žan Pol napustio i da se neće vratiti dok se sve samo od sebe ne rasplete.

– Zašto si ga pustio? – upita Lafkadio.

– Kakva sam prava imao da ga ne pustim. Uostalom, on je i pošao sa nama da se vrati tamo, jer odande nije otišao svojom voljom. Ima on sigurno snažne razloge da se vrati na Ikarus, pa čak i po cenu da tamo nestane. Neki drugi Žan Pol već je u pripremi i ne bi me čudilo, kad se vratimo, da naidemo na njega. On je besmrtan.

– Ovo su suviše ozbiljne stvari za jedno starog lopova kao što sam ja, reče Gustav – ja se moram vratiti svojoj igri. Tamo me čeka karta odluke, potez naše zajedničke sudbine. Hoćete li i vi sa mnom, dobri mladiću?

Na najveće zaprepašćenje svih Flodor pođe sa njim i sede za sto.

– Tako i treba, lepi moj, reče Gustav i zagleda se u karte. Sa male zvezde trebalo je izabrati kartu kojom će se okončati ovaj deo staze. Mladi kaluđer je zato i došao da vidi hoće li kockar imati sreću ili moć intuicije da odabere kartu koju treba. On, Flodor, koji nikad u životu nije dodirnuo kartu sem dva puta kada je jednom usmerio igru i drugi put video gde se nalazi prava karta, shvatio je to kao iskušenje neba. Zarekao se, ako Gustav izabere pravu kartu, da to znači kako su na njegovoj strani svi bogovi i sve sile: Gustav je čovek kome se treba prikloniti, stari otac Zosima oštaće bez svoga učenika.

Ikar je još stajao na velikom videu i pokrivao ceo vidik, Mark ga

prebaci na kontrolni monitor a veliki video tada ispuni slike čudnog prostora koji je štitio Ikarusa i Poluksa od Sunca. Tamo iza bilo je Sunce sa svim svojim vatrama i plazmom ali do njega se odavno ne može dopreti niti od njega može i jedan zrak da stigne do Poluksa. Svojim senzorima Mark ispita ceo prostor, od miliona kilometara te jednoličnosti i neprobojnog štita koji je zatvarao ogroman prostor u svim pravcima a možda će se uskoro i zatvoriti oko broda i smrviti ga svojim silama.

Ponovo Mark pokuša da dodirne tu veliku zavesu, ali svi signali koji su pošli sa Poluksa nestadoše u daljini. Desetak malih son-di ode i zaustavi se na samoj ivici tog omedenog prostora. Veze sa Zemljom isto tako bile su prekinute. Već čitav sat računar nije uspevao ni sa jednom zvezdom da uspostavi radio-kontakt. Bili su, znači, potpuno izolovani i ostalo im je još samo da čekaju.

Očekujući da se nešto dogodi, putnici u Poluksu začutaše zaneti u svoje misli, čak je i Mark digao ruke od svakog daljeg istraživanja: stavio je slušalice na uši i posvetio se svojim Brandenburškim koncertima.

Ono malo buke u sali dolazilo je od Gustava, koji je u nervozi ispijao čašu za čašom Kamene kapi i razgovarao sam sa sobom i mladim iskušenikom, neprekidno odlazeći trenutak odluke.

Mladi kaluđer je međutim naslonjen na fotelju kraj svog novog prijatelja čekao taj čas odluke koja je na neki način bila i odluka za njega, a pogled je usmerio prema velikom zidu iznad komandnog pulta. Znao je da će sve početi tamo.

I činilo mu se kao da se kroz to ništavilo polako probija neka svetlost. Jednoličnost koja je već davnima vladala počela je da se menja. On je osećao da će se konačno onaj dugoočekivani lik ipak pojaviti i da će on ugledati svetlost boga.

Bilo mu je jasno da ne samo što naslućuje i očekuje već i da to vidi. Velika neprozirna bezlična zavesa počinjala je da se cepa i kroz nju se probijala Sunčeva svetlost. Prednjim se jasno video Sunčev severni pol iz koga je izrastalo ogromno vatrama obliveno lice. Tu ogromnu, stotinama kilometara veliku glavu, oblivale su žute, crvene i plave vatre i opet sve pretvarale u belu svetlost. Osećao je potrebu da klekne i počne da se moli, ali ga je u isto vreme nešto držalo prikovanog za stolicu. On se okrete po sali i vide da to niko ne primećuje.

— Komandant Silard! — viknu.

Tek tada primeti da je Mark već ustao i stoji nasuprot ogromnoj krvavo plavoj glavi koja se izdiže iz Sunca. Kroz audio stiže glas Žan Pola:

— Mark, gledaš li ovo?

— Da — prošaputa Mark. — Od ovoga se može poludeti ili postati besmrtn.

Oko njega su se već svi bili okupili, gledajući u magičnu sliku. Osećalo se da ih nije obuzeo strah već divljenje, neka vrsta ushićenja i očaranosti. Bilo je očigledno da neće poludeti.

— Šta je to? — upita Lafkadio.

— Bog! reče mladi iskušenik.

— Ne, dečko, — reče Mark odlučno — to nam Sunce pokazuje svoje pravo lice. Ko zna koliko puta ga je već pokazalo našim precima.

Od stola za kartanje stiže uzvik:

— Gotovo je, gospodo moja. Sunčev kvadrant je zatvoren. Uspeo sam.

Gustav podiže kartu sa likom Sunca da je pokaže svojim prijateljima i istog trena na ekranu ugleda istu sliku koja je dolazila sa samog Sunca. To je učinilo da je zanemeeo, jer se tog časa u njemu pokrenuo ceo mehanizam zaključavanja i naravno od njegove svesti se napravi haos. Mogao je da kaže samo:

— Ti boga!

Šok je za njega bio toliko veliki da se opterećen tom slikom, uzbuđenjem i velikom količinom pića koju je popio, sruši u san.

– Komandante, Poluks je primio naredbu da krene – javi računar.

– Od koga?

– Ne znam, komandante, ali već smo krenuli dole.

– Zaustavi! – viknu Mark, ali to se očigledno nije moglo. Videlo se kako kraj njih promiče Ikarus, a oni nezadrživo jure dole, ka Suncu. Sa Ikarusa su se čuli pozivi, ali Poluks je nezadrživo tonuo ka velikoj svetlosti koja je isto tako jurila prema njemu.

Ikarus se više nije mogao videti ni na jednom monitoru niti čuti, a Poluks je već bio na domaku velike zavesa. I tada zaista ugledaše nešto kao zavesu, kao tkanje od svetlosti ili sila koja se materijalizuju. Pod udarom Poluksovog kljuna zavesa poče da se povlači, cepa ili nestaje kao da je nije ni bilo. Videlo se samo kako se od Sunca odvaja velika lopta neobičnog ljudskog lica i, vukući za sobom poput komete dugi rep, kreće ka njima.

Činilo im se da će ih smožditi, razbiti u komade i dezintegrisati svojim neobičnim osmehom na vatrenom licu. Onda se odjednom velika zavesa pred Poluksom otvori i brod nekud propade. Ni na jednom monitoru nije više bilo komete, niti Sunca, čak nikakve svetlosti. Brod je stajao.

Mark proverio sve senzore i videokamere, ali niodkuda nije dolazila nijedna jedina slika. Ovde je vasiona bila sasvim drugačija, skoro prazna. Šum vasiona bio je drugačiji, nije pripadao ni jednoj grupi poznatih šumova, a boja je naginjala ka ljubicastoj iako je imala drugačiju talasnu dužinu. Nigde ni jednog sazvežđa niti ijedne zvezde.

– Znam, prošli smo kroz vrata paralela – reče Mark. – To je Žan. Poi voleo da naziva ljubicastom

jamom. Kraj sveta. Sta ti kažeš, dečko?

– Komandante, u ovom svetu nismo nikada bili. Vi i sami znate da nismo nikad prolazili kroz vrata paralela, već smo u druge paralele prodirali skokom ili trostrukim ubrzanjem. Ovo je nešto drugo, ovamo nas je neko uveo.

– Ko?

– Znam. Vrata kroz koja smo prošli bila su izgrađena od sedamnaest sila, to sam uspeo da utvrdim.

– Naši stari prijatelji, dakle.

– Najverovatnije oni – reče računar – najverovatnije oni. Samo moramo čekati da se pojave.

Brod je sada normalno funkcionisao. Svi njegovi kontrolni uređaji proradili su i izgledalo je kao da se izgubljeni život vratio u džinovsku letilicu. Reaktori broda ponovo su bili ispunjeni energijom kao na samom početku leta. Nije bilo vremena za čuđenje. Mark je to znao i tiho postavio pitanje računaru:

– Možeš li da odrediš gde smo?

– Ne, komandante: znam samo da smo ušli ovamo negde u blizini Sunca, ali sad smo možda daleko nekoliko miliona parseka ili samo nekoliko milimetara, u ko zna kojoj paraleli i kojem vremenu.

– Mnogo si mi pomogao – reče Mark.

– U ovakvom svetu nismo nikad bili. Čak ne verujem da je ovo uopšte neki svet. Čini mi se da nema nigde ničega.

– Ja mislim da znam gde smo – reče jedan blizanac.

Mark ga pogleda iznenađen.

– Mi smo prošli u praznu paralelu.

Mark se osmehnu.

– Kao svaki dobar pisac, ti radiš u korist knjige koju još nisi završio... Ali, ne zaboravi, ova paralela više nije prazna: mi smo u njoj.

– Da, mi smo u njoj – reče drugi mladić; – znači da u njoj počinje život. Svaka čestica koju ispusti naš

brod biće dovoljna da pokrene život u ovoj paraleli.

Na monitorima je vladala apsolutna tama koja je zbog svoje užasne dubine naginjala ka ljubičastom.

– Prijatelji, braćo, mi smo grešnici koji su stigli u pakao! – glasom pokojnika reče mladi kaluđer.

– Mi smo već mrtvi za naš svet.

– Mladiću, vi se varate – doda Mark. – Mi smo živi, samo smo stigli tamo gde niko pre nas nije bio. To nije prvi put da se desi ljudima.

– Ne, komandante – reče tužno mladić – nas je bog satro jer smo hteli da iskušamo njegovu moć i dodirnemo njegovo lice. Ovo je pakao iz koga nećemo izaći.

Niko nije primetio da se pre nekoliko minuta probudio stari kockar koji je već potpuno trezan slušao njihove razgovore. Sad je on osetio potrebu da interveniše:

– Flodore, dečko moj. Ne bi bilo loše da malo odspavaš ili da popiješ nešto i da smiriš živce. Pusti starog dobrog Silarda da nas izvuče iz neprilike u koju nas je uveo. On se u te stvari dobro razume. Budi siguran. Inače, već odavno ne bi bio živ.

Flodor ga je gledao ne znajući šta da mu odgovori; Gustav je već pomalo postao njegov idol, a i sam se zarekao da će mu se pridružiti ako završi igru kako bi samo bogovi učinili.

– Ovo su ozbiljne stvari, mali moj, ako hoćeš baš da pomogneš doći da nastavimo našu igru. Osećam veliko nadahnuće. Izmislićemo novu igru. I znaš kako ćemo je nazvati. Pazi nas dvojica... »Izlaz iz paralele«... Da, da, sine moj. Izlaz iz paralele. Ceo svet će govoriti: tu igru su u čast komandanta Silarda izmislili Gustav kockar i Flodor isposnik.

Mladić je gledao u Gustava prvo sa strahopoštovanjem, a onda u njegovim očima zaiskri suza. Bila je to suza sina koji je pronašao oca. On pride, i sede za sto i prihvati karte

koje mu je stari dao da ih promeša, a Gustav se okrete Marku i viknu:

– Stari, polazimo. Mislim da bi i ti trebalo da pokreneš ovu šklopociju!

– U pravu si!

Brod se pokrenuo i poleteo kroz prazni kontinuum koji se nije mogao definisati, jer u njemu nije bilo ničega. Brzina kojom je leteo Poluks važila je samo za uslove poznatog sveta, ona je možda ovde bila hiljadu puta veća ili milijardu puta manja. To nisu mogli znati. Kao što nisu mogli odrediti da li je ova paralela beskrajno velika ili aposlutno mala. U opštoj tami nisu mogli ni sa čim da upoređuju. Ostalo im je samo da se predaju silama ovog sveta i da lete.

16

Već pet dana Poluks je putovao kroz apsolutnu tamu, iako je s vremena na vreme bležio i neke daleke ljubičaste odbleske. Ali senzori broda nisu otkrili ništa sem linija gravitacionih sila po kojima je Poluks odredio svoj pravac leta. Mark je verovao da ga to mora nekud odvesti. Dosadašnje iskustvo govorilo je da tamo kuda privlači sila gravitacije nešto postoji – makar samo i jedno zrnce peska.

Moral putnika na brodu nije ni malo popustio. Svi su se i dalje bavili svojim svakodnevnim poslovima. Blizanci su uspeali da dođu do novih ideja za svoju raspravu o prodoru u paralelu koja nema ničega i njihova knjiga je sve manje pripadala čistoj kosmologiji i matematici, a sve više nekoj vrsti matematičke mistike. Oni su to nazvali »pitagorejski novi stil«.

U Lafkadijevoj bašti više nije bilo velikih čuda. Ona biljka više nije letela, ali su zato mnoge počele naglo da mutiraju. Psihosenzori postavljeni u bašti otkrili su pojačano polje njihovog međusobnog dejstva.

Biljke su započele, između sebe da intimno komuniciraju – kao da su vodile neki veliki razgovor. Polako, izgrađivale su neko neobično psihopolje oko sebe. Lafkadio koji je inače bio najveći stručnjak za jezike biljaka, apsolutno ništa nije razumeo. U duši je osećao neku zebnju, ali plašio se da je saopšti. Verovao je da će mu se smejati.

Naravno, Mark je neprekidno sedeo za komandnim stolom, a učestvovao je celim svojim bićem u letu i s vremena na vreme mislio na Žan Pola koji je ostao negde na domaku Sunca i možda već nestao u njegovom žarkom zagrljaju.

A stari kockar je uz pomoć svog mladog prijatelja već uveliko radio na novoj varijanti svoje omiljene igre. Izlaz iz paralele zamislio je to tako što će se karte vaditi naizmenično iz gornjeg i donjeg sloja špila i ređaće se paralelno odozgo naniže, tako što će se s leve strane postavljati simboli planeta a u desne simboli zvezda i sazvežđa. Sve karte koje igrač ne upotrebi za izgradnju pralela stavljace se na sredinu. Ukupna vrednost u trenutku kompletiranja paralela ne sme da bude veća od 1.000.000, niti manja od 750.000 parseka. Naravno, tu su bila samo osnovna načela, koja je Gustav postavio u prvih nekoliko dana. Izradi figura i finesa morace da posveti još mnogo vremena. Verovao je da mu u tome može pomoći njegov mladi prijatelj.

Mladi momak je pored učešća u sastavljanju igre počeo da pronalazi nove zabave. Ostavio je svoju malu u svilu povezanu knjigu i prihvatio se plako nekoliko teških video-igara koje mu je Mark pokazao. Cesto je stajao pred monitorima i gledao prazninu kroz koju su leteli i polako shvatao da je propalo sve ono što su u njega od detinjstva ugrađivali. Ova apsolutna tama, bez ikakvog znaka života, pa i smrti, pokolebala je njegovu veru.

Više od toga, učinio je to stari kockar.

Vrhunac svega bilo je to što je doživeo gledajući nekoliko starih komedija koje je Mark odneo iz svoje videoteke, među kojima je društvo posebno oduševila ona sa nazivom NEZAJAŽLJIVE LEPOTICE!

Možda je film za mladića, bio suviše drastičan, ali je on očigledno počeo drugačije da shvata svet. On je počeo da izlazi iz svoje paralele.

Ipak, iako su svi na izgled, bili duboko zauzeti svojim poslovima, Mark je znao da je to sve prividno, i da i među njima vlada napetost kao i među Lafkadijevim biljkama. Polje sila koje su stvarali njihovi mozgovi i nervi polako je raslo i pojačavalo napetost i Mark se pitao neće li i njihove svesti, pa čak možda i njihove ćelije, početi da mutiraju poput biljaka u staklenoj bašti.

Bili su svi za obedom i jeli u tišini, kada računar javi:

– Komandante, u sektoru 33-34 dobijamo sliku! Mark se diže, a za njim i skoro svi ostali i približiše se velikom videu, na kome se ipak u najavljenom sektoru nije ništa videlo.

– Daj nam sliku – reče Mark.

– Teško odgovori računar, – opet ničega nema, ali pokušaću da sve rekonstruišem.

I na videu uskoro počeo da se sred tame ocrtava neka velika, nešto svetlija mrlja, koja polako počeo da se širi, a zatim i da se razdvaja na delove. Sada se već jasno moglo videti da je to sedamnaest svetlih tačaka u prostoru, koje grade nešto nalik na elipsu.

– Imaš li koordinate? – upita Mark.

Iznad slike brzo se ispisaše brojke koje su pokazivale

udaljenost deset milijardi kilometara,

promer elipse dvadeset hiljada kilometara.

– Je li to ono što ja mislim? – upita Mark.

– Da, komandante, – odgovori računar – to su vrata paralela.

Kroz vrata paralela sada se samo moglo izaći u neki novi svet ili se vratiti kući, ali svi su dobro znali da se to neće desiti. Jednostavno, za to je suviše rano i ništa dosad nisu doživeli. Bilo bi onda uzaludno sve što im se već dogodilo.

– A nema provere – viknu Gustav, – odavde moramo da izađemo sami.

U jednoj rečenici on je formulisao ono što su svi osećali.

– Brod je stao, – bila je sledeća poruka računara.

Velika vrata paralela leljala su kao mutna slika na videu, kao neki san i nestvarnost i tada svi skoro kriknuše od uzbuđenja kad su ugledali kako se odnekud, iz daljine, vratima približava jedna velika zvezda. Znali su šta je to.

Kometa, nova zvezda, glava velikog gromovnika i stvaraoca sveta prodirala je kroz nestvarna vrata i ulazila u prazninu da se pridruži Poluksu. Letela je pravo prema brodu ali već su gledali i njen trag, što znači da se dizala nekud prema zamišljenom zenitu. Letela je osvetljavajući prostor oko sebe čitavih nekoliko milijardi kilometara i oni tada ugledaše ono što nikako nisu očekivali. Blještava živa svetlost nije nestajala u praznini, već je osvetljavala različita tela raspoređena u prostoru. Putnici ugledaše čitave sisteme i jata ogromnih glatkih kugli, paralopipeda, kocki i stena sačinjenih od neke kristalaste tvari koje je umnožavala sve i kako se mala zvezda penjala ka zenitu, toliko je rasla, svetlost, kao da je palila ovaj mrtvi svet. Bilo je to kao da se bude usnuli duhovi, jer se svetlost uhiljadustručavala obijajući se, prelamajući se u telima, i obnavljajući se u srcima neobičnih predmeta.

Marku se učini da svetlost počinje da povezuje svaki predmet je-

dan sa drugim i da oni sada postaju jedni drugih svesni. Kroz audio počeo da se javlja neobični radiošum, koji se svakog trena sve više pretvarao u muziku. Muzika je počela da se širi, da se razvija u melodiju, zatim u kontrapunkt, konačno u neobičnu fugu. Na računaru se polako ispisivala velika formula.

– Za nekoliko milijardi godina ovde će nastati život – reče Lafkadio.

– Ne, – reče jedan od blizanaca – mi upravo prisustvujemo rađanju života. Zar ne slušaš njegovo ubrzano rađanje i usavršavanje. Pogledaj taj život brojki, tu neobičnu formulu koju nam izlaže računar. Ovo je matematički oblik života.

Za jednog biologa to je izgledalo neshvatljivo, ali Lafkadio je bio dovoljno vičan čudnim putevima nauke da i ovo prihvati kao činjenicu.

– Prijatelji moji, – reče Mark – sad mi je jasno zašto smo prebačeni ovde. Trebalo je da vidimo rađanje jednog sveta. Sveta svetlosti, muzike i brojeva. Pogledajte dobro, možda gledamo u sopstvenu budućnost.

I da nije to rekao, svi bi osetili šta se pred njima nalazi. Stajali su opčinjeni pred velikim video-zidom koji je pokazivao svet što umnožava svetlost. Zvezda koje je sve zapalila izgubila se u tom beskrajnom i nisu više znali gde se nalazi. Možda se negde raspala i nestala u ogromnom prostoru.

Tada Mark proveri sve uređaje i utvrdi da temperaturni senzor već beleži porast temperature. Na traci se ocrtavala brojka 0,005 relvina, s tendencijom rasta. Za sekund, pred sobom je već imao i rezultat koji je govorio da će se za dva miliona godina sve ovo pretvoriti u užarenu loptu, a da će za dve godine temperatura biti iznad Celzijusove nule, i moći će da se razvija život. Znači, prevario se: ovako neće izgledati kraj – ovako izgleda početak. Ali

zaboravio je da to saopšti svojim saputnicima koji su još uživali u prizoru praćenom muzikom.

17

Deset dana Poluks je putovao kroz svetlost novog svemira, a svetlost je neprekidno rasla i postajala sve raznovrsnija i jača. Za razliku od svih paralele u kojima je dosad boravio čovek i o kojima su postojali podaci o ponašanju sila i kretanja čestica, o ovom svetu nigde nije bilo ni traga. Poluksovi senzori, iako napregnuti do maksimalnih granica, nisu uspevali ništa da zabeleže i Mark je znao, kada napuste ovaj svet, ako ga ikada napuste, nikakve podatke neće iz njega izneti. Samo ono što budu sami putnici zapamtili i poneli kao svoje iskustvo, jer ni traga od silne svetlosti koja je rasla i koja se multiplicirala kroz neobične objekte i već kretala kao neka živa masa, nije ostalo zabeleženo u memorijama brodskog računara.

Kometa rođena iz Sunčevog pola zapalila je ovaj beskrajni svet kristalnih objekata i svetlost koja se širila sve više je ličila na neki novi oblik života. Jedan od blizanaca koji je neprekidno stajao pred videom reče:

– Svojom svetlošću kometa je pokrenula život u ovoj paraleli i biće to jedinstveni život, sasvim drugačiji od svih nama poznatih. Možda tu nikad neće biti razuma i organskih potreba, trošenje energije i razmene materije, već će se stvarati samo muzika i svetlost će se neprekidno umnožavati.

Ovakva filozofiranja kojima su blizanci bili skloni, pomalo su već nervirala Lafkadija naviknutog da život vidi u njegovim isključivo organskim fenomenima, te reče:

– Sve kao u vašim sabranim delima!

Naravno, blizanci nisu mogli da otrpe ovakvu upadnicu te započeše raspravu koju su kao prave cepidlake, bili u stanju da vode do beskrajja. Za to vreme Gustav i Flodor su već duboko zašli u svoju igru, polako je usavršavajući. Jedva da su i spavali, bili su u nekom zanosu istražujući nove figure i ispitujući puteve kojima su se mogli kretati redovi i zbirovi karata. U stvari, iznalazili su praktične mogućnosti za igru koja bi trebalo da im jednoga dana donese bogatstvo.

Stari kockar bio je zadovoljan napredovanjem mladića i neprekidno ga je hvalio:

– Ti, momče, vidim da ćeš svoju dušu uskoro prodati đavolu kao što si je bio nedavno iznajmio bogu. Imaš ti stila, uvek ideš na pravu kartu i kod pravih majstora učiš zanat, i to uvek kod boljih.

Mladić je stvarno napredovao u igranju Galaktičke staze, već je pokazivao brzo i briljantno računanje, čak je izvršio i sjajna skraćivanja igre, izbacujući neke male vrednosti karata, uvećavajući ih džokerima, koji su se inače koristili samo u završnoj fazi igre, kad je trebalo na brzinu osvojiti pobedu. Flodor je dokazivao da ključne poteze treba učiniti odmah u početku, napraviti »veliki korak« i tako izmaći na putu u »svemir« ka kvazarima, kako se zvao pravi kraj igre. Kada igra napravi veliki korak, on ima vremena da kasnije duže priprema pravi udarac. Bilo je to nešto sasvim novo što je znatno racionalizovalo igru, ali ju je činilo i riskantnijom.

Majli ga je s divljenjem gledao. Video je u njemu svoga naslednika za kojim je odavno tragao. Bio je to njegov sin, koga nikad nije imao. Flodor je već savršeno igrao i nekoliko klasičnih igara, kao što su remi, bridž, i s oduševljenjem i zanosom blefirao je u starinskoj igri poker, koju su odavno prestali da igraju, zapravo još od vremena kad

su svi igrači savladali telepatsku tehniku. Poker je u stvari, zaboravljen, pa iako su već postojale karte sa energetsom zaštitom i kockari igrali pod zaštitnim poljem, poker nije obnovljen. Gustav Majli je sada želeo da mu vrati život, pripremajući svoga učenika za igru. Naslućivao je koliko će ova jednostavna igra pradedova uskoro zapaliti galaksiju, kad je oni budu ponovo lansirali.

Jedini je Mark stajao pred svojim uredajima i s računarom koji se trudio sasvim bezuspešno istraživao neobični kontinuum ne naslućujući mu ni veličinu, ni osobine i snagu. Okruživali su ga sa svih strana i dalje neobični objekti kroz koje je prolazila svetlost. Svakoga sata Mark je slao male sonde u pravcu tih objekata, ali mu one nisu donosile ništa sem slika tih iluzija ili potpune praznine. Desetina sondi nestala je u beskraju još neko vreme šaljući signal koji je na kraju ipak prestao. Linija gravitacionih sila kojom se brod kretao vodila ga je ka nekom cilju, negde tamo na sto ili milijardu parseka daleko, iako se sve moglo završiti već posle jedne sekunde. Signali koji je salo nisu se vraćali, a bio je siguran da nisu nikad ni stizali. Svi pokušaji da pošalje interparalelni signal i uspostavi kontakt sa drugim brodovima i svetovima nisu uspevali. Nalazio se u čauri koju su izgradile neke nedokučive sile. A ta čaura bila je beskrajna kao i svaki od poznatih svemira.

Znao je da bi ovo bio svet u kome bi se njegov otac Petrus Veliki Silard savršeno snašao. On bi ga ne samo definisao već bi uspeo i u potpunosti da ga savlada. On je kao niko imao metod za zagonetke.

Opčinjen slikom ovog sveta, Mark je već počeo da se zamara, zato ostavi sve i prepusti brod inerciji, jer ga i tako niko drugi nije mogao bolje voditi, i ode da se ispava. Prvo se baci u hranljivu vodu bazena, zatim ispi nekoliko

jakih pića i pobeže na sasvim drugi kraj broda udaljen čitav kilometar od komandne kabine i zavuče se u malu ugodnu sobu, gde je voleo da spava kad je premoren od svega. Isključio je sve veze sa računarom, sem onu za buđenje, i bacio se na krevet. Dugo mu je pred očima bila slika džinovskog kaleidoskopa kroz koji su leteli. Pitao se da možda nije ovaj svemir samo nečija igračka u koju su oni uleteli i sad kao neka mušica lutaju okolo.

Niko nije primetio njegov odlazak, a niko se više nije ni bavio sudbinom broda; nadali su se da će sve ići kako je išlo, po nekom ludom zakonu ovog sveta. Čak su se svi i vratili u svoje kabine ili u prostorije za rad, samo su dva zanesešnjaka i dalje vežbala teške figure Galaktičke staze i uigravali prste u mešanju karata.

Gustav je bio srećan kao nikad u životu što je našao sebi naslednika, mladića koji se sav predao novoj veri. Sad ga je učio kako da dezintegriše energetska zaštitu karata i telepatski prodre do njihovog lika s prave strane. Bila je to isključivo njegova tajna, postupak koji niko nije znao. On sam se vrlo retko koristio time, sem u trenucima kada je bilo jasno da može izgubiti partiju do koje mu je mnogo bilo stalo. I to je koristio uglavnom u igrama za novac, kad je već bio na granici iscrpljenosti.

Razbijanje energetske zaštite karata bilo je na izgled jednostavna veština, ali je tražila pre svega veliku brzinu baratanja kartama. Prilikom mešanja trebalo je upotrebiti tri tehnike, kojima će se, promenom brzine energetska zaštita prenositi sa karata namenjenih protivniku na karte koje delilac dodeljuje sebi. Pri povratku karata u špil energetska polja u kartama bi se izjednačavalo. Mladiću još to nije dobro išlo, jer nije mogao tako brzo da izbacuje karte iz špila i da dok jednu baca, drugu već izvlači i na

nju prenosi energetska zaštitu, ili je prenosi u ostatak špila. Veština je bila u tome da se protivniku ne skine zaštita sa svih karata, već samo sa polovine, tako da se njegovo polje smanji toliko da se može probiti telepatskim naporom.

Dok su vežbali tu veštinu, neprekidno su ispijali čašu za čašom Kamene kapi i uskoro su već bili potpuno pijani. Njih dvojica naravno nisu imali snage da se oteturažu do svojih kabina, već su se izvalili u velike fotelje i zaspali. Uskoro, stari kockar se spusti na pod.

U kontinumu ljubičaste svetlosti koja se povećavala, Poluks je plovio kroz tunel negde ka nekom izlazu. Na kraju, čekao ga je tamni prostor u kojem je sve prestajalo. Onda se opet dogodi nešto što spavači nisu mogli da vide niti brod da registruje. Kraj samog broda, ni iz čega, sintetizuje se za trenutak jedna mala zvezda, polako dodirne brod, kao da želi da oseti duboko disanje spavača, pa onda nastavi nekoliko minuta uporedo sa brodom, sve vreme pulsirajući u ritmu njihova disanja ili otkucaja srca. Kabina broda za tih nekoliko minuta osvetli plavičasta svetlost, sve dok zvezda ne zastade i polako se ugasi iza Poluksa.

Njena blizina probudi Marka i u trenutku kad je više nije bilo on uključujući video u svojoj kabini i ugleda samo taj psihodelični tunel kojim su leteli.

– Gde smo sada? – upita.

– Komandante, zar ja to mogu da kažem. Imam samo utisak da smo sad u jednom beskrajnom tunelu kojim putujemo brzinom nekoliko puta većom od svetlosti. Bar mi se tako čini, iako počinjem da sumnjam u sopstvena zapažanja. Sve vreme, ono što vidim – čini mi se da je varka.

– Bogami napredovao si – reče Mark. – Koliko sam sati spavao?

– Pedeset! Kao i uvek uoči velikih događaja.

– A šta rade ostali?

– I oni spavaju. Mislim da je vreme da ih probudim.

– Pričekaj – reče Mark.

On se tada obuče i vrati se u komandnu salu, gde se na velikom videu mogla bolje posmatrati veličanstvena slika ovog neobičnog sveta. Sticao se utisak da se velika igra polako zgušnjava i postaje slična ogromnoj kristalnoj kapi neke materije. Temperatura prostora oko broda je rasla, a kroz audio je stizala sve jača muzika. Mark je osećao da se bliži kraj putovanja.

Bilo je vreme za buđenje i računar psihoimpulsima prekide san spavača, a oni se uskoro nađu u sali. Zastali su pred čarobnom slikom koja se hiljadu puta promenila u odnosu na trenutak kad su zaspali. Sada se već naslućivao i kraj tunela iz koga su izlazili prema nekoj tami.

Brod je već izlazio u ogromni tamni prostor i izgledalo je da će se zabosti u njega. Velika svetlost ostajala je iza kao neki ogromni zid kroz koji su se naslućivali oblici ograničeni zracima što su se zastavili isplevši složenu mrežu i klopku svetlosti.

– Da li letimo ka nekom drugom kraju?

– Ne – reče Mark – zar ne vidite kuda letimo?

Tog trenutka i on je ugledao sasvim tanki prsten svetlosti prema kome su jurili.

– Mislim da je tamo naš cilj – reče.

Računar onda javi:

– Stali smo, komandante. Izgleda da ne možemo dalje.

Oko njih je vladala apsolutna praznina. Velika svetlost koju je zapalila kometa ostala je iza njih i nisu znali kad će ih stići, jer su je svojom brzinom pretekli i našli se u potpunoj tami. Prostor nje imao nikakvu temperaturu, niti ikakav šum. Postojalo je u tom ništavilu samo jedno – taj tanki prsten svet-

losti koji kao da se povećavao. Sve jasnije videle su se tačke u prstenu i mogli su već jasno izbrojati da ih je sedamnaest.

– Evo kapije za izlazak – reče komandant.

– Za izlazak, ali kuda? – upita Gustav. – Da li nazad u naš svet, ili za nekud dalje?

– Videćemo – reče Mark.

– Ali, gledajte, za nama ide još neko – reče Lafkadio.

I oni na malom monitoru koji je pokazivao sliku prostora iz koga su došli ugledaše svetlu tačku koja se uvećala.

– Svetlost nas plako stiže – reče Mark.

Bila je to kometa koja je zapalila ovaj svet; videli su već kako leti prema njima vukući za sobom svoj rep dug milione kilometara; dolazila je odozdo i Poluksov računar im prikaza njenu putanju. Očigledno, jurila je ka vratima paralele. Uskoro se jasno videla njena vatrena glava, na kojoj se još pomalo nazirao lik starog boga.

– Uдахnula je svetlost i život ovom svetu i sad se vraća nazad – reče neko.

– Hoće li se sada ta svetlost ugastiti? – upita mladi kaluđer.

– Ne – reče Mark, – ona ovde ima takvo ubrzanje da će trajati dok potpuno ne ovlada prostorom, dok konačno u svome kruženju ne izjednači sve ove oblike u jednu jedinu svetlost tačku ogromnih dimenzija.

– I onda će eksplodirati – reče jedan od blizanaca.

– Ne verujem – reče Mark, – ovde sigurno ne važe stvar zemaljske teorije.

Pratili su kometu do velikih vrata izlaska i ona ubrzo prođe vukući za sobom svoj rep.

Mark ponovo pritisnu komandne senzore i Poluks zadrhta. Bio je to znak da su krenuli. Veliki prsten bivao je sve veći i male zvezde već su se videle sasvim jasno kako pul-

siraju u svoj svojoj lepoti. Poluks je već sustizao kometin rep i pomešao se sa njim kad je već skoro bio na liniji preseka kapije. U trenutku kad im se učinilo da su presekli neku energetska opnu, oni na velikom videu, kao u ogledalu, ugledaše svoj brod. – Šta je to? – viknuše svi sem Marka – ugledavši Poluks na videu.

Mark je to dobro znao. Bio je to Kastor, brod blizanac, sa Petrusom Velikim koji je krenuo da otkrije tajnu nove paralele. Možda će ovde pronaći svoju planetu Kasifos.

Sad nije bilo vremena da se išta objašnjava, jer se uskoro ukaza Sunce, rodna zvezda koja je dole na nekoliko miliona kilometara od njih, gorela u svim svojim vatrama.

– Eto, vratili smo se – reče Mark. – Opet smo kod kuće.

– Posle deset dana – reče Gustav.

Na najveće njihovo čudo, kroz audio stiže pozdrav:

– Gde ste vi? Šta vam se desilo?

Računar im odmah pokaza sliku Ikarusa 107 kako stoji na svome mestu i okreće se oko svoje ose. Sa njega je vikao Žan Pol.

– Pošaljite mi odmah Bel-Ami – vikao je on. – Vreme je da se vratimo.

Dok se pripremao za let do Ikarusa, Mark je pratio kometu koja je sad letela nekud prema regionu Zemlje i naslućivao je da će tamo svojom svetlošću izazvati male neprijatnosti ali i pravo slavlje. Pitao se da li će Zemlju zaštititi grafitni oblak.

Bel-Ami izlete iz lansirne rampe i napravi nekoliko krugova oko Poluksa, a zatim, u paraboli, nastavi ka Ikarusu koji se nalazio na stotinak kilometara dalje. Sunce je sijalo svom svojom snagom, a naleti njegova vetra i elektrona ometali su Markov razgovor sa Ikarusom i sa Poluksom. Uključio je sva zaštitna polja i ručnim komandama

uputio se ka svom prijatelju. Pitao se šta je značio onaj zvuk Žan Pola. Gde ste nestali? Sadržao je u sebi neku čudnu intonaciju. Zato je i želeo da sa njim lično porazgovara, nasamo.

18

Sa kilometra udaljenosti videlo se kako se komora za pristajanje na Ikarusu otvara i zjapi kao neka tamna beskrajna pećina. Mark usmeri svoj brod ka otvoru i polako uplovi unutra. Čim je prošao veliki otvor, za njim se navuče teška metalna zavesa, jedna, pa druga i zatim treća, i komora uskoro poče da se prazni od zagađenja svemira, a potom da se puni vazduhom. Proverivši sve uslove u komori, Mark se odluči da izađe.

Nikad nije boravio na ovakvim stanicama i nije znao da su zapravo toliko velike, nekoliko puta veće od njegova broda. Najveći deo toga činila je toplotna i mehanička zaštita od spoljnih uticaja, a onda tek oprema i, sasvim neznatno, korisni prostor. Kad je izašao, našao se u dosta slabo osvetljenom prostoru, jer su samo na tavanici i iznad jednih vrata svetlele neke slabe svetiljke. Onda se na kraju dvorane otvoriše jedna vrata, poput blende na fotoaparatu, propustivši bleštavu svetlost. I kontrasetlu on ugleda izduženu figuru Žan Pola koji mu se približavao.

— Dobro došao na Ikarus — reče Žan Pol pruživši mu ruku. Stegao je čvrsto, a zatim ga poveo ka unutrašnjosti stanice.

Prošli su kroz dosta dug hodnik i ušli u ogromnu salu koja je ispunjavala celu unutrašnjost stanice. Mark je uočio konstrukciju Ikarusa. Bila je to velika lopta u čije je zidove, pored zaštite, ugrađena i sva oprema, tako da je u njenoj sredini bio životni i radni prostor posade. Velika sala bila je izdeljena

na nekoliko sektora po visini. Ceo radni prostor bio je smešten na galerijama, koje su se nalazile oko cele sale na razmaku od tri metra jedna iznad druge. Na galerijama su se nalazile i niše za spavanje i odmor.

Zidovi sale bili su pokriveni različitim monitorima i meračima koji su pokazivali sve što je bilo potrebno da se zna o trenutnom stanju Sunca i svega što se nalazilo u blizini. U isto vreme, na hologramskim projekcijama ocrtavao se trenutni položaj Sunčevog sistema, Sunce, Zemlja i planeta, na periferiji projekcije treperila su sazvežđa i zvezdana jata po kojima se stanica besprekorno orijentisala. Hologramska projekcija bila je postavljena na samoj sredini i delovala je istovremeno i kao lepi ukras i kao neki modernistički luster.

— Pa lepo je ovde — reče Mark zagledavši se u jednu dubinsku projekciju Sunca, koje se tu videlo kao na dlanu u svim svojim slojevima do samog tvrdog stravičnog srca.

Pod tavanicom, na velikom videu, jasno se u svoj svojoj lepoti, pokazivala kometa koja je letela nekud ka periferiji sistema. Mark odredi da će proći na oko milion tristo hiljada kilometara od Zemlje. Zažali što nije dole jer je znao da će to biti divan prizor za gledanje.

— Pa i nije loše — odgovori Žan Pol u istom stilu. — Nego, želiš li da popiješ nešto hladno?

— Jakako — reče iznenađeno Mark. — Ja bih jedno ledeno pivo, kad već nudiš.

— Nema problema.

Žan Pol se stepeništem spusti na donji sektor. Za to vreme Mark je imao dovoljno vremena da još bolje osmotri dvoranu. Bila je zaista lepa i podsećala je na unutrašnjost jednog batiskafa kojim su kontrolisane farme podvodnih bića na planeti Geja 9 u Delta Devici. Najviše mu se svidelo cveće koje je iz velikih kontejnera, ispunjenih hranlji-

vom supstancom, u velikim slapovima padalo sa gornje galerije i puzalo niz nekoliko stepeništa. Sve je to ličilo na umetnički smišljen enterijer, a ne samo na stanicu na ivici užasa.

Kosmolog uskoro donese kutiju ispunjenu konzervama piva i, uzevši jednu u ruku, Mark oseti da je vrlo hladna.

– Bogami, – reče – ko bi očekivao da će u blizini Sunca popiti ovako hladno piće? Često mi se dešavalo da ga ne mogu dobiti na samoj Zemlji.

Otvorivši konzervu, on je u dva gutljaja ispi, uze drugu, pre nego što je otvori zagleda se pažljivo u Žan Pola i upita:

– A sada mi ponovi šta si počeo da pričaš?

– Šta to? – upita Žan Pol.

– Rekao si da si nas tražio čitavih pet minuta i da nisi mogao da nas niti vidiš niti čuješ, zar ne?

– Da – reče Žan Pol. – Nešto se bilo pokvarilo na uređajima, verovatno su to izazvali pojačani Sunčevi vetrovi i emisija neutrona. Nisam vas mogao videti čitavih pet minuta; sve je bilo prazno i pusto.

– Mark ga je gledao zaprepašćen, ne shvatajući o čemu to njegov prijatelj govori, jer stvari su sasvim drugačije stajale, i on postavi jedno kontrapitanje:

– Odgovoriću ti gde smo bili tih pet minuta, ako mi kažeš gde si ti bio deset dana?

Bila su to dva pitanja, koja su jedan drugome postavili, a da nisu mogli odmah da pronađu odgovor. Jednostavno, oba pitanja bila su potpuno nelogična. I tek posle nekoliko sati rasprave, njih dvojica su uspeali da dođu do prave istine. Putovanje Poluksa u praznoj paraleli trajalo je deset dana, ali je to vreme u ljudskoj paraleli vredelo samo pet minuta.

– Moglo se desiti da budem zabavljen nečim drugim i da uopšte

ne primetim vaš nestanak – reče Žan Pol.

Mark se onda seti, kad su prošli kroz vrata paralele, njihovi merači vremena su proradili, ali je zato Flodorov sat prestao da kuca. U stvari, on je sigurno radio samo usporeno. Kad su izašli, Flodor je rekao da mu sat opet kuca.

– Imali smo sreće – nastavi on, – moglo je da se desi da uđemo u sasvim drugačiji svet, gde će vreme teći obrnuto i odande bismo izašli kao hiljadugodišnjaci ili mrtvaci. sveoga prijatelja, ako smatrate da to možemo jedan drugom da budemo, da počastim kapljivom dobrog vina koje je raslo na kamenu vaših duhovnih predaka.

Za nekoliko minuta pojavilo se vino, u dugačkim vitkim bocama prekrivenim prašinom. Konobar ih obrisa pred njima, otvori jednu i usu im pomalo na dno čaše, da ga okuse.

Bilo je to vino kakvo su nekada pili Homerovi bogovi.

– Mislim da вреди koliko smo platili – reče Mark i napuni čaše.

– Možda ste u pravu – odgovori veselo mladić. Bio je to sasvim novi ton u njegovom rečniku.

– Mislim da je takvih slučajeva već bilo – reče Žan Pol, – to su one nerazjašnjene pojave avetinjskih brodova iz davnih vremena ili iz budućnosti.

Ipak, želeli su da sve provere na Ikarusovim merenjima i uskoro su dobili rekonstrukciju celog događaja. Videli su Poluks koji se spušta prema Suncu i nestaje u vratima paralela, za kometom koja je već nestala vukući još svoj rep. Posle pet minuta oboje su se vratili, iz praznine. Sve je ličilo na neku opsenu, zato su morali da sliku proveravaju još nekoliko puta, i to ne samo preko videa, već i preko ostalih senzora. Tačno 98 sekundi Kometa i Poluks bili su van ovog sistema.

– Kad se vratimo na brod, proverićemo sve i tamo – reče Mark. Jednostavno, nije mogao da prihvatiti ovu činjenicu o vremenu.

– U redu – odgovori Žan Pol. – Moja misija je inače ovde završena. Spakovao sam sve ono što smo ovde davno zaboravili i biće dovoljno materijala za Mesec da se zabavlja čitav mesec.

Poneli su stvari ka malom brodu i već su ulazili u njega kad se Žan Pol lupi po glavi i reče:

– Opet sam je zaboravio.

Mark ga je čekao da se vrati i prsnu u smeh kad vide da Žan Pol nosi u zubima svoju lulu. Zamalo da je ponovo zaboravi na Ikarusu. Ako zna kakva bi se sve čuda u međuvremenu mogla dogoditi.

Bel-Ami napusti Ikarus koji se odmah zatvori da nastavi sam svoj život dok se ponovo neko ne odluči da ga nastani. Takvih usijanih glava bilo je dosta i neće potrajati, a na Ikarusu će opet biti neka posada sastavljena od čudaka.

Na Poluksu su Žan Pola prihvatili kao novo pronađenog druga, ali ih ono što su saznali potpuno zbuni, jer su zapravo oni bili izgubljeniji nego on. Priča koju im je Mark ispričao i predstavio slikom iz Ikarusovog snimka bila je suviše uverljiva da bi bila mistifikacija. Tada se za svoj džep maši Flodor i izvadi stari srebrni časovnik.

Uporedili su sva vremena kojima su raspolagali i opet su dobili brojku od 97 sekundi. Toliko je, naime, Flodorov sat radio usporeno u paraleli svetlosti. Na njega nikakva relativnost nije mogla da utiče; on je pomoću svoje opruge otkucavao isto onakvo vreme kao i pre pedeset generacija na ostrvu Atosu.

– (Od tada je u sve kodekse leta kroz paralele unesena odredba koja je obavezivala da se vreme meri mehaničkim časovnikom, jer oni se jedini ne prilagođavaju kontinuumu u kome se nalaze, oni su

otkucavali vreme koje je uneto u njihovu oprugu trenutkom navijanja.)

Ali i Žan Pol je iz vremena koje je zabeležio Poluksov računar mogao, da vidi da je vreme koje su oni proveli u paraleli iznosilo deset dana. Ali samo to. Nijedna slika, šuma ili muzike o kojoj su pričali nije bilo ni na jednom snimku.

– Možda želite da me prevarite – reče on.

– Imam siguran dokaz za ono što se tvrdi – reče Gustav i izvadi svoj mali video na kome je snimao tok svoje partije.

Žan Pol je mogao da prati sve što se događalo tokom deset dana igranja nove varijante Galaktičke staze, da upozna u krokiju nacрте figura, pasaže, nove adute, redove brojeva, i bilo mu je jasno da je za to malo čak i deset dana. To što je video mogao je da smisli samo ljudski um, naravno genijalni um, u ograničenom vremenu od deset dana. Svakom drugom bio bi potreban čitav život.

– Sad vam verujem – reče Žan Pol. – Zbog toga sam zaslužio jedno oštro piće, zar ne?

19

– Gospodo, – počeo Mark – pošto vidimo da nismo izgubili više od nekoliko minuta, mislim da bi trebalo što pre da nastavimo našu poteru. Ne bih želeo da budemo krivi ako nam kometa pobegne.

Računar je već odabirao i iscrta-vao najbolje predloge za putanje i Mark izabra onu koja se penjala iznad traga komete i, paralelno sa njom, nastavljala put. Poluksova staza trebalo je da bude tristotine pedeset hiljada kilometara iznad, kako bi kometa bila u celini pod kontrolom broda.

– A kuda će ona sada? – upita neko.

– Pitanje je – reče Žan Pol. – Možda nekud ka zvezdama, ili će

odabrati neku orbitu od nekoliko hiljada godina.

Na projekciji svi su pratili plavu tačku iznad crvene linije koja je pokazivala liniju staze. Kometa je vešto mimoilazila sve velike planete na svom putu i usmeravala se ka malom sistemu spoljnih planeta koji su se sakupili u pravi mali trio – Uran, Neptun i Pluton.

– Mislim da znam – reče skoro za sebe Mark.

– Šta to? – upita Žan Pol.

– Ništa, – odgovori Mark, – ili sve je to čista iluzija. Pogledaj, ako nastavi ovom stazom, naći će se u sistemu spoljnih planeta i tamo se može desiti svašta.

– Misliš na Andersonov projekt? – upita Žan Pol.

– Tačno to! – reče Mark. – To bi bila luda stvar.

– Šta je to Andersonov projekat? – upita jedan od blizanaca.

– To ne znaš? – reče Mark začuđeno – To ne znaš?!

U stvari, on je znao da mladi čovek to ne može znati, a ako bi znao – to bi bilo veće čudo nego da dođe do ostvarenja Andersonovog projekta. Naime, pre nekoliko stotina godina neki Johans B. Anderson izneo je pred Savet Ujedinjenih svetova projekat kojim se predviđalo stvaranje jednog Sunca koje bi u trenutku konjukcije tri spoljne planete bilo smešteno između njih i na taj način stvorilo jedan periferni sistem u Sunčevom sistemu, jedno spoljno Sunce koje bi omogućilo izvođenje mnogih projekata i teraformiranje planeta ili naseljavanje njihovih satelita. Naravno, Savet je to odbacio i predao projekat humoriističkim listovima, ali i oni su to brzo bacili u zaborav.

Najčudnije od svega bilo je to što je ludi naučnik predlagao da se od Sunčevog pola otkine komad i kako kometa lansira prema planetama. Godina koju je navodio bila je tačno ova u kojoj se sve ovo događalo.

– Bogamu, – reče Mark – sada mi je tek jasno. Neko izvodi Andersonov projekat.

– Izgleda, izgleda – klimnu Žan Pol.

Poluks je za nekoliko minuta jednim skokom već stigao kometu i nastavio da je prati. Odozgo su je mogli videti u svoj njenoj lepoti. Glava joj je bila ogromna, imala je skoro prečnik Meseca, a rep se protezao na čitav milion kilometara i rasipao se u svemiru. Njena svetlost bila je stotinama puta veća od svetlosti svih zvezda koje su se mogle videti. Ogromna glava polako je izgubila lik koji su videli i samo je rasipala sjaj.

– Treba da joj damo neko ime – reče Gustav.

– Možda su joj ga na Zemlji već dali – doda Lafkadio.

– To se nas ne tiče. Mi smo je pratili od njenog rođenja i imamo pravo da joj i damo ime – naljuti se Gustav.

Redali su razna imena, ali ono koje je predložio Flodor svima se svidelo – Poluksova draga.

– Poluksova draga kraljica Galaktičke staze – doda Majli. – Gospodo moja, u njenu čast otvaramo novu igru, koja se zove Mala planetna staza. Flodore, sine, na posao!

Brod je već bio daleko od Sunca i Ikarusa koji se više nije mogao videti već samo čuti. On je opet bio sasvim u okrilju Sunca i ostaće tu dok ga ne povuku nazad u veliki muzej starih interplanetarnih i intersatelarnih letilica koji se nalazi u drugoj tački libracije Meseca i Zemlje. Hiljade različitih brodova poredanih u slobodnom prostoru bili su jedno od novih čuda sveta. U većinu od njih moglo se ući, prošetati kroz njih i upoznati njihova istorija, naravno i kupiti kaseta i film o njoj. Tamo je uvek vladala gužva, naročito u vreme početka kurseva u školama, kada su dovođili čak da upoznaju istoriju Ujedi-

njenih svetova. Jednoga dana tamo će se naći i Poluks.

Ikarus će imati tu sreću da stigne u veliki muzej, jer je jedna od onih stanica koja je dočekala čudo, a nije poput hiljade drugih zaludno čekala na nekoj besmislenoj straži kod kakve dosadne zvezde.

I dok su putnici držali zdravice za novorođenu kometu, Sunce, Poluks, Ikarus i same sebe, kroz audio prodre snažan glas koji ih iznenadi. Bio je to glas starog dobrog Meseca koji je konačno uspeo da dopre do njih. Slušajući njegov glas, shvatili su da su ga skoro i zaboravili, kao da su zaboravili i deo sveta iz kojeg su došli. Da li je to učinila blizina Sunca ili uticaj nedokučivih sila kojima su bili izloženi?

– Komandante Mark, zašto se ne javljate? – upitao je Mesec. – Već nekoliko sati nije moguće da vas lociramo niti čujemo. Da li je došlo do kvarova ili nečeg drugog?

U sali prvo nasta tajac, a onda svi prsnuše u smeh. Očigledno, smeh je dopro do Meseca i on upita:

– Šta je tu smešno?

Da, da, nema tu ničeg smešnog. Samo mogu da mislim kakva je zbrka nastala u tvojim ćelijama pošto si izgubio ta tri sata bdenja nad nama. Kako samo nisi pregoreo... Ali, ne brini ništa, imaćeš prilike kad dobiješ podatke koje smo ti spremili. Ima dosta zbrke oko rađanja Poluksove drage.

– Šta je to Poluksova draga? – upita džinovski računar.

– O, ti ništa ne znaš! Kometa koju gledate nazvana je maločas Poluksova draga, kraljica Galaktičke staze.

– Lepo, lepo – čuo se glas Vrhovnog – izgleda da su na brodu svi pijani. Komandante Mark o tome ćete Savetu podneti poseban izveštaj.

Društvo se opet spremalo da prsne u smeh, ali Mark stavi prst na usta umirujući ih.

– Predsedniče Saveta, – počeo

Mark – vrlo rado ću o tome govoriti pred slavnim časnicima, ali molim vas da mi se odobri dalje praćenje objekta.

– To se od vas i očekuje – reče Vrhovni – mislim da je to i glavni zadatak vaše misije.

– Na službi, – reče Mark – od sada ćemo biti u stalnoj vezi.

Posle toga Vrhovni prekide vezu i Mark zatraži od Meseca da lansira jato malih satelitskih sonde koje će kometu osmatrati rotirajući oko nje.

Ali uskoro su preko radio-uredaja mogli da prate vesti koje su se sa Zemlje već prenosile prema dalekom svemiru. Sve su to bili izveštaji o novoj mezimici Sunčevog sistema, nazvanoj Poluksova draga, kraljica Galaktičke staze. U stvari, bila je to prva reklama za obnovljenu igru koju će lansirati dva čarobnjaka Gustav Majli i njegov učenik Flodor od Atosa.

Za sat-dva najveće svetske agencije već su tražile izveštaj o novim varijantama igre i pokazalo se da je Gustav to već imao lepo složeno u svom malom računaru i samo ga je prebacio na svoj kanal preko agencije koja je odmah naplaćivala honorare. Svi su se pitali videvši kolike velike sume stižu na Majlijev račun, kako će tek krvavo da plate one koji budu igrali sa njim i njegovim učenikom.

Gustav tada galantno pozove sve za kockarski sto da odigraju jednu veliku zajedničku igru:

– Gospodo, mislim da smo sad potpuno slobodni za jednu veliku zajedničku partiju. Dok naš brod plovi uporedo sa svojom draganom, mislim da ne bi škodilo da se malo opustite. Bićete prvi igrači nove slavne igre.

Svi su osetili neko olakšanje i sedoše za sto prihvativši se karata, ali Gustav nije prestajao:

– Ali prijatelji, uzmite i svoje male računare podsetnike i prilagodite ih pravilima igre. Naravno, od

vas se očekuje da ovde deponujete i svoju kreditnu memoriju. Igra inače ne bi bila interesantna. Nismo, gospodo, deca, da igramo u pasulj, zer ne?

On namignu svome učeniku koji samo klimnu glavom. Njih dvojica su započeli veliki lov na novac, koji će im biti potreban za veliki plan koji su zamislili. I novac je počeo da pristiže.

20

Brzina kojom je Poluks leteo jedva da je dostizala drugu kosmičku, kojom se kometa udaljavala od Sunca, ali je postepeno rasla čim je presekla putanju Jupitera. Za to vreme putnici su se predali igri na koju ih je pozvao Gustav Majli.

Stari kockar učinio je ono što se uvek u ovakvim prilikama radilo otkad je kocka izmišljena – namerno je činio greške koje su bile uverljive, tako da su njegovi protivnici bili sigurni da su njihovi dobici već posledica veštine. I kad mu se učinilo da je dovoljno sa mladim kaluderom koji to svakako više nije bio, počeo polako da zatvara svoju mrežu. Samo je Mark to dobro znao i igrao sve vreme rutinski, niti dobijajući niti gubeći. On je čekao da kockar počne da steže igru. Tada će se i on ubaciti i oteti svoj deo.

Posle jednog sata Lafkadijev računar izbacio je njegovu kreditnu karticu, praznu i dokraja izbrisanu. Celokupna suma sa nje prešla je na račun Majlija i Marka. I Lafkadio se slobodno mogao vratiti svojim biljkama koje su više nego ikad tražile njegovu pažnju, iako je možda već bilo kasno.

Lafkadio, malo zbunjen što je izgubio sav novac, ode u svoj vrt. Već nekoliko dana on je imao problema sa biljkama. Velike puzavice koje su bile u drvenim sanducima skoro su potpuno propale, njihovo lišće se rasipalo po podu, ali su zato vitka

stabla nastavila da rastu, i to gotovo vidljivom brzinom, puneći svojim zelenkastim vretenima prostoriju. Lafkadio je morao da im odseca vrhove, da ih skraćuje i baca u kontejnere za proizvodnju komposta. Već se zanosio mislju da potpuno uništi ove biljke ili da ih stavi u komoru gde je vladala temperatura biološke nule.

Mali filadendron koji je uoči ulaska u paralelu tako uspešno leteo, sad je počeo polako da se deformiše. Njegovi listovi pretvarali su se u balone ispunjene ljubičastom svetlošću. Otkidali su se i lebdeli po prostoriji. Izgledalo je kao da igraju neku igru i Lafkadio je naslućivao da u njihovom kruženju po prostoriji ima nekog sistema. Bilje koje je klijal u staklenim bocama nije smeo da oslobodi; plašio se onoga što je moglo da se desi, jer unutar boca videlo se da je mutirano i da postoje mogućnosti da ugrozi ostalu floru. Mutacija koja je nastala na celokupnoj bašti izazvana je sigurno blizinom Sunca ili prolaskom kroz drugačiju paralelu.

Na mikroanalizi Lafkadio je otkrio koliko se struktura ćelija promenila. To više nisu bile ćelije biljaka koje je poneo; u njima se nalazio neki ferment od koga se moglo svašta očekivati. Broj hromozoma znatno se povećao i bilo je jasno da se ovo sve mora uništiti pre nego što stignu na Mars ili Zemlju, jer oblici koji će iz svega ovoga proizaći mogli bi da izmene sliku sveta.

Mladog botaničara to je najviše mučilo, jer nije želeo da se odvoji od svojih uzoraka, kao što se nikad ne bi odvojio ni od onih koji se nalaze u njegovim baštama na Marsu. Ipak radovao se što nije poveo sa sobom nijednu jedinu životinju. Mutacije koje bi ona doživela sigurno bi bile još stravičnije.

Uostalom, videlo se kako se jedan broj biljaka već polako pretvara u neku vrstu prelaznog oblika ka životinji. One su se micale, letele ili

lebdele u prostoriji, pružale svoje pipke i gole grane i Lafkadio je očekivao da će uskoro početi da ispuštaju šumove. Na mnogima od njih pojavile su se neke cevi poput svirala, iz cvetova i zalisaka ispadali su jezici, pipci koji trepere, bičevi što rasprskavaju polen i mirise. Krtola jedne begonije podigla se iznad supstrata i otvorila svoju kožu pokazujući krvavu unutrašnjost koja je pulsirala poput nekog srca.

Lafkadio se dvoumio da li sme da ulazi u ovu prostoriju bez zaštite skafandra ili pratnje, jer naslućivao je da može biti napadnut. On je znao da se u mutirane biljke, kao ni u mutirane životnje, ne može imati poverenja. Uvek je pre ulaska u komoru preko videa proveravao situaciju u prostoriji, senzorima ispitivao sadržaj vazduha i dugo istraživao psihopolje koje je postajalo sve napetije. Ništa ga više nije moglo iznenaditi, bilo šta da se desi. U stvari znao je da mu njegove biljke spremaju neku zamku. Kada je to poverio Marku, ovaj je iz svoje zbirke oružja izvadio dugi samurajski mač i pružio mu ga:

– Ovo uvek drži pred ulaznim vratima. Od ovog, boljeg oružja za tvoj korov nema. I ne zaboravi da nikad ne ulaziš otkrivena lica, jer u trenutku nepažnje možeš ostati bez očiju i bez mozga.

Sad, pošto je izgubio veliku sumu novca, i to za kratko vreme, on je bio zbunjen i nije mogao da se snađe. Pošao je u svoju baštu, zaboravivši sve ono zbog čega je poslednjih dana bio neprekidno na oprezi.

Igra za stolom se međutim nastavila. Za Lafkadijom su iz nje odmah ispali blizanci, zajedno sa celim svojim honorarom za knjigu koju još nisu napisali. Njihov ugovor prešao je na Majlija. Masa novca na računu Majlija i njegovog učenika je rasla; naravno svoj deo uzeo je i Mark, ali i Žan Pol. Njih četvorica

započeli su teški okršaj igrajući složenu varijantu Galaktičke staze, za koju je Majli mislio da je niko ne poznaje. Izgubio je iz vida da je Mark neprekidno pratio njegovo vežbanje i izučavanje figura i poteza.

Majli je bio lukav matori lisac, znao je da ovakvom igrom četiri igrača on neće moći da uhvati Marka ni u jednoj grešci. Zbog toga jednim manevrom sam izbaci svoga partnera iz igre prebacivši njegovu svotu na sopstveni račun. Mark je to očekivao i učinio to isto sa Žan Polom. Sad su u igri ostali samo on i Gustav. Bilo je to ono što su obojica želeli.

Sada je Mark primenio jednu od najjednostavnijih taktika. Nije ulazio ni u jednu zamku, nije licitirao čak ni najmanji asteroid, a isplaćivao je samo minimum koji je tražila igra. Tako se igra mogla protegnuti u nedogled. I Gustav je bio potpuno izblokirao. Stezao je zube i psovao poluglasno, nije mogao da izvuče ni paru od svog protivnika.

– Prokletstvo – prasnu odjednom. – Kad god pomislim da sam te uhvatio, ti se izmigoljiš.

– Znam ja tu igru – smeja se komandant.

– Šteta za tebe što se baviš tim glupim putovanjima bez svrhe, da bi samo zadovoljio radoznalost ili ispunio želju onim kilavim savetnicima. Bolje da se uortačiš sa mnom. Živeli bismo kao bogovi i nadigrali bismo čitavu galaksiju.

– Ne sumnjam – reče Mark, – ali ja nemam nameru da nadigravam ljude, Mutante, Gile ili Oposume. Mislim da će ti biti dobar i ovaj tvoj učenik. Vas dvojica sigurno ćete to moći da učinite bez griže savesti. Ne bih voleo da budem u koži onih koji će pokušati da vam se suprotstave.

– Dragi moj, – reče Gustav – svako ko ulazi u igru sa kreditnom kartom zna da ona uskoro može biti prepuna, ili isto tako i prazna.

To su stara pravila, na tome je oduvek bila zasnovana igra, zar ne?

– Tako je! – reče Mark.

– Ako je tako, – nastavi Majli – bolje da nas dvojica prekinemo ovu igru i da ne davimo jedan drugog. Nisi ti moj par.

– Prihvatam, – reče Mark i pokupi sa stola svoju kartu na kojoj je elektronski bio upisan iznos dobiti.

– Matori davo – gundao je Gustav.

Ostali za stolom smejali su se gledajući ga kako je nezadovoljan što nije uspeo da dobije igru koju je sam izmislio. Bio je to dvostruki poraz starog igrača.

– Dečko moj, – okrete se Gustav mladom kaluderu – ne gledaj u ove žutokljunce. Ne znaju oni šta se svetu sprema. Nas dvojica ćemo ga osvojiti. O nama će se uskoro pisati više nego o Silardovoj deregliji.

Zaneti igrom, nisu ni primetili kako ih crveno svetlo što je treperilo iznad kontrole regiona upozorava da je u blizini neki brod. I kad Mark to primeti, promeni sliku na videu i oni ugledaše džinovski brod uz čije su telo privezani kontejneri za transport tereta na Zemlju. Brod je imao i krila čiji je raspon sigurno iznosio desetak kilometara. Bio je to jedan od onih transportera koji su sa dalekih svetova prenosili na Zemlju retke sirovine ili one kojih tamo više nema. Očigledno ljudi na brodu prepoznali su Poluks i uskoro se začu glas:

– Pozdrav Poluksu i njegovom komandantu Marku Silardu!

– Zdravo, – javi se Mark – kako znate da je ovo Poluks i da sam ja na njemu.

– Komandante, kako ne bismo znali da je to Poluks, a zar bi opet Poluks mogao biti bez vas?

– Pa i ne bi, – reče Mark – a sa kim imam čast da razgovaram?

– Jedan stari prijatelj iz velikih ratova i dalekih svetova. Sećate li se Lafita.

– Žan ili Pjer?

– Pjer, komandante!

Istog časa na monitoru se pojavi njegovo lice, Mark ga prepozna i mahne mu.

– Gde ti je brat?

– On još gusari.

– A ti, naravno, to više ne činiš – reče Mark.

– Nemam više vremena za gusarenje. Komandante, ja sam u godinama.

– Nisi baš – reče komandant.

– Pa ipak nisam mlad kao vi da okolo jurim komete. Ako se ne varam vi jurite onu kometu.

– Ne varaš se – reče Mark – hoću da je uhvatim za rep.

– Što joj ne stavite malo soli. Odmah će da stane – kroz kikut javljao se Lafit.

– Bez šale, – upita Mark – gde ti je brat Žan?

– Rekao sam vam da još gusari. Već me je dvaput opljačkao, ali verujte: više neće imati prilike. Brod sam naoružao tako da ću mu celu armadu razbiti na atome.

Mark se pitao je li to istina ili su možda braća Pjer i Žan Lafit podelili poslove, kako bi lakše došli do plena. Njima se u mirnim vremenima nije moglo verovati, isto onoliko koliko u vremenima ratova od kojih pouzdanijih ljudi nije bilo. Sad verovatno pljačkom uzimaju svoj deo plate za vernost u ratu za Andromedu.

– Komandante, – nastavi Pjer – hoćemo li se skoro videti na Zemlji?

– Nadam se – reče Mark, – baš bih voleo da provedemo jedno veče zajedno.

– I ja bih – reče Pjer. – Pa onda doviđenja, komandante!

– Zdravo, i čuvaj se!

Mark je već osećao neki čudan miris u vazduhu, okrete se da vidi odakle dolazi i tad ugleda kako u salu u koloni, uplovjavaju biljke baloni trepereći svojom ljubica-stom svetlošću. Polako, prskali su jedan za drugim i zagađivali vazduh. Mark tada ugleda na podu blizance koji su ležali u nesvesti, a

Majlija i Flodora kako se grče. Jedino su Žan Pol i Lafkadio bili negde van sale. On shvati šta se događa i odmah zatvori vrata, da više ne može prodreti ni jedan balon i odmah uključi automatsko usisivanje vazduha koje izvuče balone iz prostorije i ubaci čisti kiseonik. Istog trena vikno je kroz audio:

– Pjer, zaustavi svoj brod! Možda ćeš nam biti potreban.

– Šta se događa – pitao je Lafit ali Mark nije imao vremena da mu objašnjava.

– Budi pripreman za iskrcavanje – viknu Mark i priskoči blizancima koji su disali teško uspravani. Mark im ubrizga laku otopinu droge i oni počеше da se osvešćuju. Zatim priskoči Gustavu i mladom kaluđeru koji su se sami već pridizali, ali je znao da im treba pojačati budnost i dade i njima laku količinu droge.

– Šta se događa? – pitali su svi.

Mark prvo izda naredbu računaru da zaustavi brod i ubaci ga u orbitu oko Lafitovog transportera, i tek tada kratko objasni da su napadnuti od Lafkadijevih biljaka. Znao je da je negde tamo u unutrašnjosti broda njegov praunuk možda u životnoj opasnosti, ako ga poludelo bilje možda već nije ubilo. Na monitoru koji je pokazivao veliku baštu sa hidroponičnim kontejnerima nije se videlo ništa sem bilja koje je ispunilo prostor i, kao poludelo, palacalo, mahalo ili puzalo po prostoriji ili naviralo iz nje prema hodnicima broda. Od Lafkadija nigde ni traga. Mark je slutio najgore. Mladog naučnika možda su već progutale njegove ljubimice.

Istog trena, sa Zemlje počеше da stižu poruke jer je kontrola leta uspela da uhvati razgovore sa Lafitom i odmah je shvatila da je brod u opasnosti. Ali Mark nije imao vremena da objašnjava već samo mahnu rukom i povede svoje prijatelje prema vratima oružarnice, gde su se naoružali oštrim mače-

vima i noževima za napad. Onda naredi računaru da zatvori sva vrata na brodu, sve hodnike i prostorije i da ih otvara samo na njegove komande.

Naredio je prvo da se otvore vrata hodnika koja su vodila prema komori sa biljem. Organizovao je svoju petorku tako što je sa dva kriva mača sam išao napred, dok su mu s jedne strane bili blizanci a s druge Gustav i Flodor. Njih petorica zatvarali su ceo hodnik i ništa ne bi moglo da promakne njihovim sečivima.

Potrčaše prema Lafkadijevoj bašti i tamo nadoše otvorena vrata. Lafkadio je ležao na podu s licem pokrivenim krvlju, a kraj njega bio je njegov oštri mač zelen od hlorofila i već potamneo od otrovnih sokova bilja koje je sekao. Mark se saže i oslušnu njegovo srce: jedva se čulo, ali je ipak govorilo da je živ. Mark izvadi iz džepa rupčić, obrisao mu lice i vide da oči nisu napadnute. Tek tada stiže da se okrene po prostoriji i vide samo veliki krš. Od silnog bilja nije ostalo nigde ništa, mnogi kontejneri bili su prevrnuti i razbijeni, a hranljivi supstrat proliven po podu; mreže uz koje bi trebalo da se penju puzavice bile su iskidane i visile su kao krpe. Sve biljke bile su pobegle nekud u hodnike Poluksa. Podigoše onesvešćenog Lafkadija i poneše ga prema komandnoj sali; dok su ga četvorica pažljivo nosili Mark je išao za njima kao neka vrsta zaštite. Znao je da se verovatno negde u ovom hodniku krije neka od podivljalih biljaka.

– Ima li čega u hodniku? – upita on glasno.

– upita on glasno.

– Ne znam, komandante, – reče kompjuter – vi znate da ja nemogu kontrolisati ceo hodnik, da ima skrivenih mesta koja ne mogu da vidim, ali ipak osećam neke vibracije u vazduhu. Tako nešto nije mi poznato.

– Dobro, reče Mark – prati nas pažljivo. Kako prođemo koji sektor, ti zatvaraj hodnik!

S oštrim mačem Mark je pratio prijatelje koji su nosili unesrećenog Lafkadija. U hodniku je vladala apsolutna tišina, samo su se iz daleke komandne sale čuli pozivi sa zemlje i Lafitovog broda. Polako su napredovali ka sali, kad Mark iznad sebe oseti neko pomicanje, ali kad se okrenu nije video ništa. Jednostavno, nije mogao da veruje da su mu živci postali toliko napeti da ima halucinacije. On se onda maksimalno skoncentrisa i postade mu jasno da je neko tu iza njega. Usporio je korak kako bi prijatelji sa ranjenikom još više odmakli, a on je znao da će svakog trena biti napadnut. Znao je da to mora rizikovati.

Davno još, skoro u detinjstvu, kada se vežbalo u telepatiji i predosećanju trenutka koji dolazi, on je naučio da oseti kad će biti napadnut. Njegov stari učitelj na Ostrvima trave i trešnjevog cveta govorio mu je: »Dečace moj, zapamti, pravilo je početi da se braniš pre nego što te protivnik napadne, ali samo stoti deo miga pre napada«. To je Mark oduvek imao na umu i istog trena on se naglo okrenu bacivši se na pod. Bio je to trenutak magnovenja pre napada. Biljka koja ga je napala bila je potpuno bezbojna, nalik na hobotnicu koja je siktala i palacala svojim pipcima pokušavajući da ga saplete, ali onaj trenutak je odlučio: po podu su u jednoj jedinoj sekundi ležali isečeni komadi monstuma ispuštajući otrovni smrad. Mark se pitao kakva je ova biljka bila pre mutacije, možda neka lepa pavit mirišljavih cvetova, moža čak neka lepa jednogodišnja cvetnica.

Najzad su se svi našli u komandnoj sali, opet čvrsto zatvoreni, ali i opkoljeni strašnim neprijateljima.

Lafkadio je ležao ispružen na velikoj postelji i mirno je disao; stavili su mu masku s kiseonikom i ubriz-

gali, nekoliko lakih otopina droga i lekova za osveščivanje, ali se i pored toga nije budio.

Mark se tada seti da je vreme za odgovor na silne pozive koji su brujali kroz audio broda i konačno reče:

– Imamo neprilika. Brod je zauzet!

Gotovo istog trena stiže im pitanje izgovoreno sa Zemlje, Meseca i Lafitovog broda.

– Ko ga je zauzeo?

Znao je da će njegov odgovor izazvati još veću pometnju nego da bilo šta drugo kaže, ali ipak morao je da to izgovori:

– Lafkadijeve biljke. Poludele su i ne tražite da vam išta dalje objašnjavam... Žan, – reče Mark obraćajući se bivšem gusaru – očekujem tvoju pomoć. Poslaćeš na Poluks grupu od najboljih boraca sabljom. Hoću najbrže momke, koje ćeš lično predvoditi. Budite spremni na sve i ne krećite bez pancira od najčvršćih vlakana i kaciga.

– Zaboga, komandante, koga to imate na brodu? Da vas nisu zauzeli Gila-ljudi?

– Nisu, nego još nešto gore.

– Utoliko bolje – reče zadovoljno Žan Lafit, – naše su se sablje zaželele seče glava.

Mark se kiselo nasmeši pomislivši šta će tek Lafit reći kad bude krenuo u borbu. I onda mu je objasnio način iskrčavanja na palubi 8, gde će ga prihvatiti Poluksov računar. Onaj deo o poludelom bilju, izgleda, Lafit nije do kraja razumeo kako treba, ali komandant je znao da će se gusar u pravom trenutku ipak snaći. Sad ga je prepustio vođenju računara, a sam se, sa svojim prijateljima, spremao za oslobađanje broda. U isto vreme sa Zemlje su stizale poruke da se ostavi napada i krene s brodom ka Mesecu, ili sačeka pomoć sa obližnjih stanica, ali Mark za to nije imao vremena, jer je znao da je negde tamo, u unutrašnjosti broda, njegov prija-

telj Žan Pol možda još u životu i da ga treba spasti. Rekao je samo:

– Gospodo sa Zemlje, nemam vremena da čekam.

Plan napada koji je Mark predložio bio je vrlo jednostavan: on će sa prijateljima, osvajati prostoriju po prostoriju, deo po deo hodnika, kako ih računar, na njegovo naređenje bude otvarao. Cilj im je bio da oslobode put do platforme 8, gde će se iskrcati Lafit sa svojim ljudima, a u toj zoni bilo je okupljeno najviše biljaka. Na lica su stavili lake kacige, u koje su bile ugrađene maske s filterima za pročišćavanje vazduha; ruke su zaštitili dugim rukavicama, a preko tela omotali tanke mreže od hipersilikonske prede. Ličili su na grupu pravih musketara koja kreće u odlučujući obračun sa isto takvim protivnikom. Bila su samo četvorica – Mark, njegovi blizanci i Flodor, Gustav je ostao kraj Lafkadija, da bdi uz njega pomoću računara.

Vrata koja su vodila hodnikom ka brodskim palubama i generatorima polako su se otvarala pred četvoricom mačevalaca čiji su se mačevi sijali pri plavoj svetlosti kabine. Čim su se toliko otvorila da mogu uskočiti u hodnik, sva četvorica se nadoše u njegovom polusvetlu, napeti poput mačka. Vrata za njima odmah se zalupiše. Ovaj hodnik vodio je do drugog kraja broda; predstavljao je neku vrstu unutarnje transportne arterije jer mu je pod bio pokretan. Međutim, sada je mirovao, jer ga je računar na svakih stotinu metara bio hermetički zatvorio. Trebalo je, znači, osvajati segment po segment hodnika i čistiti ga od bilja, ako ga je tu uopšte bilo. Ali, oni su osećali da ih svuda neko očekuje i zbog toga su napredovali polako i pažljivo, dvojica blizanaca napred a tri koraka iza njih Mark i Flodor. Na taj način zatvarali su svaku mogućnost da ikome išta prodre iza leđa.

– Komandante – javi računar, – sa velikog transportera krenuo je brodić sa Lafitovom ekipom. Vodim ih ka palubi 8. Svi prilaze ovoj palubi zakrčeni su pavitima i kaktusima. U tom prostoru jedva ima kiseonika.

– Vidiš li negde Žan Pola? – pitao je Mark.

– Na žalost, nigde ni traga o njemu – odgovori računar... Mislim.

– Ostavi razmišljanje – reče Mark. – Ostavi to za posle, sada reci šta nas očekuje iza vrata koja ćeš otvoriti?

U ovom delu hodnika nije bilo ničega i njih četvorica su već stigli do pregrade koja im je sprečavala put dalje.

– Tu vas, u nišama, čeka mala šuma, komandante.

Mark je znao da se u tom delu hodnika nalaze niše za pomoćnu opremu koju nije bio utovarao u brod. Bilo je to idealno mesto za skrivanje neprijatelja.

– Sjajno – reče Mark – spremni smo. Sada iza naših leđa izgradi barijeru i onda naglo ukloni prepreku pred nama.

I to je bilo izvedeno brže nego što su očekivali. Zid pred njima nestade i oni ugledaše malu šumu pipaka, listova oštih kao sablje, crvenih jezika koji su izbacivali otrov, čiji su miris osećali i pored jakih filtera. Sve se to ustremilo na njih zviždeći, prskajući otrovnu tečnost koja im je zamagljivala pogled na kacigama i nagrizzala opremu. Kasnije, tek kad su sve ovo ponovo posmatrali na videu, jer je računar sve snimio, shvatili su da se sve odigralo u dva minuta, iako im je izgledalo kao čitav sat. Njihovi oštri mačevi zasekli su u tu biljnu masu, koja je na trenutak izgledala nesavladiva, čvrsta kao kamen. Bes i mržnja kojom su Mark i njegovi prijatelji napadali to poludelo bilje, kao da su povećavali divljačnost i žestinu neprijatelja. Komadi bilja pokušavali su da se uspužu uz zi-

dove i da odozgo padaju na ljude ili da se uspužu uz njihove nogavice i da se zakače za odeću. Nije bilo dosta samo da se seče, već se moralo i šutirati, zbacivati sa sebe rikom i brisati otrovni sok sa kacige.

Biljke su počele polako da se povlače nekud ka drugom kraju hodnika i računar im je otvarao sporedne hodnike i komore prepuštajući ih, kako bi ih tamo zatočio. Najzad, taj deo hodnika bio je prazan i u njemu se više ništa nije micalo. Zastadoše da odahnu i Mark tada kroz kacige ugleda užasnuta lica svojih blizanaca, koji nisu imali snage da govore. Ali mladi kaluđer je stajao leden i čutao iz sasvim drugog razloga. Svi su imali na rukama i vratu tragove otrovnih bičeva. Oči su im bile crvene od sitnih kapi tečnosti. Mark oseti da mu usne krvare. Znao je da su ispucale od besa i ujeda njegovih sopstvenih zuba dok je psujući napadao neprijatelja.

Dok su stajali tako naslonjeni na zidove hodnika, shvatiše da se nešto pokreće i naglo skočiše potegnuvši svoje oružje, ali sve je bilo nepotrebno. Računar je naime uključio automatsko čišćenje hodnika i sav taj krš listova, grana i stabljika usisavao je odnoseći ga u dezintegratore. Posle pet minuta čuli su glas mašine:

– Komandante, možete udahnuti čist vazduh!

Kad su skinuli kacige, Mark vide da izgledaju gore nego što mu se malopre činilo, ali je znao da nema vremena za čekanje. Za minut ili dva Lafit će se iskrcati na palubi 6 i oni će morati da mu oslobode prolaz. Zato se pravio kao da ništa ne vidi, samo je rekao:

– Momci, udahnite ovaj vazduh punim plućima. To je, kao što znate, najbolji vazduh naše majčice Zemlje, onaj sa podnožja Himalaja, pa da krenemo, cveće nas očekuje.

U isto vreme čuo se i glas Žana Lafita, koji je javljao:

– Komandante, vidimo kako nam Poluks otvara vrata. Mi se spuštamo na palubu.

– Odlično, momče – reče Mark, – kad se budeš spustio javi se ponovo da odredimo trenutak napada.

Nisu dugo čekali i Lafit se javi:

– Komandante Silarde, pet trojki bivših gusara, postrojeni, čekaju naređenje.

– Odlično! Prestrojte se po pet, stavite kacige na lice i navucite duge rukavice na ruke.

– Komandante, zar mislite da je to potrebno?

– Lafit, – reče oštro Mark – biće to najveće iskušenje tvoga života.

– Kad vi kažete, komandante. Šta treba da učinimo?

– Da sečete svom snagom, kao da se borite za svoj život. U stvari, vi ćete se i boriti za svoj život. Videćesh.

Sa druge strane ništa se nije čulo. Očigledno, tamo su bili u nedoumici.

– Jeste li spremni? – upita komandant.

– Na službi, komandante – javi se Lafit.

– Onda krećemo. Sad!

Istog trena vrata se otvoriše i sa dve strane dve grupe krenuše u zelenu tamu koja je pohrlila tražeći sebi prostor, jer sabijeno u malom, bilje se uplelo, jedno u drugo i podivljalo od skučenosti. Bio je to neviđen prizor izmešanih kaktusa, paviti, malih ljigavih spužvi, lebdećih cvetova koji su krenuli na dve strane. Dve grupe ratnika, iako udaljeni jedni od drugih samo nekoliko metara, nisu se mogle videti, tolika je bila gustina vegetacije. Čuli su samo jedni drugima psovke i viku. Mačevi su se zaboli u sve to usecajući stazu kojom su se probijali ljudi. Bilje koje je padalo, posečeno, natopljeno sokovima i hranljivom otopinom koja je tekla podom, dizalo se kao da je ponovo izrastalo i

pretilo da uguši napadače. Tada stupi u dejstvo samoinicijativni računar u mlazevima toplog vazduha poče da suši i umrtvljuje svaku posečenu biljku, koja više nije uspevala da se regeneriše, jer su sokovi iz nje brzo isparavali.

Na čelu svojih grupa stajali su Mark i Žan Lafit koji su mahnito krčili put, nastojeći da se što pre probiju jedan do drugoga. Tek posle dvadesetak minuta pružili su jedan drugom ruku. Oko njih ležale su gomile isečenih cvetova, grana i lišća koji su već bili suvi i potpuno mrtvi, i jedva da su i podsećali na one stravične nemani.

– Komandante šta je ovo? – upita Lafit – Kakva je ovo naučna fantastika? Recite li da li sam ja ovo sanjao?

– Ne momče. Bila je ovo živa istina.

– Pa odakle vam ovo, majku mu božju?

– Sami smo napravili.

– Vi ste naćisto ludi – reče Lafit.

– To bi moglo da vas pojede.

– Znam, – odgovori Mark – i sve strahujem da je neko ipak možda stradao.

Lafit sasluša Marka, a onda se saže, podiže jednu već suvu granu i opet je baci na hrpu.

– Komandante, nasekao sam se ovih drva kao nikad u životu. Sada bi moglo nešto da se popije.

Dak su Mark i Lafit ispijali svoje žestoko piće, računar je već po ko zna koji put istraživao brod, osluškivao njegove najskrivenije kutke, tražeći Žan Pola, a trojke nekadašnjih gusara obilazile su okolo i čistile sobu po sobu od bilja koje se tamo sklonilo.

Onda su se komandant i njegov stari prijatelj uputili glavnim hodnikom do polovine broda i odatle se popeli u gornje nivoe, nadajući se da je Žan Pol možda tamo – mrtav, polumrtav ili živ. Taj deo broda izgleda da je ostao nedostupan Lafkadijevim podivljanim pitomcima, jer

se do njega stizalo liftom, iako su postojale i pokretne stepenice koje nisu radile. Mark i Lafit nisu ispuštali svoje mačeve iz ruku i oprezno su hodali velikom gornjom palubom koja je bila predviđena za sportska takmičenja i rekreaciju posade. U stvari, nikad tome nije poslužila, jer Poluks nikad nije imao posadu veću od nekoliko ljudi, kojima su bile dovoljne druge prostorije. Na kraju palube Mark ugleda odškrinuta vrata koja su vodila ka maloj kupoli što se nalazila na najvišem nivou broda odakle se svemir mogao posmatrati golim okom i optičkim teleskopom.

Podoše gore uskim kružnim stepeništem, kad začuše neki šum iznad svoje glave i izvukoše mačeve spremni za odbranu. Ali tada se pojavi Žan Pol, koji, kad ugleda Marka i Lafita sa isukanim mačevima iskolači oči, ne verujući sam sebi. Ali, oni su bili još užasnutiji kada su videli kako on u ruci drži saksiju sa jednim sabljastim kaktusom na kome su cvetali krvavi cvetovi. Žan Pol nije stigao ni da zausti, a Mark se već bacio prema njemu isekavši kaktus na najsitnije komade.

– Jesi li poludeo? – reče Žan Pol. – Šta se to događa? Što si mi isekao tako lep cvet.

Mark i Lafit se uhvatiše za ogradu stepeništa i počеше da se smeju.

– Ti si stvarno poludeo stari – reče Žan Pol, – a ko ti je ovaj manijak. Odakle si ga iskopao.

Posle pola sata kada je društvo okupljeno u komandnoj sali ispijalo zdravice i pričalo situacije iz bitke, najviše smeha izazva Žan Pol koji je pričao kako je otišao gore u kupatilo i neko vreme posmatrao zvezde, a onda zaspao; kad se probudio video je kraj sebe onaj lep kaktus kako maše svojim sabljama i cveta krvavim cvetom. Uzeo ga je odmah da ga vrati Lafkadiju. Nije

ni naslućivao šta mu se sve moglo desiti.

Žan Pol koji je jedan deo svoga života posvetio i medicinskom učenju, odmah se prihvatio lečenja Lafkadija. Prebacio ga je u specijalnu komoru, gde će ga održavati uređaji za pojačavanje metabolizma i obnovu oštećenih ćelija, sve do dolaska na Zemlju, gde će se izvršiti generalna zamena nekih tkiva koja su posle napada biljaka počela da se degenerišu. Lafit se prihvatio da ga prebaci dole, i to najvećom mogućom brzinom. Da se pridruže Lafitu, izraziše želju i Gustav i Lafkadio, čak i blizanci koji su žurili da završe svoju knjigu i da je što pre izdaju. Mislili su da je to bolje nego da sačekaju da se vrate sa Markom i Žan Polom koji bi im možda svojim izveštajem oduzeli jedan deo slave.

Trebalo je zbog bolesnika požuriti, tako da nije bilo mnogo vremena za opraštanje. Stegnuše jedan drugome ruke i dogovoriše se da se sastanu na Zemlji po Poluksovom povratku.

— Vratićemo se — reče Mark, — za najviše mesec dana. Mislim da će se dotle kometa naći tamo gde treba napustiti sistem. Dotle, nadam se, vi ćete još svi biti na Zemlji, jer biće potrebno da mi pomognete u završetku izveštaja.

A kada se Žan Lafit opraštao s Markom, on reče:

— Komandante Silard. Vi zaista umete da organizujete gužvu, ali ovo je bila najstravičnija u koju sam ikada upao. Bilo je kratko ali potpuno suludo. Žao mi je što moram da žurim ali verujem da ćemo se nas dvojica naći dole, zar ne?

Stegnuše svi još po jednom jedan drugom ruke i napustiše brod.

Za desetak minuta ogromni Lafitov brod jedva se video u daljini — pratio ga je samo radiofar. Zemlja ka kojoj je jurio bila je negde među zvezdama i golim okom nije se mogla tačno odrediti, a Mesec koji je

sad preuzeo komande nad svim letelicama u regionu nije se mogao ni naslutiti.

Poluks tada polako izade iz orbite čiji je centar do skoro bio veliki Lafitov brod i usmeri se ka komori koja je jurila prema izlasku iz Sunčevog sistema. Mark i Žan Pol sedeli su jedan kraj drugog, već malo umorni od svega što su doživeli, ali i od onoga što ih tek očekuje. Mark se naže i dohvati sa stola flašu brendija i ispi iz flaše nekoliko gutalja, a onda je pruži prijatelju koji je ispi do kraja.

Za nekoliko minuta obojica su bili pijani i spavali su dubokim snom u foteljama. Pre toga, naravno, proverili su sve kontrole na brodu i vrata od sale i ručno zatvorili. Nisu čak ni želeli da idu u ostale delove broda. Znali su da do povratka to neće učiniti. Poluks, vođen svojim računarom pod kontrolom Meseca, pratio je kometu i sustizao je uspostavljajući neki imaginarni kontakt sa njom. A kometa je jurila ka Uranu, iza koga se već nazirao Neptun u čijoj je blizini stajao Pluton. Tri daleke planete kao da su očekivale novu zvezdu.

I dok su dva vasijska vuka spavala i hrkala, a miris alkohola koji su izdisali ispunjavao salu, jedna mala zvezda sintetizuje se u blizini Poluksa, opet proputova sa njim nekoliko stotina hiljada kilometara, zaviri u njihov san, a onda nestade negde u hiper-svemiru ili ko zna kuda. To nikada nije bilo zabeleženo na Poluksovim memorijama. Ona to nije želela.

Na Poluksu je sada sve bilo pusto i mučno. Mark i Žan Pol jedva da su i razgovarali jedan s drugim, smenjivali su se naizmenično nad kontrolom leta, pratili rezultate koje su im donosile sonde koje su neprekidno kružile oko komete. Sve ono

što su od njih dobijali govorilo je da se Poluksova draga ne razlikuje od Sunca iz koga je otrgnuta, jedino su sile koje su je nosile njenom stazom bile nerazumljive. Ništa od toga nije se uklapalo ni u jedan postojeći zakon, sem u zakon slučajnih pojava koji je u sebi sadržao mogućnost za svaku neobičnost.

Njih dvojica sve vreme provodili su u komandnoj sali, jer nisu želeli da se izlože opasnosti koju su još možda krili tamni Poluksovi hodnici. Debela vrata, ojačana zaštitnim poljem, čuvala su ih od prodora zaostalog bilja koje se možda spremalo da ih napadne.

Kada su stigli Poluksovu dragu ustanovili su da je mnogo veća i da ima moćniji sjaj nego što ga je imala čak i u trenutku svoga rađanja, a kako i ne bi kad je ponela sa sobom bar četvrtinu pojasa asteroida, dva najudaljenija Jupiterova satelita i dve ogromne stene gvožđa koje su sa Kentaura dopremljene u Sunčev sistem. Tako nabijena materijalom, ona sada više nije ličila na kometu, već na pravo malo Sunce ili zvezdu lutalicu.

Dok su pratili njen let preko videa, radio-uređaji su im emitovali šumove koji su dolazili iz njene unutrašnjosti; nalikovalo je to na neko duboko disanje, a povremeno čak i na otkucaje srca. To im je davalo utisak kao da prate živo biće, a ne jednu ogromnu loptu usijane plazme.

Putanja kojom se Poluksova draga kretala polako se povijala kao da želi izbeći region u kome su tri spoljne planete, ali računar je kao jednu od varijanti, pokazao da je to staza kojoj je trebalo da se kreće zvezda po Andersonovom projektu. Odmah su dobili analizu na hologramskoj projekciji koja je pokazala kako se mala zvezda kreće prema Plutonu, a onda, dodirnuvši njegovo polje gravitacije, polako mu promeni pravac kretanja, zatim napravivši ceo krug oko Plu-

tona, povlači ga za sobom i smešta bliže Neptunu. Dve planete će tada izdržati ogroman pritisak sila ovog budućeg Sunca i prerasporediti svoje satelite. Za to vreme Uran će povećanjem gravitacije u regionu iznad sebe promeniti pravac svoje rotacije i dići svoju orbitu za nekoliko jedinica više.

Mark ubrza simulaciju i dobi tačnu sliku onoga što će se možda desiti. Mala zvezda, Poluksova draga, napraviće nekoliko krugova oko svake planete posebno, sve dok ne ujednači odnose njihovih masa sa silama kojima sama raspolaže. Kad sve bude gotovo, ona će se smestiti u centar tog sistema i kao novo sunce povešće svoj mali sistem na put oko starog Sunca.

Računica je govorila da će za to biti potrebno deset hiljada godina, ali tu se računar varao. Sve će se odvijati neastronomskim brzinama; neke druge sile vodile su ovde igru.

— Kome je ovo sve potrebno? — upita više za sebe stari kosmolog.

— To je pravo pitanje — odgovori Mark, ali mislim da znam i odgovor: već se čitavo stoleće neko interesuje za nas i pokušava da nam nešto pokaže, dokaže, da nam pomogne. Kakve su to sile, ne možemo znati, ali vidimo da su prisutne. Izgleda da se i oni i mi mučimo da jedni druge shvatimo. I pitam se kakva će se sva čuda desiti dok konačno ne počnemo da razumevamo jedni druge.

Žan Pol je ćutao. Sve o čemu je govorio njegov prijatelj mučilo je i njega, koji je za vasionu i sve pojave u njoj već imao gotova tumačenja: pojava ovakvih sila samo je remetila red koji je on zamislio. Čudilo ga je da Mark govori o ovakvim stvarima, jer je znao iako je komandant bio svedok mnogih iracionalnih pojava i nezamislivih događaja u beskrajima različitih svemira, uvek se trudio da svemu nađe tumačenje običnom ljudskom logi-

kom. Mark je bio tradicionalista i nije voleo da misli o nečemu što je iznad ljudskog. To mu se činilo vraćanje u tamne periode religioznosti.

— Žan Pol, — reče Mark — Žan Pol stari moj, ne dozvoli da mislimo gluposti, a još manje da činimo gluposti. Najbolje je da se i mi vratimo kući.

Međutim, kad su o tome obavestili Savet, od njih je zatraženo da nastave dok kometa ne napusti Sunčev sistem, a onda će je preuzeti pod kontrolu posebne stanice.

— Ali ona neće napustiti Sunčev sistem! — reče Mark.

— Komandante Silard — javio se odmah Mesec, — da li ste suviše umorni od svega?

— Ne, bledoliki, — reče Mark — nego znam šta će se dogoditi.

— Je li to opet jedan od vaših snova? — upita Mesec.

— Možda i jeste, stara mašino, ali znaj: ti nikad nisi ni znao šta su to snovi!

— Tačno — odgovori Mesec. — Tačno komandante, ali to ne znači da ste vi u pravu.

— Hoćemo li se kladiti? — upita Mark.

— Vrlo rado, ali ja nisam vaš prijatelj Majli koji je očistio sve kockarnice na Zemlji. Ja nažalost ne mogu da se kladim.

— Onda ćuti! — reče Mark. — I gledaj šta se događa.

Takvih razgovora sa Savetom i Mesecom Mark je imao skoro svakog dana i već su ga zamorili. On i Žan Pol više nisu uopšte govorili. Gledali su se s vremena na vreme, a poslednjih nekoliko dana izbegavali su jedan drugome pogled. Jednoga dana Žan Pol otkri pod stolom za kartanje paket karata koje je zaboravio Majli. On ih rasprostire po stolu da ih bolje razgleda. Tada mu pride Mark i reče:

Koju bi sad igru započeo naš prijatelj?

— I mene to zanima — odgovori Žan Pol — Ja mislim da bi on novu

igru nazvao: Brisanje staze ili Bekstvo sa staze.

Podelili su veliki paket karata između sebe i posle ponovnog mešanja svako je ispred sebe postavio svoju zvezdu, koja će nastaviti da igra.

Obojica su izbacili po deset karata kako bi otkrili figuru kojom će započeti igru, ali karte su bile poridane bez sistema a nisu mogle ni u kakav sistem ni da se postave. Učinili su to još nekoliko puta i onda ih ostaviše. Očigledno, nije bio dan za početak igre. Vratili su se praćenju svoje komete, koja je već bila iznad Plutona i počela da kruži oko njega, tačno onako kako je računar predvideo simulirajući Andersonov projekat. Poluks se sad zaustavi daleko od nje čitava dva miliona kilometara kako bi mogao pratiti ono što se događa.

Posle prvog kruga koju je napravila Poluksova draga oko Plutona kroz audio počeo da stiže grmljavina i zatim strahovit neutronska fujka koji je parao uši. Ogromne mase energije počele su svoju buru na Plutonu. Bila je to bura koja se neće stišati možda nekoliko godina, a znali su da će se uskoro takve bure nastaviti i na Neptunu i na Uranu. Sve ono što su ljudi izgradili u blizini ovih planete raspašće se ili otkinuti iz orbite i odlutati u svemir.

Sa Zemljom su sada izgubili svaki kontakt, jer nije bilo načina da se kroz bure koje su nastale u regionu probije nikakav signal. Nisu imali šta da čuju niti šta da pošalju kao signal. I bili su u nedoumici šta da rade.

Deset dana Poluks se održavao trošeći ogromnu energiju u istoj tački, osmatrajući ono što se događa. I tada shvatiše da se sve odvija brže nego što su se nadali. Pluton je izbačen iz svoje orbite i pomaknut prema Neptunu, a Poluksova draga već je hitala ka Uranu iz čije su se orbite već otkidali sateliti i tražili sebi mesto u blizini Neptuna. Očigledno, sistem će se oformiti

pre onih deset hiljada godina o kojima su govorile računice.

Bilo je jasno da će ovaj svet uskoro biti gotov i Mark se pitao dokle će oni ovde stajati, jer više nisu imali šta da vide. Čak nije ni osećao potrebu da gleda. Vratili su se stolu sa kartama, već pomalo pijani od umora. Mark je ponovo otvorio karte pred sobom i tada počeo sleva-nadesno da se formira jedna od najlepštih figura Vrata paralele, kako ju je nazvao Majli, i on reče:

– Konačno, možemo da krenemo, otvaraju se vrata paralele.

– Da, – odgovori Žan Pol – sa svih sedamnaest zvezda.

Mark nije znao o čemu govori njegov prijatelj jer se pred njim nisu nalazile takve karte; on podiže oči i vide da Žan Pol gleda nekud iznad njega. Mark se okreće i na velikom videu zaista ugleda sedamnaest zvezda koje su svojim poljem otvarale vrata paralele. Zvezde su pulsirale svojom plavom svetlošću a između njih se naslućivalo ono polje iza koga je počinjao neki drugi svet i koncepcija materije.

– Nećemo valjda opet tamo – uplašeno reče Žan Pol.

– Ne verujem.

I ugledaše kako iz vrata izranja brod blizanac, blistav, osvetljen nekim Suncem. Dolazio je iz sveta tajanstvene svetlosti koja je bila dini život paralele. Kastor je izlazio polako i činilo se kao da se jedva probija kroz tanku koprenu polja sila. Ali najzad se sasvim našao u ovom svemiru.

– Petrus Veliki se vratio – prošaputa Mark.

Bio je to njegov otac, na Kastoru, koji se vraćao iz tajanstvene paralele gde je tražio svoju opsenu – planetu Kasifos. Koliko je on tamo bio, 93 dana, i Mark to pokušava da proračuna u sebi. Ako su oni bili tamo pet minuta, po računanju zemaljskom, a osećali su kao da su bili deset dana, koliko je onda u toj paraleli proveo Kastor, ako je tamo

boravio 93 dana. Izgovorio je to glasno, pomalo užasnut:

– Šta su tamo radili 394 godine?

– Koliko? – upita Žan Pol.

– Tri stotine devedeset četiri godine i tri stotine šest dana. Ovako, računato na brzinu!

Bila je to brojka koja je užasavala i oni su stajali nemi gledajući veliko brod kako se polako okreće od vrata paralele i nestaje nekud kao da ga nikad nije ni bilo. Bio je to brod-fantom, više brod fantom nego pravi Kastor, i Marka zabole u grudima pri pomisli da je njegov otac opet nestao neznano kud, a pitao se da li je on uopšte još živ ili je to neki duh koji sada vodi brod.

– Stari je poludeo – reče on s tugom. – On u sebi sigurno više nema ničeg ljudskog.

– Misliš li da je moguće da je još živ? – upita Žan Pol.

– Ne mogu da verujem, ali siguran sam da će on sve preživeti dok ne pronade tu planetu Ksifos. Naći će je makar na poslednjoj paraleli.

– A ako ona ne postoji?

– Ona postoji! – reče Mark siguran u sebe. – Ona mora postojati. Obojica su začutali ophrvani sumnjama koje su rasle u njima.

– Hoćemo li nastaviti igru? –

upita Mark. – Sad je na tebe red.

– Da, – reče Žan Pol i počeo da okreće karte. Njegov red pokazivao je tendenciju silaska.

– Onda podimo kući, – reče odlučno Mark i obrati se računaru:

– Stari moj, znaš li još put kući?

– Mislim da znam, komandante, – odgovori kompjuter.

– Onda, nastavi sam!

Poluks je krenuo i sve vreme ih izveštavao o koordinatama, o brzini leta, o položaju sistema kroz koji su proleteli, ali Mark i Žan Pol nisu podigli oči, nisu želeli ni da udostojе ono što se tu izgradilo. Zanimali su se igrom koja ih nije zanimala.

Onda kao da je neko sinhronizovao njihove pokrete, obojica istog

trena baciše karte na sto i opsovaše glasno, a zatim počеше da se smeju.

— Jesi li razumeo sve ovo što se događalo? — upita Žan Pol.

Mark ga je gledao sa zanimanjem i onda se odmaknuo od stola i vratio se do komandnog pulta. Tamo se zavalio u duboki ležaj i već je spavao. Žan Pol je ostao neko vreme sam za stolom, a onda se saže, pokupi karte koje su popadale okolo, lepo ih složi i vrati u kutiju. Zatim polako otkuca na računaru komandu kojom je otvorio vrata od hodnika i nastavio prema kupoli odakle je mogao da gleda zvezde. Vrata su se za njim čvrsto zatvorila i nastavila da štite komandanta Silarda u njegovom dubokom snu, koji će trajati do dolaska u sektor Zemlje. On je za to vreme sanjao neke reke svoga detinjstva i polja pod makovima.

Žan Pol je, međutim, koračao hodnicima Poluksa znajući da svakog trena može biti napadnut i ubijen od neke zaostale biljke, ali tako je malo mario za to; želeo je da pogleda zvezde golim okom i da se oslobodi zatvorenosti komandne sale. Kao da je znao da mu se neće ništa dogoditi. A i da mu se šta dogodilo, tamo dole već je rastao neko ko će nastaviti tamo gde je on stao.

22

Poluks se posle nekoliko dana zaustavi u orbiti oko Meseca gde ga je Mark predao bazi. Brod je trebalo očistiti, iz njegovih memorija izvaditi sve podatke, a zameniti i mnoge delove. Za vreme čišćenja unutrašnjosti, nekoliko skrivenih monstruma od lišća, bodlji i otrovnih omći ubilo je trojicu radnika koji su nenaoružani ušli unutra. Tako se ova misija završila ljudskim žrtvama.

Savet je prihvatio Markov izveštaj i Mesečevu analizu svega što se

dogodilo, iako je Mark tu analizu smatrao za obično trućanje jedne mašine opterećene znanjem. Ali Savet nije mogao da prihvati ništa drugo, jer sve ono što je Mark pričao, a Žan Pol tome dodavao svoje viđenje, predstavljalo je potpunu nerazumnost i pripadalo je fantastici, a ne razumnom svetu. Njima su ipak dodeljena odlikovanja i predložen im je jednogodišnji odmor. Istovremeno na njihove račune prebačena je vrednost od 1.00 radnih dana što su njih dvojica sa zadovoljstvom prihvatili.

Kod kuće Marka je sin jedva prepoznao, ali će se sve to vrlo brzo izgladiti kada sve troje — on, Vanda i dečak odu za neki dan na Južna mora da plivaju i rone.

Naravno već posle dva-tri dana došli su blizanci da ga posete i doneli su svoju novu knjigu PRODOR U PARALELU, koja je bila njemu posvećena, što ga je obradovalo. On baš ništa iz te knjige nije mogao da razume, iako je i sam prisustvovao tom prodoru. Ali to im naravno nije rekao.

Lafkadio se potpuno oporavio od napada svojih ljubimaca, tek pošto su mu zamenili dobar deo vitalnih tkiva i ubrizgali mnogo nove krvi. Iz svoje bašte na Marsu emitovao je Marku snimak na kome se videlo kako mu na ruku sleće cvet-ptica, za koju je tvrdio da opojno miriše, ali sa Marsa se još nije mogao prenositi miris, pa je Mark rekao glasno: Samo ti pričaj, pričaj, uješće te ta biljčica. Čuvaj se, sinko!

Marku je ipak najviše bilo žao što nije mogao da se susretne sa Gustavom Majlijem i Flodorom, jer su oni već pre mesec dana napustili Zemlju, pošto su poharali sve kockarnice duž svih sedam kontinenta. Galaktička staza obilazila je svemir kao hit decenije i oni su žurili da stignu na što više mesta, dok je strastveni igrači u potpunosti ne savladaju.

Poslednjih nekoliko dana pred odlazak na Južna mora Mark je

proveo sa Žan Polom pripremajući njegovu misiju na Ikarus 108, koja je trebalo uskoro da započne. Žan Pol je sve svoje iskustvo predao matricama za svoga naslednika za koga su tvrdili da je već porastao, iako niko tačno nije znao gde je. Kad su se opraštali Žan Pol reče:

— Stari moj, rastajemo se i možda se i u ovoj mojoj varijanti više nikad nećemo videti. Ali neka te ne brine, biću isti kao i do sada. Nećeš uopšte primetiti nikakvu promenu. I veruj, bilo je zabavno putovati s tobom, te se nadam da ćemo to opet obnoviti. Moje novo telo sadržaće sve to iskustvo u sebi i biće mu prijatno da nastavimo druženje. Druženje s tobom je najprijatniji deo celokupnog viševekovnog iskustva.

Stegoše jedan drugome ruke i zagrliše se. Žan Pol onda potrča ka pokretnoj traci, da bi što pre stigao

do uzletišta, jer ga je tamo već čekala ekipa za novo putovanje. Mark se nasmeši setivši se da se taj čovek čitava dva veka nije odvajao od Zemlje, a da sad više ne provodi na njoj ni čitavu nedelju u godini.

Pratio je svog prijatelja kako odmiče, a onda i sam pođe niz ulicu koja ga je vodila terminalom odakle će se lako prebaciti u svoj apartman. Pred njim je iša jedna lepotica, koja mu se za trenutak nasmešila osetivši da je prati. Hodao je za njom diveći se boji njene kože koja se videla kroz providnu haljinu kakve su se opet nosile. Hodala je tako da je osetio kako mu svojim njihanjem daje onaj poznati znak, vodeći ga za sobom, u svoje gnezdo. Znao je da će se cura strahovito razočarati kada se sledeći put bude okrenula jer njega neće biti. Upravo je skrenuo u jedan bistro da se napije do besvesti.

— KRAJ —

BAJKA

Kralj je Nertohander XVIII, od podanika prozvan Mudri, Poučni, Nepromenjivi, Dobrohotni i Najjedininstveniji, po poveljama overenim i blagoslovenim u Kancelarijama Purpurnog Kruga vladao teritorijom od nekih pola miliona kvadratnih kilometara, ali je to, u stvarnosti, izgledalo malo drugačije. Stvarna je vlast Nertohandera XVIII postojala samo na zanemarljivom delu te površine; još petnaestak provincija su, bez ikakvih obaveza, priznavale Njegovo Veličanstvo za suverena, a već u Hranovu, na hiljadu kilometara od granice sa Šmemom, stanovnici ne samo da nikada nisu čuli za Mudrog, Poučnog, Nepromenjivog, Dobrohotnog i Najjedininstvenijeg, nego im uopšte nije bila jasna razlika između monarhije, republike, asocijacije slobodnih jedinki i rodovske zajednice. Neki drugi monarh bi se verovatno satirao i upinjao iz petnih žila da njegova bude poslednja i najvažnija u svakom kutku Imperije, ali Nertohander XVIII nije preduzimao ama baš ništa da učvrsti svoju vlast. Sa jedne strane, deo Imperije koji su stvarno kontrolisali njegovi vojnici zadovoljavao je i njegovu sujetu, i potrebe dvora u hrani, novcu, pokućstvu i ostalim dobrima, a sa druge, bilo mu je sasvim jasno da uvođenje reda na tolikoj teritoriji, prepunoj divova, čudovišta, ne znam ti ja čega i, u poslednje vreme, stranaca, prevazilazi sposobnosti jednog bića pa bilo ono koliko god hoće kralj, mudro, poučno, nepromenjivo, dobrohotno i najjednostavnije.

Princeza Ahanda provodila je život kao sve princeze u kraljevstvu Nertohandera XVIII. Bila je, doduše, prvorodena princeza što joj je nametalo neke protokolarnе obaveze za vreme poseta drugih suverena, ali se to dešavalo vrlo retko, možda sedam ili osam puta u njenom životu. Vreme joj je teklo uglavnom u igri i čeretanju sa družbenicama, izmišljanju novih i novih načina ulepšavanja i, naravno, sanjarenju o biću kome će jednog dana pripasti i koje će naravno, biti najhrabriji borac, najgalantniji kavaljer, najpožrtvovaniji vitez u Postojanju.

Etllok, po sopstvenim merilima, uopšte nije bio zao. U nekim drugim okolnostima ponašao bi se drugačije, možda silom prilika bio ponizan i lojalan podanik, koji bi, makar na rečima, živeo samo za dobro svog kralja. Etlok je, međutim, bio poznavalac Mračnih Veština, posednik Vatrene Sile i vlasnik Korena Moći i sve to mu je omogućavalo da bude ono što jeste i ne ponaša se drugačije od onoga što misli da je ispravno. A po njegovom mišljenju, ispravno bi bilo da poseduje princezu Ahandu.

Kralj Nertohander XVIII držao je sto hiljada najamnika za slučaj da neko od njegovih suseda poželi da se okruni njego-

vom krunom, podigao ogromne bedeme ne bi li zaustavio divove ukoliko im padne na pamet da napadnu dvor, hranio ogromnog rogatog guštera dresiranog da mrzi si vodlake, preduzeo još na stotine mera protiv stotinu opasnosti koje su mogle da mu se nadviju nad carstvo. Jedino za šta nije ni pokušao da pripremi odbrambenu strategiju bili su čarobnjaci koji su, po mišljenju Mudrih, bili nepobedivi u svojoj nepredvidljivosti i čiju je nadmoć trebalo posmatrati kao nadmoć oluje, vetra ili bilo koje druge elementarne nepogode. No, bez obzira na ovo ispravno mišljenje, junacki se postavio na čelo svoje odabrane čete i pokušao da spreči Etloka da uđe u dvor. Ni njegova hrabrost, ni izgubljeni životi najhrabrijih ratnika, međutim, nisu bili dovoljni da spreče čarobnjaka da se bez po muke uvuče u Udubljenu Kulu, zgrabi princezu Ahandu kao vreću i mirno je odnese u svoj brlog.

Prinčeza Ahanda čvrsto je rešila da oduzme sebi život pre nego što je ružni, ljigavi Etlok obećasti, ali nije znala kako to da izvede. U luksuzno nameštenoj prostoriji u koju ju je Etlok strpao, a koja ipak beše ćelija, ne beše ničega što bi joj pomoglo da naum sprovede u delo. Jedino što je moglo da je ubije bili su tuga i glad, ali je bila suviše uplašena da bi mogla da tuguje, a nije bilo verovatno da će je zli čarobnjak ostaviti devicom toliko dugo da bi glad mogla da joj naudi.

Princ Dohjaj jurišao je na Etlov brlog sa hiljadu najboljih boraca koje je kraljevstvo Nertohandera XVIII moglo da iznudi bez ikakvog uspeha. Na sra-

motu Dohjaja i njegovih vitezova, Etlok čak nije ni prekinuo čitanje knjige Khvera, nego je pokretom malog prsta na napadače poslao orkan usijanog grada i promrzlog plamena pred kojim su ovi morali da se povuku. Poraz je bio tim teži što ga je Ahanda posmatrala iza rešetaka prozora na sobi svog sužanjstva, sve lijući suze očaja i Gneva.

Orlando je bio stranac i osećao se kao stranac.

— Ja ovo ne mogu više da trpim! — rekao je odgurnuvši tanjir.

— Ne mogu ni ja — odgovorio mu je grimasom gađenja Karlo, njegov najverniji prijatelj. — Međutim, bojim se da nemamo drugog izbora...

— Davola nemamo! — opsovao je Orlando, opasujući opremu.

— Ne misli valjda?...

— Ja mislim ono što mislim!

Karlo je sagnuo glavu istovremeno svestan i toga da je Orlando u pravu što tako reaguje i činjenice da ne može da savlada one otpore u sebi koji su ga sprečavali da se pridruži Orlando.

— Brzo ću ja — reče samouvereno ovaj otvarajući vrata.

Karlo još više pognu glavu, a kroz otvorena vrata začu se vapaj od gladi iznurenog sedmoglavog zmaja.

Borba je bila kratka, preciznije — uopšte je nije ni bilo.

Čim je osetio da se Orlando približava, Etlok poslao nekoliko čini na njega. Nijedna na Orlando nije ostavila ni najmanjeg traga i Etlok je, mudrošću svojsvenom čarobnjacima uvideo da mu je najpametnije da se što pre pokupi i pobjegne.

Bežeći, nije psovao čak ni reda radi. A i zašto bi – Ahanda je Ahanda, ali nije ni najlepša ni jedina princeza na svetu. Za čarobnjaka njegovih moći uvek će se naći nešto, a strani ratnici kao što je Orlando ipak se ne nalaze na svakom koraku.

A handa je pevala pobeđničku pesmu prateći Etlokov beg, ali je dobro zaspoloženje vrlo brzo napusti. Njen Oslobodilac, koji joj se učinio najhrabrijim borcem i najpožrtvovanijim vitezom u Post-ojanju, ne samo da nije reagovao na njene izlive zahvalnosti i ljubavi, nego je izgledao kao da uopšte ne prima njene misli. Da stvar bude još gora, ni ona nije bila u stanju da prodre u njegovu svest. Budući da je i najbeznačajniji insekt u kraljevstvu Nertohanderā XVIII bio sposoban za izmenu misli i oseća-

nja, a suočena sa nepoznanicom koja je prevazilazila njenu moć poimanja, ona naprosto svisnu.

Nisi smeo to da uradiš, Orlando! – rekao je Karlo.

– Nisam?

– Nisi. Ova je planeta neistražena i, kao takva, nalazi se pod alfa protektivom...

– ... koja zabranjuje ubijanje živog, zbog postojeće mogućnosti da se radi o bićima koja poseduju samosvest. Koješta...

– Možda..

– E pa od te samosvesti nema ništa, ovo je obična glupa životinja. A i da nije, baš me briga! Dokle god nas Zemlja snabdeva ovako bljutavim obrocima, ne osećam se obavezanim da se pridržavam njenih idiotskih propisa... Hajde, očerupaj glupu pticu, biće to **kraljevski doručak...**

OBAVEŠTENJE ČITAOCIMA

Redakcija naučno-fantastičnih romana primila je veliki broj pisama od vas, dragi čitaoci. U pismima se iznose primedbe, sugestije, želje i predlozi. Što se tiče cene, većina čitalaca tvrdi da je niska i da se SF roman nigde ne može kupiti za samo 100 dinara.

Redakcija ulaže i dalje će ulagati izuzetne napore da se cena romana ne povećava. Iako smo suočeni sa drastičnim poskupljenjima papira i grafičkih usluga, ne želimo da kukamo već vas pozivamo na saradnju.

Cena romana je sve niža što je tiraz veći, i obrnuto. Znači, treba prodati što više primeraka. Zbog toga vam se obraćamo sa pozivom da vašim prijateljima, strastvenim ljubiteljima ove vrste literature preporučite ove, naše i vaše naučno-fantastične romane.

Ukoliko u tome budete uspeli, svi ćemo biti zadovoljni jer se cena neće povećavati.

Pišite nam!

Vaš
Gradimir Pašćanović
urednik SF izdanja

Adresu znate:

**NIŠRO »DNEVNIK« OOUR IZDAVAČKA DELATNOST
REDAKCIJA SF ROMANA
21000 NOVI SAD
Bulevar 23. Oktobra 31**

REČNIK SF STVARALAŠTVA

Znate li šta je to **crna rupa**? Naravno, nebesko telo ogromnog gravitacijskog potencijala, toliko velikog da privlači i upija u sebe sve što mu se približi, uključujući tu i svetlost. Građivo iz fizike ili astronomije, srednjoškolsko.

Telepatija? Sposobnost bića da opšti mislima. Toga, doduše, u školskim udžbenicima još nema, ili bar ne preterano ozbiljno shvaćeno, ali je pojam dobro poznat iz literature, štampe, radija, televizije, filma, predavanja o parapsihološkim fenomenima.

Često, međutim, završena škola ili opšta kultura ne omogućavaju da se u naučno-fantastičnom tekstu razume svaka reč na koju se naleti. Lako je sa »telepatičkim psihokinetičkim primopredajnikom«
zato što se on, za sada, sreće samo u romanima o »Kapiji«
Frederika Pola i biva objašnjen kad god se u pojedinačnom romanu prvi put pojavi. Lako je i sa kris-sečivom Slobodnjaka iz Herbertovog ciklusa o peščanoj planeti, pošto na kraju romana postoji rečnik u kome je značenje svake nove reči objašnjeno.

Najveću teškoću predstavljaju one reči koje nemaju svoje mesto u rečniku nauke ili svakodnevnice, a pisci naučne fantastike ih smatraju nečim sasvim običnim, jasno razumljivim kao dan ili noć, nečim što se podrazumeva da svi znaju.

Recimo – **blaster**.

Bez iscrpnijeg kopanja po literaturi teško je tvrditi ko je prvi upotrebio tu reč. Danas se naziv ovog oružja često sreće u naučnoj fantastici, a nijedna spejs-opera koja drži do sebe neće ga propustiti bar na svakoj trećoj stranici. Normalno, bez ijedne rečenice objašnjenja. Glavni junak jednostavno potegne rečeno blaster, a neinformisani čitalac, novajlija u žanru, može samo da se pita da li je namera junaka bila da skuva kafu ili obriše nos.

Nisu samo reči nepoznanice. Tu su i složeni pojmovi čije tumačenje zahteva dobrih nekoliko rečenica. Na primer, zakoni robotike. Pisci sf-a ih danas koriste kao što koriste neki dobro poznati prirodni zakon i čitalac koji nije imao prilike da se sretne sa robotskim opusom Isaka Asimova može samo da pogodi da se radi o programu koji određuje rad pozitronskih mozгова, a taj je:

1) Robot ne sme naneti štetu ljudskom biću niti dozvoliti da ljudsko biće njegovom neaktivnošću bude povređeno,

2) robot mora slušati naređenja ljudi, osim ako ta naređenja nisu u suprotnosti sa prvim zakonom,

3) robot mora štiti svoje postojanje ako se ta zaštita ne kosi sa prvim ili drugim zakonom.

Nije zgoreg upoznati se sa rečnikom sf stvaralštva, jer mnoge reči koje se za sada nalaze samo u literaturi uskoro postaju deo svakodnevnice. To se već dogodilo? Da li ste znali da se **radar** ne bi tako zvao da ga nije krstio Artur Klark? Ili da se reč **robot** prvi put pojavila u drami »R. U. R.« Karela Čapeka? Koliko je daleko dan kada ćemo se **stazisom** koristiti ne razmišljajući o njemu, kao što to činimo sa peglom ili sijalicom? Redakcija X-100 SF potrudila se da dođe do rečnika pojmova koji su, za sada, samo realnost u glavi spisatelja, a uskoro, nadamo se, postaju deo okoline koja nas okružuje.

Iščitavajte ga u narednom broju!

ŠKOLA PISANJA NAUČNE FANTASTIKE (I)

Pre nego što se pozabavimo problemima pisanja naučne fantastike, moramo objasniti šta naučna fantastika zapravo jeste. I tu, na prvom koraku, postoji mogućnost da se sapletemo.

Termin **NAUČNA FANTASTIKA** (engleski **SCIENCE FICTION**) pojavio se u Americi sredinom dvadesetih godina i, ako je nešto sigurno, sigurno je da je termin nesrećno odabran. Fantastika – fantastika (na engleskom je stvar određenija pošto iako **fiction** znači izmišljotinu, bajku, fikciju, svoje značenje obično proširuje na celokupnu literaturu, odnosno beletristiku). Zašto naučna? Zato što tretira pojmove kojima se nauka bavi. U tom slučaju, i priča o carskim mrvicama može se tretirati kao naučna fantastika ili sf. Nipošto! A zar kulinarstvo nije nauka, a carske mrvice objekt izučavanja kulinarstva? .. I tako, moglo bi u beskraj, sve dok ne nađemo čvrste argumente ili ne poludimo. Ljudi koji su se time bavili daju drugoj soluciji prednost u procentu koji je veći od 99, a i onaj jedan je tu samo zbog toga što čuda ne bi bila čuda kada se ne bi dešavala.

Isto kao što je sigurno da se radi o nesrećno odabranom terminu, sigurno je i to da se isti termin toliko duboko ukorenio u svest onih koji su za sf vezani i da je svaki pokušaj da se ovom književnom žanru da drugi naziv osuđen na propast, ma koliko bio mudar. Dešavalo se!

Termin kako mu drago, a šta on, u stvari, znači?

U moru definicija, opredelimo se za dve:

Prva je ona koju je dao Žiga Leskovšeg, ovde istrgnuta iz konteksta jedne šire rasprave: »... obradivanje fenomena kojima danas još ne vidimo rešenje, ali ih je moguće predvideti, obzirom na razvoj nauke. NF književnost proučava dejstvo tih fenomena na čoveka, njegove nove moralne kvalitete, dileme pri promeni životne okoline, ispituje čoveka današnjice i opravdanost njegovih pogleda na svet«. Stanislav Lem: »U sf ne može biti neobjašnjivih čuda, transcedencija, vrag ili demona-jednom rečju, osnova zbivanja mora biti verovatna...«

Naučna fantastika nije tvorevina ovoga veka. Najčešće se pominju Vern i Vels kao osnivači žanra, što je nepravda, jer su se tekstovi objavljiv-
ljivi kao sf javljali i ranije – pomenimo samo Sirana de Beržeraka i nje-
govo putovanje na mesec. I na našim prostorima naučna fantastika je pri-
sutna već više od sto godina zahvaljujući Lazaru Komarčiću, Dragutinu
Iliću, kasnije nešto Mladenu St. Đuričiću... a uspesi Damira Mikulčića ili
Branka Pihača u inostranstvu dokaz su da se sa domaćim potencijalom
mora računati ne tamo daleko negde u budućnosti, nego već danas.

Šta pruža naučna fantastika?

Zависи od onoga koji je čita.

SF može poučiti, stimulisati, upozoriti, obradovati, uplašiti i – zašto
da ne – zabaviti.

Svakom prema ukusu, a o ukusima se ne raspravlja.

Ali ne budi zamereno autoru ovih redova ako se pozove na velikog
majstora žanra, Artura Klarka i njegov pogovor »Rajskih vodoskoka« u
kome kaže da je ono karakteristično za ljudsku vrstu MIT, MAŠTA i HU-
MOR.

A dobra naučna fantastika ove tri komponente u sebi ima.

R. Durman

OBAVEŠTENJE

Čitaoci koji smatraju da bi mogli i sami da se okušaju u pisanju SF
priča mogu nam poslati svoje radove na čitanje i ocenu. Najbolje priče čit-
alaca biće objavljene i honorisane.

Redakcija SF romana

PISMA ČITALACA

Dragi uredniče!

Veoma mi se dopadaju roma i o Marku Silardu i njegovom vječno dužnom prijatelju Oposumu.

Imam 12 godina, a svemir mi je strast, tako reći otako sam naučio da čitam. Pošto navodite da romane objavljujete po željama čitalaca, predlažem vam da objavite »Star trek« i »Galacticu«. Drugi moj predlog je da se umjesto dodatne priče uvede rubrika »Pisma čitalaca«, koja bi, vjerujem, bila vrlo zanimljiva.

Srdačan pozdrav i mnogo uspjeha u radu želi vam

Hrvoje Grčić

I. L. Ribara 7
54327 BILJE

Poštovana redakcijo!

Vaš sam verni čitalac i mnogo mi se sviđaju vaši naučno-fantastični romani. Mislim da bismo mi, vaši čitaoci, bili oštećeni kad do kraja ne bismo pratili avanture svemirske lutalice Marka Silarda. Ovim ne kažem da nećemo prihvatiti i ostale junake kosmičkih prostranstava, ali mislim da je bolje nastaviti sa starim junacima, jer je lakše pratiti tok događaja.

Inače, ja sam na odsluženju vojnog roka u Zadru i mogu vam reći da mnogo vojnika čita vaše romane u slobodnom vremenu.

Mnogo sreće i što veći tiraž želi vam

Razvodnik
Petar Bertić
VP 5835/53
57002 ZADAR

PISMA ČITALACA

Poštovani druže uredniče,

Nadam se da ćete objaviti sve romane o Marku Silardu najavljene u vašem izdavačkom planu za ovu godinu, ali da tu nećete stati, da će Mark Silard zaploviti u nove avanture i dobiti nove protivnike (neće se, valjda, stalno petljati sa Crnim Kiborgom), tako da postane stalni junak serijala poput Luna, Hejzija, Apači Toma, Takašija, Garija Rodžersa, Istvuda, Šona i drugih.

Nadam se, naravno, i da se nećete ograničiti samo na ovog junaka.

Živeli!

Slobodan Radojčić

Sutjeska 50

22000 SREMSKA MITRO-
VICA

Cijenjeni druže uredničke,

Kupio sam drugi broj SF-edicije biblioteke X-100, svesku koja se zove »Planeta opčinjenih«, i – već na osnovu prvog utiska – srdačno vam čestitam! Znam da štiva iz oblasti naučne fantastike ima dosta, ali je roman o Marku Silardu, koji sam pročitao, pravi, i, ako imate još tekstova o putovanjima ovog junaka, svakako ih objavite u narednim brojevima. Ujedno, zamolio bih vas da mi pošaljete i prvi roman iz edicije, jer ga ovde, u Zenici, na kioscima ne mogu pronaći.

Znam da je među ljubiteljima naučne fantastike velik broj i onih koji vole enigmatiku, pa predlažem da uvedete ukrštenice sa pojmovima vezanim za ovu oblast (takvu jednu ukrštenicu šaljem vam u prilogu). Moglo bi to da bude privlačno, zar ne?

Mnogo uspjeha u radu i ličnom životu želi vam

Franjo Krecić

ZENICA

PISMA ČITALACA

Druže uredniče,

ideja da se pokrene nova edicija fantastičnih romana odlična je. Zapravo, pun pogodak, s obzirom da je SF na jugoslovenskom tržištu slabo zastupljen, a romani koje štampaju neki izdavači ili privatna lica najčešće su preskupi, da ne govorim o tome da za skupe pare ponekad dobijem roman koji je nezanimljiv i koji ne mogu pročitati do kraja.

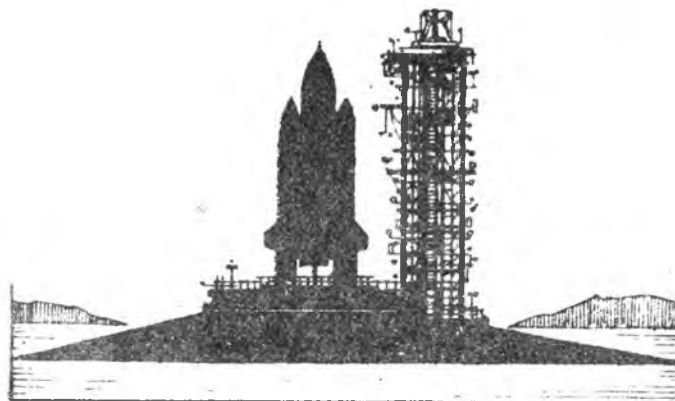
Lično vjerujem da je interesovanje čitalaca za vaše romane veliko i predlažem vam da sveske izlaze svakih 10 dana ili bar dvaput mesečno.

Vaš čitalac
Miša Murgač
NOVI SAD

Draga redakcijo!

Dva romana koje ste objavili («Rat za Andromedu 17» i »Planeta opčinjenih») odli ni su, i ako zaista želite da ispunite želje nas čitalaca, objavljujte i dalje nove romane o istom junaku. Ali, ne samo o njemu, nego i o mnogim drugima, samo neka priča bude uzbudljiva, s puno akcije, borbe i neočekivanih zbivanja.

Vaš
Aleksandar Blagojević
Bazenska 16/I
12208 N. KOSTOLAC

NOVA SERIJA EDICIJE X — 100

LJUBAVNI ROMAN

SVAKOG 5. I 20. U MESECU

ZA VAŠU RAZONODU

ODABRANI ROMANI • ODABRANE TEME

NAJLEPŠI LJUBAVNI ROMANI

LOV NA PLANETI GABON

Broj 5 • 100 dinara

CH. A. BELL

U sledećoj svesci naše SF edicije objavljujemo novi roman Ch. A. Bello-a **LOV NA PLANETI GABON**. To je nastavak započete serije o ratu protiv Kiborga.

Čitajući knjigu **LOV NA PLANETI GABON**, koja je postala pravi hit sezone, **MARK SILARD** se seća priča o ovoj egzotičnoj planeti i odlučuje da je poseti.

Uspeva da dobije dozvolu za let, ali se taj izlet pretvara u opasni i krvavi lov zbog sukoba sa Kiborgovim hordama.

Mark Silard, Mali Oposum i Viktor Abaza love u džunglama, pustinjama i planinama neobične planete, ali su i sami plen neprijatelja i moćnih sila koje ih okružuju.